

# NGECHUCHUARÜ NGÜEXÜGÜ GA YAMUGÜXÜÄRÜ PURACÜCHIGA

*Tupana inaxuneta rü tá ínangu i Naãe i Üünexü*

1-2 Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxïra chaxümatüxü ga poperawa cumaã nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duüxügüxü namaã nangüexëëxü ga noxritama inaxügüãgu ga norü puracü ñuxmata yema ngunexü ga Tupana daxügüxü ga naãnewa nagaxgu. Rü yexguma tauta daxügüxü ga naãnewa naxüxgu ga Ngechuchu rü nayadexechi ga norü ngüexügü ga yamugüchaüxü na Tupanaärü puracü naxügüxüçèx. Rü Tupanaãe i Üünexüärü poramaã nanangüexëë ga yema duüxügü, rü namaã nüxü nixu ga tacü tá na naxüexü. <sup>3</sup> Rü yexguma marü yuwa ínadèxguwena ga nüma ga Ngechuchu rü 40 ga ngunexügu rü nügü nangoxëëxü naxcèx ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga nüxü yaxögüxü na yemaãcü nüxü nacüèxgüxüçèx na aixcüma wena namaxüxü. Rü namaã nüxü nixuchiga na ñuxãcü na yixïxü i Tupana ãëxgacü íyixïxüwa. <sup>4</sup> Rü yexguma yema ngüexügü ga yamugüxütanüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü namaã nüxü nixu ga tama nüxna na ngextá naxïxüçèx ga Yerucharéü. Rü ñanagürü nüxü: —¡Ípenanguxëëx i ngëma Tupanaãe i Üünexü ga Chaunatü pemaã ixunetaxü ga pemaã nüxü chixuchigaxü!

<sup>5</sup> Aixcūma nixī ga Cuáũ rü dexáwa duũxügüxũ ínbaiũxēẽxũ, natürü i pema rü táútáma muxũ i ngunexũ nangupetü na Tupanaãe i Üünexũ tá pexna nguxũ —ñanagürü.

*Daxũguxũ ga naãnewa naxũ ga Ngechuchu*

<sup>6</sup> Rü yexguma nangutaquẽxegügu ga yema norü duũxügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿éxna ñoma tá nixī i ngunexũ i marü ícunawoxũ i nuã Yudíugüchiũãnewa i torü uwanügüarü churaragü na wenaxãrü tomatama namaã itacuáxũcèx i ñãã tochiũãne? —ñanagürügü. <sup>7</sup> Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pema rü taxucèxma nüxũ pecuáxchaũ i ñuxgu tá nixī i ngẽma ngunexũ, erü Chaunátüxicatama nüxũ nangèxma i pora na nüxũ naxunetaxũ i ngẽma ngunexũ i choxna naxcèx peçaxũ. <sup>8</sup> Natürü ngèxguma pexna nanguxgu i Tupanaãe i Üünexũ, rü tá pexũ naporaexẽe. Rü tá ípechoxũ na nüxũ peyarüxügüexũcèx i chauchiga i Yerucharéüwa, rü guxũma i Yudéaanewa, rü Chamáriaanewa, rü ñuxmatáta guxũ i naãnewa nangu —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena rü nüxũ ínadaunüyane ga norü ngúexügü, rü Tupana rü daxũguxũ ga naãnewa Ngechuchuxũ naga. Rü wüxi ga caixanexügu nayaxücu, rü yemaãcü tama wenaxãrü nüxũ nadaugü. <sup>10</sup> Rü yexguma Ngechuchuxũ ínadaunüyane ga daxüwa na naxũxũ, rü ngürüãchi natanüwa nangox ga taxre ga yatü ga ícómüchiruxũ. <sup>11</sup> Rü ñanagürügü nüxũ: —Pa Yatügü i Gariréaanecũãx, ¿tüxcüũ daxügu íperüdaunü? Erü daatama Ngechuchu ga petanüwa yexmacü rü

ñuxma Tupana daxûwa nagacü, rü ngêma ñuxma nûxû na pedauxû na ñuxãcü daxûwa naxûxû, rü ngêmaãcü tátama nixĩ i wena núma naxûxû —ñanagürügü.

*Yudachicüü nanayauxgü ga Matía*

<sup>12</sup> Rû yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxû na Tupanaârü puracü naxügüxúcèx, rü nûxna ínixĩ ga guma mèxpúne ga Oríbunecügu ãegane. Rû Yerucharéücèx nawoegu. Rû guma ñanearü yaxû nûxna ga guma mèxpúne rü wüxi ga kilómetru nixĩ. <sup>13</sup> Rû yexguma Yerucharéüârü ñãnewa nangugügu, rü nagu nachocu ga guma ñ ga nagu napegüne. Rû dauxna naxĩgü naxcèx ga yema ucapu ga taxû ga nagu napegüxû. Rû nûmagü nixĩ ga Pedru, rü Cuáû, rü Chaütiágu, rü Aüdré, rü Piripi, rü Tumachi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Chimáû ga Ipóraãécüücü, rü Yuda ga Chaütiágu naêne. <sup>14</sup> Rû guxûma ga nûmagü rü guxüguma nangutaquëxegüxû na wüxigu nayumüxëgüxúcèx namaã ga Ngechuchueneëgü, rü ngĩmaã ga María ga Ngechuchu naë, rü ñuxre ga togü ga ngexügü. <sup>15</sup> Rû guxûma ga yema ngunexügügu rü nangutaquëxegüxû ga yema yaxögüxû. Rû 120 nixĩ. Rû wüxi ga ngunexügu ga Pedru rü inachi ga norü ngãxütanüwa, rü ñanagürü: <sup>16</sup> —Pa Chomücügüx, marü ningu ga yema Tupanaãe i Üünexû nuxcüma Dabíxû muxû na naxümatüãxúcèx nachiga ga Yuda ga namaârü cuèxruû ixixû naxcèx ga yema duüxügü ga Ngechuchuxû iyauxgüxû. <sup>17</sup> — Rû tatanüxüchirëx nixĩ ga Yuda, rü nûma rü ta taxrüû ñã Tupanaârü puracüwa napuracü

ga noxrix. <sup>18</sup> —Natürü nüma ga Yuda rü bexma Ngechuchuxü ñaxuaxü. Rü yemacèx ga ãëxgacügü rü nüxü nanaxütanü. Natürü yixcama ga Yuda rü naxcèx ínicuèx ga yema chixexü ga naxüxü, rü yemacèx nanataeguxëë ga yema díëru. Rü yemawena rü nügü nawëxnaxã rü naítanüwa nügü narütáe. Rü yexguma duüxügü nadaexügügu rü inanago, rü niwãixpütüwe rü inayixü ga nañnüta. Rü yema díëru ga nataeguxëëxümaã ga ãëxgacügü rü naxcèx nataxe ga wüxi ga naãne. <sup>19</sup> —Rü nüxü nacuáchigagü ga guxüma ga Yerucharéüçüãx, rü yemacèx Achédamagu nanaxüéga ga yema naãne. Rü ngëma nixĩ i “Nagüchitaü” ñaxüchiga. <sup>20</sup> —Rü Wiyaegüarü poperawa yemachiga nanaxümatü ga Dabí, rü ñanagürü:

“Yixrüma rü ngëma natá ya napata, rü taxúema nagu pe”,

ñanagürü. Rü toxnamana i ngëma poperawa rü ñanagürü ta:

“Rü name nixĩ na togue naxüxü i ngëma norü puracü”,

ñanagürü. <sup>21-22</sup> —Rü nuã tatanüwa nangëxmagü i ñuxre i yatügü ga guxüguma tüxü ümücügüxü ga yexguma tatanüwa nanuxmagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü nümagü rü tawe narüxĩ ga noxritama Cuáü Ngechuchuxü íbaixëëgu rü ñuxmata yema ngunexü ga daxüguxü ga naãnewa naxüxgu. Rü name nixĩ i ngëmatanüwa na nayaxuxü i wüxi i Yudachicüüxü na tamücü yiixüçèx rü tarüü nüxü yaxuxüçèx i ñuxácü wena na namaxüxü ya Ngechuchu. <sup>23</sup> Rü yemawena rü nüxü naxunetagü ga taxre ga yatügü. Rü wüxi nixĩ ga Yúche ga Yuchugu ãëgaxü ga Bachabámaã naxugüxü. Rü

Matía nixĩ ga to. <sup>24-25</sup> Rũ ñaãcũ nayumüxëgũ: —Pa Corix, cuma nüxũ cucuèx i guxũma i duũxũgũarũ maxũ. ¡Rũ ñuxma rũ toxũ nawëx i ngëxürüüxũ i cuxcèx mexũ i ñaã taxrewa na cunamuxüçèx rũ nũma na naxüãxüçèx i ñaã puracũ ga Yuda ítáxũ ga yexguma norũ poxcuwa naxũxgu! —ñanagürügũ. <sup>26</sup> Rũ wüxi ga dïeru ga cuèxruũ ngĩxũ nañanagügũ na yemawa nüxũ nacuèxgüxüçèx ga ngëxürüüxũ ga yema taxre tá na ixücuxũ. Rũ Matíagu nangu na yangucuchixüçèx. Rũ yexgumatama rũ yema 11 ga duũxũgũ ga Ngechuchu imugüxũtanügu naxã ga Matía.

## 2

### *Ínangu ga Tupanaãe i Üünexũ*

<sup>1</sup> Rũ nawa nangu ga yema Yudíugũarũ peta ga Pëtecóstege äegaxũ. Rũ yema ngunexũgu rũ guxũma ga yema yaxõgüxũ rũ wüxi ga nachicawa nangutaquëxegũ. <sup>2</sup> Rũ ngürüãchi daxüwa ne naxũ ga wüxi ga naga ñoma wüxi ya buanecũ ya taxüchicũ icuxcugurũ, rũ guxũne ga guma ï ga nawa nayexmagünegu nayaxũga. <sup>3</sup> Rũ naxcèx nangox ga üxüema ga ñoma naconügüraũxũ. Rũ yema üxüema rũ nügüna nixĩgũ, rũ wüxichigũ ga yema yaxõgüxũna ninguchigũ. <sup>4</sup> Rũ guxũma ga yema yexmagüxũ rũ Tupanaãxë ga Üünexũ nüxna nangu. Rũ yema Naãe i Üünexũ yadexagüxëxũãcũma inanaxügüe ga to ga nagawachigũ na yadexagüxũ. <sup>5</sup> Rũ yema ngunexũgũgu rũ yema petacèx Yerucharéüwa nayexmagü ga muxũma ga toxnamana ne ïxũ ga Yudíugũ ga Tupanaga ñnüëxũ ga guxũ ga togü

ga nachiüãnewa ne İxü. <sup>6</sup> Rû yexguma nüxü naxĩnüëgu ga ñuxãcü na yadexagüxü ga yema yaxõgüxü, rû nangutaquëxegü ga muxüma ga yema duüxügü ga toxnamana ne İxü. Rû nabaixãchiãëgü yerü yema yaxõgüxü rû wüxichigü ga yema togü ga duüxügügawachigü nidexagü. <sup>7</sup> Rû yema na poraãcü nabaixãchiãëgüxüçèx, rû nügümaã rû ñanagürügü: —¿Tama ëxna Gariréanecüãx yixigüxü i guxü i ñaã duüxügü i tagawa idexagüxü? <sup>8</sup> —¿Rû ñuxãcü ëxna i nüxü ixĩnüëxü i wüxichigü i yixema i taga i nawa iyaexüwa na yadexagüxü? <sup>9-11</sup> —Yixema tixigü i Pártiaanecüãx, rû Médiaanecüãx, rû Eraüãnecüãx, rû Mechopotámiããnecüãx, rû Yudeãanecüãx, rû Capadochíaanecüãx, rû Põtuanecüãx, rû Áchiaarü naãnecüãx, rû Piríquiaanecüãx, rû Paüpíriaanecüãx, rû Equituarü naãnecüãx, rû Díbiaarü naãnecüãx i Chirenecüãx. Rû tatanüwa nangëxma ta i duüxügü i Crétaanewa rû Arábíaarü naãnewa ne İxü. Rû ñuxre i yixema rû Dumacüãx i Yudíugü tixigü. Rû nuã tatanüwa nangëxma ta i Dumacüãx i tama Yudíugü ixigüxü natürü tacümagu İxü. Rû guxãma rû nüxü taxĩnüë na wüxichigü i tagawachigü na yadexagüxü i ñaã ngüexügü. Rû tagawa tamaã nüxü nixugüe i ñuxãcü na namexëchixü ya Tupana —ñanagürügü. <sup>12</sup> Rû guxüma poraãcü nabaixãchiãëgü, rû tama nüxü nacüëxgü ga ñuxãcü na yĩxü ga yema. Rû nügüna nacagüe, rû ñanagürügü: —¿Tacüchiga nixĩ i guxüma i ñaã? —ñanagürügü. <sup>13</sup> Natürü ga togü rû nüxü nacugüecüraxü, rû ñanagürügü: —Nangãxëmare rû ngëmacèx nixĩ i ngëmaãcü yadexagüxü —ñanagürügü.

### *Pedruarü dexa*

14 Rû yexguma inachi ga Pedru namaã ga yema 11 ga namücügü, rû tagaãcüma ñanagürü: —Pa Yudíugü i nuxma Yerucharéügu naxíãnexü rû Pa Nuãcüãxgüx, jrû dücax, meã iperüxĩnüë i ñaã tá pemaã nüxü chixuxü! 15 —Rû ñaã chomücügü rû tama nangãxë i pema nagu perüxĩnüëxürüü, erü pèxmamatama nixĩ rû ngexwacèx 9 arü orawa nangu. 16 —Natürü ñaã ñuxma nüxü pedauxü nixĩ ga yema Tupanaãrü orearü uruü ga Yoé marü nüxü ixuchigaxü ga yexguma ñaxgux:

17 “Rû ñanagürü ya Tupana: ‘Ngëma nawa iyacuáxü i ngunexügügu rû guxü i duüxügütanüwa tá chanamu i Chauãë i Üünexü, rû penegü rû pexacügü rû tá chauchigagu nidexagü. Rû choma rû tá chayangoxetüxëë i perü ngextüxüxügü rû tá nüxü nadaugü i ngëma tá nüxü chawéxü. Rû perü yaguãxgümaã tá chidexa i nanegüwa. 18 Rû chorü duüxügütanüwa tá chanamu i Chauãë i Üünexü i ngëma ngunexügügu, rû tá chauchigagu nidexagü. 19 Rû naãnetüwewa tá ichanawëx i mexügü i taguma nüxü idauxü. Rû ñoma i naãnewa tá ichanawëx i cuèxruügü i nagü, rû üxüema, rû taemaxü. 20 Rû üëxcü rû tá nixoema rû tauemacü rû tá nagürüü naduema naxüpa na wenaxãrü núma naxüxü ya Cori. Rû ngëma ngunexü i nagu núma naxüxü, rû wüxi i ngunexü i mexëchixü tá nixĩ. 21 Rû guxãma ya yíxema Corina çaxe na tüxü nangüxëëxücèx, rû tá tamaxë’ ”,

ñanagürü ga yema orewa. <sup>22</sup> Rū ñanagürü ga Pedru: —Pa Duüxügü Pa Yudíugüx, jiperüxñüë i ñaã ore! Rū pema rü meãma nüxü pecuèx rü Ngechuchu ga Nacharétucüãx rü guma nixí ga wüxi ga yatü ga Tupana pepëxewa nüxü yaxucü na Nanexüchi yïxü. Rū yemacèx ga Tupana rü norü poramaã nüxü nanaxüxëë ga muxüma ga mexügü rü cuèxruügü ga noxri taguma nüxü idauxü. <sup>23</sup> —Rü Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducèx nayuxüçèx yerü yemaãcü nanaxüxchaü ga Tupana, rü yemaãcü nagu narüxñü ga noxri tauta naxüxgux ga naãne. Rū pema penamu ga yatügü ga tama yaxögüxü na yayauxgüãxüçèx rü curuchawa na yapotagüãxüçèx. Rū yemaãcü penayuxëë. <sup>24</sup> —Rü woo nayuchirëx natürü tama yexma nayacuèx, yerü Tupana wena nanamaxëë rü ínanadaxëë. Rū yemaãcü ga yema yu rü taxuacüma marü nüxü narüporamaëëcha. <sup>25</sup> —Yerü ga ãëxgacü ga Dabí rü Ngechuchuchigagu nidexa, rü ñanagürü:

“Guxüguma nachauxütagu ya Cori ya Tupana rü choxü narüngüxëë na taxucèxma chaxoe-gaãëxüçèx. <sup>26</sup> Rū yemacèx marü chataãë rü taãëxü ga oremaã chidexa. Rū choma nüxü chacuèx na mexü tá choxü üpetüxü i ngëxguma chayuxgux. <sup>27</sup> Erü cuma täütáma yuexüchicawa choxü cutèx, rü täütáma cunaxwèxe na yayixixü i chaxune i choma ya Cune ya Üüncü na chíixü. <sup>28</sup> Marü choxü nüxü cucuèxëë i ñuxãcü tá chanayaxu i maxü i taguma gúxü, rü tá poraãcü choxü cutaãëxëë, erü chomaã tá icurüxãüx”,



ñanagürü ga Dabí. <sup>29</sup> Rû ñanagürü ga Pedru: — Pa Chaueneëgüx, rû aixcüma pemaã nüxü chixu na nayuxü ga nuxcümaücü ga tórü ãëxgacü ga Dabí, rû marü inatëx, rû ñuxma rû ta tatanüwa nangëxma i naxmaxü. <sup>30</sup> —Natürü nüma ga Dabí rû wüxi ga Tupanaârü orearü uruü nixí. Rû yemacëx nüxü nacuëx rû wüxi ga nataa tá nixí i ãëxgacü ya Cristuxü ingucuchicü, yerü ga Tupana rû yemaãcü namaã inaxuneta. <sup>31</sup> —Rû yemacëx nuxcümaxüchima ga Dabí rû ñoma marü nüxü nadauxuchixürü nüxü nixu rû Cristu rû tá yuwa ínarüda rû tãütáma naxmaxüwa nangëxmaëcha rû tãütáma niyixi i naxüne. <sup>32</sup> —Rû ñuxma ya Tupana rû marü wena nanamaxëë ga guma Ngechuchu, rû guxâma ga toma rû nüxü tadaugü na wena namaxüxü, rû ngëmacëx pemaã nüxü tixuchiga. <sup>33</sup> —Rû Tupana rû daxüguxü ga naãnewa nanaga na norü tügü necüwawa yanatoxüçëx. Rû Tanatü ya Tupana rû marü nüxna nanamu ga Naãë i Üünexü ga nuxcüma nüxü yaxuxü rû tá nuã na namuãxü. Rû ñuxma ya yima Ngechuchu rû núma totanüwa nanamu i ngëma Naãë i Üünexü. Rû ngëma Naãë nuã üxü nixí i ñuxma nüxü pedauxü rû nüxü pexĩnüëxü. <sup>34-35</sup> —Rû taguma daxüwa naxü ga Dabí, natürü nümatama rû ñanagürü:

“Tupana rû chorü Cori ya Cristumaã nüxü nixu rû ñanagürü: ‘¡Rû chorü tügü necüwawa rüto ñuxmatáta cuxmëxwa chanangëxmagüxëë i curü uwanügü!’ ”

ñanagürü. <sup>36</sup> Rû ñanagürü ga Pedru: —Name nixí i guxâma i pema i Yudíugü na nüxü pecuëxgüxü rû guma Ngechuchu ga curuchawa peyapotacü, rû

Tupana rü marü perü Cori ya Cristuxü nayaxĩxẽẽ —ñanagürü ga Pedru. <sup>37</sup> Rü yexguma yemaxü naxĩnüëgu ga yema duïxüğü ga yéma yexmagüxü, rü poraãcü nanaxixãchiãëgü. Rü Pedruna nacagüe, rü yema togü ga Pedrumücügüna rü ta nacagüe, rü ñanagürüğü: —¿Rü tacü tá taxüexü i ñuxmax, Pa Toeneëgüx? —ñanagürüğü. <sup>38</sup> Rü Pedru nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü Tupanacëx pedaügüe rü Ngechuchuégagu ípebaiü na pexü nüxü nangechaüxücëx i perü pepadugü ya Tupana! Rü Tupana tá pexna nanamu i Naãe i Üünexü. <sup>39</sup> —Rü ñaã Tupanaärü uneta, rü pexcëx nixĩ, rü pexacügücëx, rü guxü i duïxüğü i yaxüwa ngëxmagüxücëx nixĩ. Erü guxü i duïxüğü i tórü Cori ya Tupana nügüxütawa naxcëx çaxücëx nixĩ i ngëma uneta —ñanagürü ga Pedru. <sup>40</sup> Rü yema oremaã rü muxüma ga to ga oremaã nayaxucuxëgü ga Pedru, rü ñanagürü: —¡Nüxna pixĩgachi i ngëma duïxüğü i chixexü ügüxü na pema rü ta tama chixexü pexügüxücëx! —ñanagürü. <sup>41</sup> Rü yema duïxüğü ga naga ñnüëxü ga yema ore ga Pedru namaã nüxü ixuxü, rü ínabaiü. Rü yema ngunexügu rü poraãcü nayexera ga na yamuxü ga yema yaxögüxü. Rü 3,000 ga duïxüğü nixĩ ga Ngechuchuaxü yaxögüxü ga yexguma. <sup>42</sup> Rü yema yexwacëx yaxögüxü rü guxüguma inarüxĩnüë ga yema ngüexüğü ga Ngechuchu imügüxüärü nguxëëtae. Rü meã nügümaã nangaügü ga norü yemaxüğü. Rü guxüguma nayumüxëgüxü rü chibücëx nangutaquëxegüxü.

*Yema yaxögüxü rü aixcüma nügü nangechaxüğü*

<sup>43</sup> Rū yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ rŭ nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaärŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ yexguma yemaxŭ nadaugŭgu ga togŭ ga duŭxŭgŭ, rŭ poraãcŭ nabaixãchiãëgŭ ga guxŭma. <sup>44</sup> Rŭ guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ, rŭ wŭxigu narŭxŭnŭë. Rŭ meã nŭgŭmaã nangaugŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. <sup>45</sup> Rŭ namaã nataxegŭxŭ ga norŭ naãnegŭ rŭ guxŭma ga togŭ ga norŭ yemaxŭgŭ. Rŭ nŭgŭmaã ngŭxŭ nitoyegŭxŭ ga yema dŭëru yexgumarŭŭ na ñuxre natŭmawëxexŭ ga norŭ ònatanŭ ga wŭxichigŭ. <sup>46</sup> Rŭ guxŭ ga ngunexŭgu tupauca ga taxŭnewa nangutaquëxegŭxŭ, rŭ chibŭcèx nangutaquëxegŭxŭ ga napatagŭwa, rŭ taãëãcŭma nŭgŭmaã nachibŭexŭ. <sup>47</sup> Rŭ guxŭguma Tupanaxŭ nicuèxŭŭgŭxŭ. Rŭ guxŭma ga yema ìãnecŭãx rŭ nŭxŭ nangechaŭgŭ ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ wŭxichigŭ ga ngunexŭgu rŭ nimuëtanŭ ga duŭxŭgŭ ga yaxŭgŭxŭ, yerŭ nŭma ga Cori ga Ngechuchu rŭ nŭxŭ narŭngŭxëë na nayauxgŭãxŭcèx ga norŭ maxŭ i taguma gŭxŭ.

### 3

#### *Naxcèx nitaane ga wŭxi ga yatŭ ga chixeparacŭ*

<sup>1</sup> Rŭ wŭxi ga ngunexŭgu ga Pedru rŭ Cuáŭ rŭ tomaëxpŭxarŭ oragu ga yáuanecŭ rŭ tupauca ga taxŭnewa naxŭ, yerŭ yema nixŭ ga yumŭxëärŭ ora. <sup>2</sup> Rŭ yéma guma tupauca ga taxŭnewa nayexma ga wŭxi ga yatŭ ga norŭ bucŭmatama chixeparacŭ. Rŭ guxŭ ga ngunexŭgu rŭ natanŭxŭgŭ rŭ guma tupauca ga taxŭneärŭ ìãx ga Mexëchixŭgu ãgaxŭgu nayamugŭxŭ, na dŭërucèx

ínacaüüxücèx nüxna ga duüxügü ga guma tupauca ga taxünegu chocuxüxü. <sup>3</sup> Rŭ yexguma Pedru rŭ Cuáüxü nadèuxgux ga tupauca ga taxünegu na nachocuxü, rŭ guma chixeparacü rŭ nüxü nawémèx rŭ dīerucèx nüxna naca. <sup>4</sup> Rŭ Pedru rŭ Cuáü meāma nüxü narüdaunü, rŭ Pedru rŭ ñanagürü nüxü: —¡Toxü nadawenü! —ñanagürü. <sup>5</sup> Rŭ nüma ga yatü rŭ nüxü nadawenü, yerü nüma nüxü nacuèxgu rŭ chi tacü nüxna naxägü. <sup>6</sup> Natürü ga Pedru rŭ ñanagürü nüxü: —Choxü nataxuma i dīeru. Natürü ngēma choxü ngēxmaxü tá cuxna chaxā. Rŭ naegagu ya Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucüāx cuxü chamu, rŭ ¡inachi rŭ ixü! —ñanagürü. <sup>7</sup> Rŭ yema ñaxguwena ga Pedru, rŭ norü tŭgünemèxègu nayayauxāchi, rŭ inanachixèè, rŭ yexgumatama napura ga namèxtüxügüwa rŭ nacutügüwa. <sup>8</sup> Rŭ nayuxnagü rŭ inachi, rŭ inanaxügü na iyaxüxü. Rŭ nümatama iyaxüācūma Pedru rŭ Cuáüwe tupauca ga taxünegu naxücu. Rŭ nanayuxnagüane rŭ Tupanaxü nicuèxüü. <sup>9</sup> Rŭ guxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga na íyaxüxü, rŭ Tupanaxü na yacuèxüüxü. <sup>10</sup> Rŭ poraācü nabaixāchiāègü ga duüxügü naxcèx ga yema nüxü ngupetüxü ga guma yatü. Yerü nüxü nacuèxgü ga na guma yīxü ga tupauca ga taxüneärü ñāx ga Mexèchixügu āègaxüwa rŭtooxüchirécü rŭ yéma dīerucèx ícacü.

*Tupaucacüwawa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóüarü Üpetüchicagu āègaxüwa nidexa ga Pedru*

<sup>11</sup> Rŭ guma chixeparachirécü ga marü naxcèx yataanecü, rŭ tama Pedru rŭ Cuáüna nixügachichaü. Rŭ guma tupauca ga

taxñecüwawa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga “Charomóúârü Üpetüchicagu” ãegaxü. Rü yema chopetüchicawa rü Pedru rü Cuáüçèx naxïtaquẽxe ga guxüma ga duüxügü yerü poraãcü nabaixãchiãëgü. <sup>12</sup> Rü yexguma Pedru nüxü dèuxgu ga yema duüxügü ga yéma naxcèx ìtaquẽxegüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chautanüxügü i Yudíugüx, ¿Tüxcüü pebaixãchie namaã i ngẽma ñãã yatümaã ngupetüxü? ¿Rü tüxcüü toxü perüdaunü ñoma torü poramaã rü torü mexümaã tanamexëëxürüü? <sup>13</sup> —Nuxcümaügücü ga tórü oxigü ga Abráü rü Ichaá rü Acobu rü togü ga tórü oxigü rü nüxü nayaxögü ga Tupana. Rü yimatama Tupana nixï ya ñuxma Ngechuchuxü taxëëcü, na guxüârü yexera yïxüçèx. Rü gumatama Ngechuchu ya Tupanaârü ngüxëëruü ixïcü nixï ga pema ãëxgacü ga Piratuxütawa penagagücü. Rü yexguma nüxü yangéxchaügu ga Piratu, rü pema rü tama penaxwèxegü ga na yangéãxü. <sup>14</sup> —Pema rü tama penaxwèxe ga na ínguxuchixü ga guma üüncü ga aixcüma mecü ga Ngechuchu, natürü naxcèx ípeca na pexcèx ínguxuchixëëãxüçèx ga wüxi ga máëtaxü. <sup>15</sup> —Rü yemaãcü pematama peyamèxgü ga guma Ngechuchu ya tüxü maxëxëëcü. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxëë. Rü toma nixï ga nüxü tadaugüxü ga wena na namaxüxü. <sup>16</sup> —Rü ñãã yatü ga chixeparachiréxü i pema nüxü pedauxü rü nüxü pecuáxü rü marü naxcèx nitaane erü Ngechuchuaxü nayaxõ. Rü ngẽma Ngechuchuaxü na yaxõõxüçèx nixï i naxcèx yataanexü ngẽma ñuxma guxãma i pema

nüxü pedauxürü. <sup>17</sup> —Rü dücax i ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü yexguma pema rü wüxigu perü äëxgacügümaã peyamëxgügu ga Ngechuchu, rü tama nüxü pecuëxgü ga tacü na pexüexü. <sup>18</sup> —Natürü ga Tupana rü yemaãcü nayanguxëë ga yema uneta ga nuxcüma nümatama nüxü yaxuxü nawa ga guxüma ga norü orearü uruügü. Yerü yema norü ore ga ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá ngúxü ninge”,

ñanagürü. <sup>19-20</sup> —Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgüx, rü name nixĩ i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü nüxü peyaxögü na nüma pexü ínapiãxücèx i perü pepadugü. Rü ngëxguma i nüma rü tá pexü nataãëgüxëë, rü tá núma nanamu ya Ngechuchu ga noxritama naãne ixügügu pexcèx nüxü naxunetacü na perü äëxgacü ya Cristu na yiixücèx. <sup>21</sup> —Natürü i ñuxma rü Tupana nanaxwëxe i daxügüxü i naãnegu na naxãuxü ya Ngechuchu ñuxmatáta nüma ya Tupana wena namexëëãgu i guxüma i ñoma i naãnewa ngëxmaxü. Yerü yemaãcü nixĩ ga nüxü yaxuxü ga Tupana nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga ixüünexü. <sup>22</sup> —Rü Moïché rü tórü oxigümaã nüxü nixu rü ñanagürü:

“Rü perü Cori ya Tupana rü petanüwa tá nüxü naxuneta i wüxi i norü orearü uruü i chauxrüü ixixü. Rü name nixĩ na naga pexĩnëxü i guxüma i ngëma pemaã nüxü yaxuxü. <sup>23</sup> Rü texé ya tatanüwa tama naga ínüxë i ngëma orearü uruü, rü tá tüxü ínátëxüchi i tatanüwa”,

ñanagürü ga Moïché. <sup>24</sup> —Rü Chamue rü guxüma ga togü ga Tupanaärü orearü uruügü ga naweama

ügüxü rü ta nüxü nixugüe ga tacü tá na üpetüxü i ñomaücüü. <sup>25</sup> —Rü nuxcümáxüchima ga Tupana rü tórü oxí ga Abráümaã nüxü nixu rü ñanagürü: “Rü wüxi i cutaa tá nixí i nüxü rüngüxëxü i guxüma i duüxügü i ñoma i naãnecüãx”, ñanagürü. Rü yemaãcü ta Tupana inaxuneta nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü. Rü pemaã nüxü chixu i ñuxma, rü pexcëx nixí ga yema unetagü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügüwa tórü oxigümaã nüxü yaxuxü ga Tupana. <sup>26</sup> —Rü pemaã nüxü chixu Pa Chautanüxügü i Yudíugüx, rü yexguma Tupana wena namaxëëgu ga Nane ga Ngechuchu rü petanüwaxira nanamu na pexü nangüxëxüçëx, erü nanaxwëxe i wüxichigü i pema na nüxü perüxoexü i pecümagü i chixexü — ñanagürü ga Pedru.

## 4

### *Äëxgacügüpëxewa nayexmagü ga Pedru rü Cuáü*

<sup>1</sup> Rü yexguma duüxügümaã íyadexagügu ga Pedru rü Cuáü, rü yexgumayane yéma nangugü ga guma tupauca ga taxüneärü purichíaarü äëxgacü, rü paigü, rü Chaduchéugü. <sup>2</sup> Rü Pedru rü Cuáümaã nanuë ga paigü yerü duüxügüxü nangüexëë ga na marü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü naxrüü tá ta wena namaxëxü i guxüma i duüxügü i marü yuexü. <sup>3</sup> Rü ínanayauxü, rü poxcupataügu nanawocu ñuxmata moxüãcü, yerü marü nayáuane. <sup>4</sup> Natürü muxüma ga yema duüxügü ga nüxü ñnüxü ga yema Tupanaärü ore rü nayaxögü. Rü 5000 wa nangu ga yatüxüxica ixugügu. <sup>5</sup> Rü moxüãcü

Yerucharéŭwa nangutaquēxegü ga Yudíugüarü ã̃xgacügü namaã ga naerugü, rü ngúexēēruŭgü ga ore ga mugüwa nguxēētaegüxŭ. <sup>6</sup> Rŭ yéma nayexma ta ga Aná ga paigüeru ixĩcŭ, rü Caipá, rü Cuáŭ, rü Areyáŭdru, rü guxŭma ga yema togü ga paigü ga paigüerutanŭxŭ ixĩgüxŭ. <sup>7</sup> Rŭ nanamu na naxŭtawa nagagüãxŭcèx ga Pedru rü Cuáŭ. Rŭ yexma norü ngãxŭtanügu nanachigüxēē rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Texé pexŭ tamu, rü texé pexna tanaxã i pora na penamexēēxŭcèx i ñãã yatü? —ñanagürügü. <sup>8-9</sup> Rŭ Pedruwa nayexma ga Tupanaãē ga Üünexŭ rü nanaporaxēē. Rŭ yemacèx ga Pedru rü nanangãxŭ, rü ñanagürü: —Pa Īãneärü Ñ̃xgacügüx, rü Pa Yudíugüarü Ñ̃xgacügüerugüx, rü ñuxma toxna naxcèx peca naxcèx ga norü mexēē i ñãã chixeparachiréxŭ erü nüxŭ pecuáxchaŭ ga ñuxãcŭ na namexŭ. <sup>10</sup> —Rŭ ñuxma tá pemaã nüxŭ tixu na nüxŭ pecuáxŭcèx i guxãma i pema rü nüxŭ nacuèxgüxŭcèx i guxŭma i tatanŭxŭgü i Yudíugu. Rŭ ñãã yatü i ñuxma pepèxewa ngèxmaxŭ rü Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucŭãx nixĩ ga namexēēcŭ. Rŭ guma nixĩ ga pema curuchawa peyapotacŭ rü peyuxēēcŭ. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxēē. <sup>11</sup> —Rŭ gumatama Ngechuchu nixĩ ga pema nüxŭ pexoecŭ. Natürü ga Tupana rü nayamucuchi na guxŭarü ã̃egacŭ yixĩxŭcèx. <sup>12</sup> —Rŭ yima Ngechuchuxicatama nixĩ ya tórü maxēēēruŭ, erü yixicatama nixĩ ga Tupana nüxŭ unetacŭ i ñoma i naanewa na tüxŭ namaxēēēxŭcèx —ñanagürü ga Pedru. <sup>13</sup> Rŭ yexguma yema ã̃xgacügü nüxŭ daugügu ga



ñuxãcü tama muñẽãcüma na yadexagüxũ ga Pedru rü Cuáũ, rü nabaixãchiãẽgü, yerü nüxũ nicuèxãchitanü ga tama meã poperaxũ na yacuáxũ rü puracütanüxũmare yixĩgüxũ. Rü aixcüma nüxũ nicuèxãchitanü ga Ngechuchuarü ngüexügü na yixĩgüxũ. <sup>14</sup> Rü ñüxũchi nüxũ nadaugü ta ga guma yatü ga rümecü ga Pedru rü Cuáũxũtagu na nachixũ. Rü yemacèx ga yema ãẽxgacügü rü taxuacüma ñuxũ ñanagürügüega nachiga ga yema ngupetüxũ. <sup>15</sup> Rü yexguma ga yema ãẽxgacügü rü Ínamuxũ ga yema Ínangutaquẽxegüxũwa, rü nüxĩcatama nügümaã nidexagu. <sup>16</sup> Rü ñanagürügü: —¿Tacü tá namaã ixüexũ i ñãã yatügü? Erü guxũma i Yerucharéüçũãx i duũxügü rü nüxũ nacuèxgü i ngẽma mexũ i taxũ i naxügüxũ, rü taxuacüma itayacux. <sup>17</sup> — Natürü ngẽma na tama yexeraãcü duũxügütanüwa nanguchigaxüçèx i ngẽma ngupetüxũ, ¡rü ngĩxã tanamuñẽxẽẽ na ñüxmawena rü taxúemaãma ngẽma Ngechuchuchigagu yadexagüxüçèx! —ñanagürügü. <sup>18</sup> Rü wenaxãrü Pedru rü Cuáüçèx nacagü, rü nüxna naxãga na tama Ngechuchuchigamaã yadexagüxüçèx, rü bai i texéxũ na nangúexẽẽxüçèx i nachiga. <sup>19</sup> Natürü ga Pedru rü Cuáũ rü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —¡Nagu perüxĩnüẽ i pematama! ¿Rü namexũ i Tupanapẽxewa na pega taxĩnüèxũ rü êxna Tupanaga taxĩnüèxũ? <sup>20</sup> —Erü toma rü taxuacüma nüxũ tarüxoe na nüxũ tixuxũ ga yema nüxũ tadaugüxũ rü nüxũ taxĩnüèxũ —ñanagürügü. <sup>21</sup> Rü yexguma ga yema ãẽxgacügü rü nayaxãxũnegü rü yemaãcü Ínayamugü, yerü nataxuma ga tacüçèx

na napoxcueãxũ rü duũxügũxũ namuũẽ, yerü guxũma ga duũxügü rü Tupanaxũ nicuèxüügü naxcèx ga yema nüxũ ngupetũxũ ga guma yatü ga chixeparawa rümecü. <sup>22</sup> Rü guma yatü ga yemaãcü Tupanaãrü poramaã naxcèx itaanecü, rü 40 arü yexera nixĩ ga norü taunecü.

*Yema yaxõgũxũ rü Tupanaarü ngũxẽẽcèx ínacagü*

<sup>23</sup> Rü yexguma marü ínamuxũãxgu, rü Pedru rü Cuáũ rü namücügü íyexmagũxũwa naxĩ. Rü namaã nüxũ nixugüe ga guxũma ga yema ore ga Yudíugüarü ãẽxgacügü rü paigüarü ãẽxgacügü namaã nüxũ ixuxũ. <sup>24</sup> Rü yexguma Pedru rü Cuáũxũ naxĩnũẽgu ga namücügü, rü guxũma wüxigu nayumüxẽgü rü Tupanamaã nidexagü rü ñanagürügü: —Pa Corix, cuma cunaxü ga daxügũxũ ga naãne rü ñoma ga naãne, rü taxũ i taxtũ, rü guxũma i tacü i nawa ngẽxmaxũ. <sup>25</sup> — Rü cumatama nixĩ ga nuxcüma Cuãẽ i Üünexũxũ cumuxũ na curü ngũxẽẽruũ ga Dabíwa yanadexaxũcèx rü ñaxũcèx:

“¿Tũxcüũ ínipuræ i ñoma i naãnecũãx i duũxügü i tama yaxõgũxũ? ¿Rü tũxcüũ ngẽma natücèxmamare íxĩgũxũgu narũxĩnũẽ i guxũ i nachiũãnecũãx? <sup>26</sup> —Nümagü i nachiũãnegüarü ãẽxgacügü rü Tupanamaã nanuẽ, rü nügümaã nangutaquẽxegü na wüxigu nügümaã nagu naxĩnũẽxũcèx na ñuxãcü tá nüxũ na nayexeragũxũcèx ya Cori ya Tupana rü Nane ya nüxũ naxunetacü ya Cristu”,

ñanagürü. <sup>27</sup> —Rü aixcüma nixĩ ga ñoma ga ñãnewa ga ãẽxgacügü ga Erode rü Piratu

ga nangutaquëxegüxü namaã ga to ga nachiuãnegüctüãx rü totanüxü ga Yudüügü, na chixexü naxügüxüçèx namaã ya curü ngüxëëruü ya üüncü ya Ngechuchu ya Cristuxü nüxü cuxunetacü. <sup>28</sup> —Rü yemaãcü ga nümagü rü nayanguxëë ga guxüma ga yema cuma nuxcümama nagu curüxüñüxü rü nüxü cuxunetaxü rü tá na yanguxü. <sup>29</sup> —¡Rü dücax, Pa Corix, cuma nüxü cucuèx na ñuxãcü toxü naxãxünegüxü! Toma nixi i curü ngüxëëruü rü tanaxwèxe na toxü cuporaexëëxü na tama tamuüëãcüma nüxü tixuxüçèx i curü ore. <sup>30</sup> —¡Rü curü poramaã nameëxëë i duüxügü i idaaweexü! ¡Rü duüxügüxü nawëx i cuèxruügü i curü poramaã cuxüxü i naegagu ya curü ngüxëëruü ya üüncü ya Ngechuchu! —ñanagürügü. <sup>31</sup> Rü yexguma yumüxëwa nüxü nachauegu, rü guma ñpata ga nawa nangutaquëxegüne rü naxiãxãchi. Rü Tupanaã i Üünexü rü nüxna nangu ga guxüma. Rü tama namuüëãcüma nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore.

*Yema yaxõgüxüãrü yemaxügü rü guxüãrü nixi*

<sup>32</sup> Rü namu ga yema yaxõgüxü. Rü guxüma rü wüxigu narüxüñüë. Rü taxuüma nagu narüxüñü ga noxrüicatama na yixü ga norü yemaxügü, natürü guxüma ga namücügümaã nangau. <sup>33</sup> Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imügüxü na Tupanaãrü puracü naxügüxüçèx, rü Tupanaãrü poramaã nüxü nixugüe ga ñuxãcü wena na namaxüxü ga Cori ga Ngechuchu. Rü Tupana rü poraãcü nüxü narüngüxëë ga guxüma ga yema yaxõgüxü. <sup>34-35</sup> Rü natanüwa rü nataxuma ga wüxi ga nüxü

nataxuxü, yerü guxüma ga yema nüxü yexmaxü ga naãnegü rü éxna ípatagü, rü namaã nataxegü. Rü yema díeru ga ngixü nayauxgücü rü yéma ngixü nangegü, rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüna ngixü nayaxägü. Rü ñuxüchi nügü ngixü ninuüxü ga ñuxrechigü nüxü nataxuxü ga wüxichigü. <sup>36</sup> Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Lebítanüxü ga Chiprecüãx ga Yúchegu äegacü. Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaärü puracü naxügüxcèx rü Bernabémaã nanaxugü. Rü ngëma naëga, rü: “Taãëxëeruü”, ñaxüchiga nixí. <sup>37</sup> Rü nüma ga Bernabé rü nüxü nayexma ga wüxi ga naãne, rü namaã nataxe. Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxütawa ngixü nana ga yema díeru.

## 5

### *Ananíã rü Chacuíraarü pecaduchiga*

<sup>1</sup> Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu äegaxü rü Chacuíra ga namèx. Rü nümagü rü namaã nataxegü ga wüxi ga norü naãne. <sup>2</sup> Natürü nüma ga Ananía rü namèxmaã wüxigu nagu narüxínüe na nügüxü ngixne nayauxgüxü ga ñuxre ga yema naãnetanü. Rü ñuxüchi yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxütawa ngixü nangegü ga yema nüxü íyaxücü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananíãx, ¿tüxcüü ngoxo i Chatanága cuxínü rü Tupanaãe i Üünexümaã quidora, rü cügüxü ngixne cuyaxu i ñuxre i ngëma curü naãnetanü? <sup>4</sup> —¿Éxna yexguma tauta namaã cutaxegu, rü tama éxna cuxrü yíixü ga yema naãne? ¿Rü yexguma namaã cutaxegu, tama éxna

cuxrü yïxũ ga yema dïeru na ngïxũ cuguxëexũcèx i ngëma cuma cunaxwèxexũácüma? ¿Tüxcüü i cunaxüxũ i ñaã? Tama yatügümaãxïca quidora, natürü Tupanamaã rü ta nixï i quidoraxũ — ñanagürü ga Pedru. <sup>5</sup> Rü yexguma yema orexũ naxïnügu ga Ananíã, rü yuxũma inayangu. Rü poraãcüxüchima namuũe ga guxũma ga yema duũxügü ga yexguma yemaxũ nacuáchigagügu. <sup>6</sup> Rü ñuxre ga yéma yexmagüxũ ga ngextüxüxügü rü nanayauxgü ga naxũne, rü nananuquegü, rü inayatèxgü. <sup>7</sup> Rü tomaëxpüx ga ora ngupetüxgu rü íngu ga namèx. Rü yexma ixücu natürü tama nüxũ icuèx ga tacü na ngupetüxũ. <sup>8</sup> Rü Pedru ngïxna naca, rü ñanagürü: —¿Yema natanü ga ipexunetaxügu yïxũ ga namaã petaxegüxũ ga perü naãne? —ñanagürü. Rü ngïma rü: —Ngü, ngëxgumaëxpüxgu nixï —ngïgürügü. <sup>9</sup> Rü Pedru rü ñanagürü ngïxũ: —¿Tüxcüü pegümaã ngëmaãcü wüxigu perüxïnüe na namaã pidoraexüçèx i Tupanaãe i Üünexũ? ¡Düçèx, ngëma cutexũ iyatèxgüxũ rü marü ínangugü, rü ñuxma rü cuxũ rü tá ta ngëma nangegü! —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexgumatama yüxcüma Pedrupëxegu iyangu. Rü yexguma nachocüxgu ga yema ngextüxüxügü, rü yüxcüma ngïxũ inayangaugü. Rü ngïxũ nayauxgü, rü ngïtëxütagutama ngïxũ nayatèxgü. <sup>11</sup> Rü yexguma nüxũ nacuèxgügu ga yema ngupetüxũ, rü guxũma ga yema yaxögüxũ rü yema togü ga duũxügü rü ta poraãcüxüchima namuũe.

*Tupanaãrü poramaã nanaxügü ga muxũma ga mexügu*

12 Rū yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ, rŭ duŭxŭgŭpĕxewa nanaxŭgŭ ga muxŭma ga mexŭgŭ ga Tupanaārŭ poramaã naxŭgŭxŭ. Rŭ inanawĕxgŭ ga muxŭma ga cuĕxruŭgŭ. Rŭ guxŭma ga yema yaxŏgŭxŭ rŭ guxŭguma naxĭtaquĕxegŭxŭ nagu ga yema tupauca ga taxŭnewa yexmaxŭ ga chopetŭchica ga Charomŏŭārŭ Ūpetŭchicagu āegaxŭ. 13 Rŭ yema togŭ ga duŭxŭgŭ ga tama yaxŏgŭxŭ rŭ namuĕ na yema yaxŏgŭxŭtanŭgu naxāgŭxŭ, natŭrŭ poraãcŭ yema yaxŏgŭxŭxŭ nangechaŭgŭ. 14 Rŭ nimuĕtanŭãma ga yema yaxŏgŭxŭ yerŭ muxŭma ga duŭxŭgŭ ga yatŭxŭgŭ rŭ ngexŭgŭ rŭ Coriaxŭ nayaxŏgŭetanŭ. 15 Rŭ nŭma ga duŭxŭgŭ rŭ ĭtamŭgŭgu nayamugŭxŭ ga idaaweexŭ naxchápenŭŭmaã rŭ norŭ caruŭgŭmaã na yexguma Pedru yĕma ŭpetŭxgu, rŭ naxchipetamare nŭxŭ na nachixŭcĕx. 16 Rŭ yexgumarŭŭ ta rŭ yĕma naxĭtaquĕxegŭxŭ ga muxŭma ga duŭxŭgŭ ga Yerucharéŭārŭ ngaicamana imugŭne ga ĭãnewa ne ĭxŭ. Rŭ yĕma naxcĕx nanagagŭxŭ ga yema idaaweexŭ rŭ yema ngoxoãxgŭxŭ. Rŭ guxŭma naxcĕx nitaanegŭ.

*Pedru rŭ Cuáŭwe ningĕxŭtanŭ ga paigŭ*

17 Rŭ yexguma ga guma paigŭeru rŭ guxŭma ga yema natanŭxŭgŭ ga Chaduchĕgŭ rŭ poraãcŭ nixãŭxãchigŭ naxcĕx ga yema mexŭgŭ ga naxŭgŭxŭ ga yema ngúexŭgŭ ga Ngechuchu imugŭxŭ. 18 Rŭ yemacĕx norŭ purichĭagŭxŭ namu na ĭnayauxŭãxŭcĕx ga yema ngúexŭgŭ. Rŭ ĭãneārŭ poxcupataŭgu nanapoxcue. 19 Natŭrŭ Coriarŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭãx naxcĕx

nayawãxna ga yema poxcupataũrũ ããxgũ ga chũtacũ. Rũ ínanamuxũ, rũ ñanagürũ nüxũ: <sup>20</sup> —¡Ngẽma tupauca ya taxũnewa pexĩ, rũ guxũ i duũxũgũmaã nüxũ pixu na ñuxãcũ Tupana inaxãxũ i ngexwacaxũxũ i maxũ! — ñanagürũ. <sup>21</sup> Rũ yexguma ga yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rũ naga naxĩnüe ga yema ore. Rũ moxũãcũ ga pèxmamaxũchi rũ tupauca ga taxũnewa naxĩ, rũ duũxũgũxũ nangúexẽẽ. Rũ yoxni ga guma paigüeru rũ natanũxũgũ, rũ nanangutaquẽxexẽẽ ga guxũma ga yema togũ ga ãẽxgacũgũ ga ãẽxgacũgũtũcumũwa ügũxũ. Rũ poxcupataũwa nanamugũ ga purichíagũ na yagagũãxũcèx ga yema ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ. <sup>22-23</sup> Rũ yexguma poxcupataũwa nangugũga ga yema purichíagũ, rũ taxuxũxũma inayangaugũ. Rũ nayawoegu, rũ nüxũ nayarũxugũe, rũ ñanagürũgũ: — Yima poxcupataũ rũ narũwãxta, rũ meãma nataichirẽx, rũ purichíagũ nüxna nadaugũ i naãxwa. Natürũ ngẽxguma tayawãxnagu, rũ taxuxũxũma itayangaugũ i aixepewa — ñanagürũgũ. <sup>24</sup> Rũ yexguma yema orexũ naxĩnüẽgu ga yema paigüeru rũ yema togũ ga paigũ ga ãẽxgacũgũ ixĩgũxũ rũ yema tupauca ga taxũneãrũ purichíagũarũ ãẽxgacũ rũ guxũma nabaixãchiãẽgũ yerũ tama nüxũ nacuẽxgũ ga ngextá tá na nanguxũ ga guxũma ga yema rũ ñuxãcũ tá na iyanaxoxẽẽgũãxũ. <sup>25</sup> Rũ yexguma yemagu ínaxĩnüeyane rũ yema nangu ga wũxi ga yatũ, rũ namaã nüxũ nixu, rũ ñanagürũ: —Ngẽma yatũgũ i pepoxcuechirẽxũ, rũ tupauca ya taxũnewa nangẽxmagũ, rũ

Ínanangúexêê i duũxügü —ñanagürü. <sup>26</sup> Rû yéma naxĩ ga tupauca ga taxũneârü purichíagüarü ãëxgacü wüxigu namaã ga norü purichíagü na yagagüãxücèx. Natürü namuũê na duũxügü nutamaã yamuxütanüxũ, rû yemacèx meãmare yema ngúexügüxũ nigagü. <sup>27</sup> Rû yexguma namaã Ínangugügu, rû yema ãëxgacügüpëxewa nanagagü. Rû yema paigüeru rû namaã nidexa rû ñanagürü nüxũ: <sup>28</sup> —Marü poraãcü pexna tanachuxu na tama ngẽma Ngechuchuégamaã penangúexêêxücèx. Natürü i pema rû guxũne ya Yerucharéüwa penangúexêê i duũxügü, rû ñuxũchi toxna penaxuxchaũ ga na togagu nayuxũ ga yema Ngechuchu —ñanagürü. <sup>29</sup> Rû Pedru rû namücügümaã nanangãxügü, rû ñanagürügü: —Narümemaẽ nixĩ na Tupanaga taxĩnüëxũ rû tama i yatügüga. <sup>30</sup> —Guma Tupana ga nuxcümaügüxũ ga tórü oxigü nüxũ yaxögücü, rû guma nixĩ ga wena namaxêêcü ga Ngechuchu ga pema peyamácü ga yexguma curuchawa peyapotagügu. <sup>31</sup> —Natürü Tupana rû nanataxêêãma, rû nügüarü tügü necüwawa nanatoxêê. Rû tórü cuèxruũ rû maxêêêruũ nayangucuchixêê na tatanüxügü i Yudiügüxũ nangũxêêxücèx na nüxũ naxoexücèx i norü chixexügü, rû Tupana nüxũ nüxũ nangechaũxücèx i norü pecadugü. <sup>32</sup> —Rû toma nüxũ tacuèx na aixcüma yĩxũ i guxũma i ngẽma pemaã nüxũ tixuxũ erü tomatama nüxũ tadaugü. Rû ngëxgumarüũ ta i Tupanaãê i Üünexũ i Tupana tuxna ãxũ ya yíxema naga ñnüëxê, rû nüxũ nacuèx na aixcüma yĩxũ —ñanagürügü. <sup>33</sup> Rû yexguma yemaxũ naxĩnüëgu



ga yema ãëxgacügü, rü poraãcüxüchima nanuë, rü nanadaixchaü. <sup>34</sup> Natürü yema ãëxgacügütanüwa nayexma ga wüxi ga Parichéu ga Gamarié ga naega. Rü nüma rü meãma nanangüexëë ga Tupanaãrü mugü. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nangechaügü. Rü nüma ga Gamarié inachi rü nanamu na paxaãchi ínamuxüãxüçex ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü. <sup>35</sup> Rü ñuxüchi namücügü ga ãëxgacügümaã nüxü nixu rü ñanagürü: —Pa Chautanüxüx, ¡pexuãëgü na tacü tá namaã pexüexü i ñãã yatügü! <sup>36</sup> —Rü nüxna pecuëxãchie ga üpa ga ñuxãcü ãëxgacüxü nügü ningucuchixëëchaü ga Teudá. Rü nügütama nixu na wüxi ga tacü na yïixü. Rü maneca 400 naguxü ga yatügü nawe narüxí. Natürü churaragü nayamëxgü, rü nayu. Rü guxüma ga yema nawe rüxixü rü nangíachi, rü yexma nayarüxo ga guxüma. <sup>37</sup> —Rü yixcüra ínangu ga to ga yexguma tachiüãneãrü ãëxgacü duüxügüxü ixugügu, rü yema nixí ga Yuda ga Gariréaanecüãx ga ãëxgacüxü nügü ingucuchixëëchaüxü. Rü nayaxucuxëgü ga duüxügü rü nawe narüxí ga ñuxre. Natürü yemaxü rü ta nimëxgü rü nayu. Rü guxüma ga yema nawe rüxixü rü nangíachi. <sup>38</sup> —Rü ngëmacëx i ñuxma rü pexü chaxucuxë na peyangëxgüxü i ñãã yatügü, rü tama penapoxcuexü. Erü ngëxguma nagagutama yixígu i ngëma nüma naxügüxü, rü tá inayarüxo. <sup>39</sup> —Natürü ngëxguma Tupanaãrü yixígu i ñãã naxügüxü, rü taxuacüma ipeyanaxoxëë. ¡Rü pexuãëgü na tama ngürüãchi Tupanamaã yïixü i penuëxü! —ñanagürü. Rü guxüma ga yema

ãĕxgacügü rü naga naxĩnũē ga yema norü ucuxē.  
<sup>40</sup> Rü ñuxũchi nanachocuxēē ga yema ngúexũgü ga  
 Ngechuchu imugũxũ. Rü nayaçuaixgü. Rü nüxna  
 naxâga na tama Ngechuchuchiga yadexagũxũcèx.  
 Rü yemawena rü nayangẽxgü. <sup>41</sup> Rü yema  
 ãĕxgacügüna ínixĩ ga yema ngúexũgü. Rü nataãēgü  
 yerü woetama Tupana nanaxwèxe ga yemaãcü  
 Ngechuchucèx ngúxũ na yangegũxũ. <sup>42</sup> Rü guxũ  
 ga ngunexũgu tupauca ga taxũnewa rü ĩpatagüwa,  
 rü nanangúexēēãma, rü nüxũ nixugüetanü ga ore  
 ga mexũ ga Ngechuchu ya Cristuchiga.

## 6

*Yema ngúexũgü ga Ngechuchu imugũxũ rü nüxũ  
 naxuneta ga 7 ga yatügü na nüxũ nangũxēēgũxũcèx  
 ga Tupanaãrü puracüwa*

<sup>1</sup> Rü yexgumaũcüü rü yexeraãcü nimuchigü  
 ga yema duũxũgü ga yaxõgũxũ. Rü natanüwa  
 nayexmagü ga Yudíugüchirẽx ga Griéguanewa  
 ne ĩxũ rü Griégugawa idexagũxũ. Rü nayexma  
 ta ga yaxõgũxũ ga Yudíugü ga Yerucharéüçũãx  
 ga woetama nagawa idexagũxũ. Rü yema  
 yaxõgũxũ ga Griégugawa idexagũxũ rü  
 nidexagüecha nachigagu ga yema yaxõgũxũ  
 ga Yerucharéüçũãxgü ixĩgũxũ, rü ñanagürügü:  
 —Totanüwa yutegüxe rü tama meã õna tũxna  
 naxãgũxũ i ngẽxguma õna inaxãgũũxgu i  
 wũxichigü i ngunexũgu —ñanagürügü. <sup>2</sup> Rü  
 yexguma ga yema 12 ga ngúexũgü ga Ngechuchu  
 imugũxũ rü guxũma ga yema yaxõgũxũxũ  
 nangutaquẽxexēēgü, rü ñanagürügü nüxũ: —  
 Tama name na ítanangéxũ i Tupanaãrü orearü

uchiga i tomax na õnamaã itacuáxúcèx. <sup>3</sup> —Rü ngẽmacèx, Pa Tomücügüx, rü ¡Naxcèx pedèux i petanüwa ya 7 ya yatügü ya guxãma nüxũ ngechaücü, rü meã naãèxũ cuácü, rü aixcüma Tupanaãe i Üünexũ nawa ngẽxmacü! Rü toma tá nüxna tanaxã i ngẽma puracü na nümagü õnamaã inacuèxgüxúcèx. <sup>4</sup> —Rü ngẽxguma i toma rü yumüxèwa rü Tupanaãrü orearü uchigawaxicatama tá tapuracüe —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga guxũma ga yema duüxügü rü: —Ngü —ñanagürügü naxcèx ga yema ore. Rü nüxũ naxunetagü ga Etébaũ ga meã yaxõcü rü aixcüma Tupanaãe i Üünexũ nawa yexmacü, rü Piripi, rü Pócoro, rü Nicanúru, rü Timú rü Paruménu, rü Nicuráchi ga Aütioquíacüãx ga tauta Ngechuchuaxũ yaxõõgu Yudíugücüma yaxucü. <sup>6</sup> Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüxütawa nanagagü. Rü nümagü naxmẽxmaã nüxũ yangõgüãcüma naxcèx nayumüxègü. <sup>7</sup> Rü yema Tupanaãrü ore rü yexeraãcü nixüchigü. Rü poraãcü nimuëtanü ga yema yaxõgüxũ ga Yerucharéüwa. Rü woo muxüchixüma ga Yudíugüarü paigü rü ta Ngechuchuaxũ nayaxõgü.

### *Etébaũxü niyauxgü*

<sup>8</sup> Rü Etébaũ nixĩ ga wüxi ga yatü ga Tupana poraãcü nüxũ rüngüxèècü rü naporaxèècü na duüxügütanüwa naxüãxúcèx ga mexügü ga taxügü rü cuèxruügü ga Tupanaãrü poramaã naxüxũ. <sup>9</sup> Rü nayexma ga wüxi ga ngutaquëxepataũ ga Yudíugüarü ga Ínguxüxüãrü Ngutaquëxepataũgu ãegane. Rü gumawa nangutaquëxegü ga

duŭxŭgŭ ga ūpaacŭ corigŭmēxēwa yexmagŭxŭ. Rŭ ñuxre ga guma ngutaquēxepataŭcŭāx rŭ wŭxigu namaā ga ñuxre ga Chireneānecŭāx, rŭ Aleyādrīaanecŭāx, rŭ Chirīchiaanecŭāx, rŭ Áchiaarŭ naānecŭāx, rŭ inanaxŭgŭe ga Etébaŭmaā na iyaporagatanŭcŭxŭ. <sup>10</sup> Natŭrŭ taxuacŭma Etébaŭxŭ narŭyexeragŭ, yerŭ nŭma ga Etébaŭ rŭ nidexa namaā ga yema cuèx ga Tupanaāē i Ūñexŭ nŭxna āxŭ. <sup>11</sup> Rŭ yexguma ga yema duŭxŭgŭ rŭ togŭaxŭ nanaxŭtanŭgŭ na Etébaŭchiga doraxŭ yaxugŭxŭcèx. Rŭ ñanagŭrŭgŭ ga yema idoraegŭxŭ: —Toma nŭxŭ taxŭnŭēgu, rŭ Moīchéchiga rŭ Tupanachigamaā chixexŭ ga ore nixugŭ ga Etébaŭ —ñanagŭrŭgŭ. <sup>12</sup> Rŭ yemaācŭ nananuēxēē ga duŭxŭgŭ rŭ Yudŭgŭarŭ āēxgacŭgŭerugŭ rŭ ngŭexēēruŭgŭ ga ore ga mugŭwa nguxēētaegŭxŭ. Rŭ yemacèx Etébaŭcèx nibuxmŭ, rŭ nayayauxgŭ, rŭ āēxgacŭgŭerugŭ íngutaquēxegŭxŭwa nanagagŭ. <sup>13</sup> Rŭ naxcèx nadaugŭ ta ga yatŭgŭ ga doraxŭ ixugŭemarexŭ rŭ yema rŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ñaā yatŭ rŭ guxŭguma chixexŭmaā nidexa i nachigagu ya daa tupauca ya taxŭne, rŭ nachigagu i Tupanaārŭ mugŭ. <sup>14</sup>— Rŭ toma rŭ nŭxŭ taxŭnŭē rŭ:

“Yima Ngechuchu ya Nacharétucŭāx rŭ tá nanangutaŭxēē ya daa tupauca, rŭ tá inayanaxoxēē i nacŭmagŭ ga Moīché tŭxŭ ngŭexēēxŭ”, —ñanagŭrŭgŭ. <sup>15</sup> Rŭ yexguma Etébaŭxŭ nadaunŭgu ga guxŭma ga yema āēxgacŭgŭ ga yema rŭtogŭxŭ, rŭ nŭxŭ nadaugŭ ga nachametŭ rŭ wŭxi ga daxŭ-cŭāx ga orearŭ ngeruŭchametŭrŭŭ na yŭxŭ.

## 7

*Etébaũrũ ore*

<sup>1</sup> Rũ nüma ga paigüeru, rũ Etébaũna naca rũ ñanagürũ: —¿Aixcüma yĩxũ i ñaã ore i nüxũ yaxugüexũ? —ñanagürũ. <sup>2</sup> Rũ Etébaũ nanangãxũ, rũ ñanagürũ: —Pa Chautanũxũ Pa Ñẽxgacügũx, ¡Choxũ iperũxĩnüë! Guma Tupana ya mexẽchicũ, rũ nuxcümaũcü ga tórũ oxĩ ga Abráũcèx nangox ga yexguma Mechopotámiããrũ naãnegu naxãchiũgu ga yexguma tauta Aráũãrũ naãnewa naxũxgu na yexma yaxãchiũxücèx. <sup>3</sup>—Rũ Tupana rũ ñanagürũ nüxũ:

“¡Nüxna ixũ i cuchiũãne rũ cutanũxũ, rũ ngẽma choma tá cuxũ nüxũ chadauxẽẽxũ i naãnewa naxũ!”

ñanagürũ. <sup>4</sup>—Rũ yexguma ínaxũxũ ga Abráũ nawa ga yema Cadéucũããrũ naãne ga ngextá noxri ínaxãchiũxũwa, rũ Aráũãrũ naãnegu nayaxãchiũ. Rũ yexguma nanatũ yuxguwena, rũ ñoma ga naãne i ñuxma nagu pexãchiũxũwa naxũ, yerũ yemaãcü Tupana núma nanaga. <sup>5</sup>—Natürũ yexguma rũ ta taxuũma ga noxrũxũchi ga naãne nüxna naxã ga Tupana i ñoma i naãnewa, rũ bai ga íraxũ ga noxrũxũchi ga naãne. Natürũ Abráũmaã ínaxuneta ga yixcama tá nüxna na naxããxũ ga ñoma i naãne na noxrũxũchi yĩxücèx, rũ yixcama marũ nayuxguwena rũ nanegũarũ na yĩxücèx. Rũ yemaãcü Abráũmaã ínaxuneta ga woo na nangexacũxũ ga yexguma. <sup>6</sup>—Rũ ñanagürũ Abráũxũ ga Tupana:

“Rũ yixcama i cutaagũ rũ tá to i nachĩũãne i tama noxrũ ixĩxũwa nangẽxmagũ. Rũ ngẽma nachĩũãnecũãx i duũxũgũ rũ

norü duïxügüxü tá nayaxïgüxëë. Rû 400 ya tauncü rû ngëma duïxügü rû tá chixri namaã nachopetü i cutaagü. <sup>7</sup> Natürü choma tá chanapoxcue i ngëma nachiuãnecüãx i norü duïxügüxü yaxïgüxëëxü. Rû ngëmawena i cutaagü rû tá ïnachoxü nawa i ngëma naãne, rû nuã ñaã i naãnewa tá choxü nicuèxüügü”,

ñanagürü ga Tupana. <sup>8</sup>—Rû yexguma Tupana rû Abráü rû nügümaã nanamexëë, rû ñanagürü ga Tupana:

“Choma rû tá cuxü charüngüxëë ega cuma rû guxüma i cutanüxügü ïpewiüchëxmüpëxechiraügu. Rû ngëma tá nixï i cuèxruü i yigümaã imexëëxü”,

ñanagürü ga Tupana. Rû nabu ga wüxi ga nane ga Abráü, rû Ichaágu nanaxüéga. Rû yexguma <sup>8</sup> ga norü ngunexüwa nanguxgu ga Ichaá, rû nümatama ga Abráü rû ïnanawiechëxmüpëxechiraü. Rû yexguma marü nayèxgu ga Ichaá rû nabu ga nane ga Acobu, rû nümatama ga Ichaá rû ïnanawiechëxmüpëxechiraü. Rû yixcama marü nayèxgu ga Acobu rû nüxü nayexma ga <sup>12</sup> ga nanegü. Rû nümatama ga Acobu rû ïnanawiechëxmüpëxechiraü ga guxüma ga yema <sup>12</sup> ga nanegü. Rû yema <sup>12</sup> ga nanegü nixï ga yema <sup>12</sup> ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigü. <sup>9-10</sup>—Rû yema <sup>12</sup> ga Acobu nanegü ga tórü oxigü ixïgüxütanüwa rû wüxi rû Yúche nixï ga naega. Natürü naëneëgü ga guma Yúche rû nixãüxãchie, rû yemacèx Equituarü naãnewa ïxü ga taxetanüxüxü Yúchemaã nataxegü na Equituarü naãnewa nagagüãxücèx. Natürü Tupana rû Yúchemaã nayexma, rû nüxü

narüngüxêê na tama pecadu naxüxücèx ga yexguma guxchaxüwa nayexmagu. Rü nüxna nanaxã ga cuèx, rü Yúchexü narüngüxêê ga meã na nayauxãxücèx ga Equituaneãrü ãëxgacü ga Faraü. Rü yemacèx ga Faraü rü ãëxgacüxü nayangucuchixêê. Rü nüma ga Yúche nixĩ ga ãëxgacü ga Faraüpatawa rü guxüma ga yema nachiuãnewa. Rü Faraüxĩcatama nixĩ ga Yúhearü yexera na ãëxgacü yĩxü ga yema naãnewa. <sup>11</sup> — Rü yexgumaücüü nayexma ga taiya ga guxü ga Equituarü naãnewa rü Canaããrü naãnewa. Rü poraãcü taiya nüxü nangux ga duüxügü. Rü yemacèx ga yema nuxcümaügüxü ga törü oxigü rü düxwa taxuacüma nüxü inayangaugü ga nabü ga Canaããrü naãnewa. <sup>12</sup> — Natürü yexguma nüxü nacuáchigaxgu ga Acobu ga na nayexmaxü ga nabü ga Equituanewa, rü yéma nanamugü ga nanegü ga guma törü oxigü ixigücü. Rü yema nixĩ ga nawa inaxügüxü ga noxrima nabücèx Equituanewa na naxixü. <sup>13</sup> — Rü yixcama marü naguxgu ga yema nabü rü wenaxãrü Equituanewa naxĩ nawa ga nabü. Rü yexguma wenaxãrü yéma naxixgu ga naëneëgü, rü nügü nixu ga Yúche namaã. Rü yexguma nüxü nacüèx ga Faraü ga ngextácüãx na yĩxü ga Yúche. <sup>14</sup> — Rü yixcamaxüra ga Yúche rü tümacèx nangema ga nanatü rü guxüma ga natanüxü. Rü maneca 75wa nangu ga yema duüxügü ga Yúchetanüxü. <sup>15</sup> — Rü yemaãcü Equituanewa naxü ga Acobu na yexma yaxãchiüxücèx. Rü yexma nayu ga nümax. Rü yexma nayue ta ga nanegü ga törü oxigü. <sup>16</sup> — Rü yexguma nayuxgu ga Acobu, rü

Chiquéŭwa nanangegü ga naxŭne na yexma yatëxgüãxücèx nagu ga yema naxmaxŭ ga Abráŭ dŭŕumaã naxcèx taxexŭ ga Amú nanegŭxŭtawa ga Chiquéŭwa. <sup>17</sup> —Rü düxwa nawa nangu na Equituanewa ínguxŭxücèx ga tatanŭxŭ ga yexgumarŭŭ ga Tupana Abráŭmaã ixu-netaxŭ. Rü yexguma rü marŭ poraãcü nimu ga tatanŭxŭ ga Equituanewa. <sup>18</sup> —Rü yexguma ningucuchi ga to ga Equituaneärŭ ãëxgacü ga tama Yúchechigaxŭ cuáxŭ. <sup>19</sup> —Rü yema ãëxgacü rü tatanŭxŭxŭ nawomŭxëë rü chixri tümamaã naxüpetü ga guxema nuxcümaŭgŭxe ga tórŭ oxigü. Rü tüxŭ namu na yexwaca buexe ga tümãcügŭxŭ ítawogŭxŭ na tayuexücèx. <sup>20</sup> —Rü yexgumaücü nabu ga Moïché, rü Tupanaãxŭ nangŭchaŭ. Rü tomaëxpŭx ga tauemacü nüxna tadaugü ga tümãpatawa ga naë rü nanatü. <sup>21</sup> —Rü yexguma düxwa ítanatëxgügu, rü Faraŭxãcü inayaxu, rü ngŭnexŭ inayaxëë. <sup>22</sup> —Rü yemaãcü Moïchéxŭ nangŭxëëgü ga guxŭma ga Equituanecŭãxärŭ cuèx. Rü nüma ga Moïché rü wŭxi ga ãëxgacü ga poracü nixŭ, rü norŭ dexawa rü ta napora. <sup>23</sup> —Rü yexguma 40 ga norŭ taunecüwa nanguxgu ga Moïché rü nagu narŭxŭnŭ ga natanŭxŭgü ga Yudíugütanügu na naxŭãneãxŭ. <sup>24</sup> —Rü nüxŭ nadau ga wŭxi ga Equituanecŭãx ga wŭxi ga Yudíuxŭ na naçuaxixŭ. Rü yemacèx ga Moïché rü yema Yudíuétüwa ínayuxu, rü yema Equituanecŭãxŭ nimèx rü nanayuxëë. <sup>25</sup> —Rü nüma ga Moïché nagu rŭxŭnŭgu rü chi natanŭxŭgü ga Yudíugü rü chi nüxŭ nacuëxgü na Tupana yéma namuxŭ na ínguxŭxëëãxücèx. Natürŭ tama



nūxū nacuèxgüéga ga yema natanūxūgü. <sup>26</sup> —  
Rü moxūācū ga Moiché rü nūxū nadau ga to ga  
taxre ga Yudiūgü ga nūgü yexma dèixū, rü nūxna  
nachogüchaū. Rü ñanagürü nūxū:

“Pema rü pegütanūxūgü pixīgü. ¿Rü tüxcūū  
pegü pedai i pemax?” ñanagürü. <sup>27</sup>—Rü yexguma  
ga yema namücūxū icuaxixū rü Moichéxū  
natèxneta, rü ñanagürü nūxū:

“¿Texé cuxū tamu na toeru quiixūcèx rü tomaã  
icucuáxūcèx? <sup>28</sup>—¿Éxna choxū quimáxchaū ta, ga  
ñe quimáxū ga Equituanecūāxrū?” ñanagürü.  
<sup>29</sup>—Rü yexguma yemaxū naxīnūgu ga Moiché,  
rü niña ga yema nañewa. Rü Madiáūñewa  
naxū. Rü yema nachīūñe ga tama noxrū ixīxūgu  
nayaxāchiū. Rü yexma naxāmèx rü nabu ga  
taxre ga nanegü. <sup>30</sup>—Rü 40 ga taunecūguwena  
ga dauxchitawa ga Chinañ ga mèxpūneārü ngaica-  
mana, rü wūxi ga naixētatacū ga yéma iyauraxūwa  
Moichéçèx nangox ga wūxi ga Tupanaārü ore-  
arü ngeruū ga daxūcūāx. <sup>31</sup>—Rü nabaixāchiāē  
ga Moiché ga yexguma nūxū nadèuxgu. Rü  
naxcèx nixū rü nūxna nangaicama na meã nūxū  
nadauxūcèx. Rü yexguma Moichémaã nidexa ga  
Cori ga Tupana, rü ñanagürü nūxū:

<sup>32</sup> “Choma nixī i curü oxigüarü Tupana chiixū  
rü Abráū rü Ichaá rü Acobuarü Tupana  
chiixū”,

ñanagürü. Rü yexguma ga Moiché rü inanaxūgü  
ga norü muūmaã na yaduruxū. Rü namuū ga  
yexma na nadawenūxū. <sup>33</sup>—Rü yexguma ga Cori  
ga Tupana rü ñanagürü nūxū:

“¡Ínacuaixü i curü chapatu erü ñaã naãne i nagu cuchixü rü naxüüne, erü chanuxma!  
<sup>34</sup> Choma rü ngóxüwama nüxü chadau i ñuxäcü poraäcü ngúxü na yangegüxü i chorü duüxügü i Equituanewa. Rü nüxü chaxĩnü i na naxauxexü. Rü ngēmacèx núma chaxü na íchananguxüxēēxücèx. ¡Nuã naxü na Equituanewa cuxü chamuxücèx!”

ñanagürü. <sup>35</sup> —Rü woo ga noxri ga nümagü ga natanüxügü rü guma Moïchéxü naxoe ga yexguma ñagügu:

“¿Rü texé cuxü tamu na toeru quiixücèx rü tomaã icucuáxücèx?” ñagügu, natürü ga Tupana rü yéma nanamuãma na yema duüxügüxü ínanguxüxēēxücèx rü norü äëxgacü na yĩxücèx. Rü yemaäcü Moïchéxü namu ga Tupana ga yexguma naxütawa namuãxgu ga yema norü orearü ngeruü ga yema naixētaxacü ga iyauraxüwa naxcèx ngóxü. <sup>36</sup> —Rü Moïché nixĩ ga Equituarü naãnewa ínagaxüxü ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigü. Rü Equituanewa, rü Dauchiüxü ga Taxtüwa, rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa inanawëx ga cuëxruügü, rü nanaxü ga mexü ga taxügü ga Tupanaärü poramaã naxüxü. Rü yemaäcü 40 ga taunecü nüxü na rü-ngüxēē ga yema duüxügü. <sup>37</sup> —Rü nūmatama ga Moïché nixĩ ga tatanüxügü ga Yudiügümaã ñaxü:

“Tupana rü yixcüra tá pexcèx nüxü naxuneta i petanüwa i wüxi i norü orearü uruü ga yexgumarüü ga choxü na naxunetaxürüü”, ñanagürü. <sup>38</sup> —Rü nūmatama ga Moïché nixĩ ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigümaã nangutaquëxexü ga yema naãne ga ngextá

taxúema ixãpataxűwa. Rű tórű oxigűmaã nayexma ga Chinaĩ ga mèxpúnewa ga yexguma namaã yadeaxgu ga Tupanaãrű orearű ngerű ga daxűcűãx. Rű nümatama ga Moĩché nixĩ ga nayauxãxű ga Tupanaãrű ore i maxèxèeruű na nüxĩ tuxna naxããxűcèx. <sup>39</sup>—Natürű ga tórű oxigű rű tama naga naxĩnüèchaű ga guma Moĩché. Rű ínanatèxűchigűama, rű Equituaneguama narűxĩnüãégű. <sup>40</sup>—Rű tórű oxigű rű Moĩchéeneē ga Arãűxű ñanagürűgű: “¡Rű toxcèx naxű i tupanachicűnèxãgű na nawe tarűxĩxűcèx! Erű tama nüxű tacűxgű i tacű nüxű na üpetűxű i ngèma Moĩché ga Equituanewa tuxű yagagűxű”, ñanagürűgű. <sup>41</sup>—Rű yexguma nanaxűgű ga wűxi ga wocaxacűchicűnèxã norű tupanaxű. Rű ñuxűchi naxcèx nanadai ga ñuxre ga carnerugű na yemamaã nüxű yacuèxűűgűxűcèx. Rű wűxi ga peta naxcèx naxűgű ga yema wocaxacűchicűnèxã ga nümatama naxűgűxű. <sup>42</sup>—Rű yemacèx ga Tupana rű nüxna nixűgachi ga yema duűxűgű. Rű ínanawogű na woramacuri rű üèxcű rű tauemacűmaã natupanaãxèèãxűcèx. Yerű yemaãcű Tupanaãrű orearű uruűgűarű poperagu naxűmatű, rű ñanagürű:

“Pema, Pa Yudíugűx, ¿Chauxcèx yĩxű ga penadèixű ga carnerugű ga yexguma  
 40 ga taunecű dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxűwa peyexmagűgu?  
<sup>43</sup> Tama aixcűma chauxcèx nixĩ yerű ga pema rű ngextá ípexĩxűwa rű ípenangeexű ga napata ga perű tupananeta ga Moro rű ípenangeexű ga perű tupananeta ga

Refããrũ woramacurichicũnèxã. Rũ yemaãcü pegũmaã ípenangeexũ ga yema tupananetachicũnèxãgũ ga pematama pexũgũxũ na nüxũ picuèxũũgũxũcèx. Rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ perũ naãnewa tá pexũ íchawoxũ rũ yaxũwa i Babiró-niããrũ yexerawa tá pexũ chamugũ”,

ñanagürũ ga Tupana ga yema orewa. <sup>44</sup> —Rũ yema naãne ga ngextá taxúema íxãpataxũwa rũ tórũ oxigũ nüxũ nayexma ga wũxi ga ípata ga naxchirunaxcèx ga nagu namaã nanguxũgũne ga Tupanaãrũ mugũ ga nutagu ũmatũxũ. Rũ guma ípata ga naxchirunaxcèx nixĩ ga nüxũ nawéãcüma Tupana Moĩchéxũ naxũxèxene. <sup>45</sup> —Rũ yexguma nayuxguwena ga Moĩché, rũ Yochué ningucuchi ga ãëxgacũ na yĩxũ. Rũ tórũ oxigũ rũ nuã tórũ naãnewa nanangegũ ga guma ípata ga naxchirunaxcèx ga yexguma Yochuémaã napugũãgu ga ñaã naãne nüxna ga yema duũxũgũ ga Tupana íwoxũxũ napèxewa ga tórũ oxigũ. Rũ núma nayexma ga guma ípata rũ ñuxmata Dabí ingucuchigu ga ãëxgacũ na yĩxũ. <sup>46</sup> —Rũ guma ãëxgacũ ga Dabí rũ Tupana rũ poraãcü namaã nataãë, rũ nüxũ narũngũxèë. Rũ núma ga Dabí rũ Tupanana naxcèx naca na naxũãxũcèx ga wũxi ga tupauca ga taxũne ga nawa Tupanaxũ na yacuèxũũgũxũcèx ga tatanũxũgũ ga Acobutaagũ. <sup>47</sup> —Natürũ Dabí nane ga Charumóũ nixĩ ga naxũcü ga guma tupauca ga Tupanacèx ixĩxũne. <sup>48</sup> —Natürũ ya Tupana ya tacũxũchima rũ tama duũxũgũ üxũne ya tupaucagũmaã naxãpata. Rũ yemacèx ga Tupana rũ nuxcümaũcü ga norũ orearũ uruũwa rũ ñanagürũ:

49-50 “Choma nixĩ ya ãẽxgacü ya tacüxüchima, rü daxũguxũ i naãne nixĩ i chorü toxmaxwèxeruũ ixĩxũ rü ñoma i naãne nixĩ i chorü chicutüruũ ixĩxũ. ¿Rü ñuxũcürüwa i nagu perüxĩnũëxũ tá na penaxüxũ ya wüxi ya tupauca ya chaugu mexũne?”

ñanagürü ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü ta ga Tupana:

“¿Tama ëxna choma yĩxũ ichanaxüxũ ga guxũma i tacü i ngẽxmaxũ? ¿Rü ñuxãcü chi penaxüxũ i wüxi i nachica i nagu charüngũxũ?”

ñanagürü ga norü orewa. <sup>51</sup> Rü ñanagürü ga Etébaũ: —Dücèx Pa ãẽxgacügüx, pema rü guxũguma nüxũ pexoe i Tupanaãrü ore, rü tama iperüxĩnũëchaũ. Rü peãëwa rü tama peyaxögüchaũ. Rü pema rü guxũguma Tupanaãë i Üünexũmaã penuëëcha. Yema nuxcümaũgüxũ ga perü oxigürüũtama pixĩgü i pemax. <sup>52</sup> —Rü perü oxigü rü chixeãcüma namaã nachopetü ga guxũma ga Tupanaãrü orearü uruũgü. Rü nanadai ga yema orearü uruũgü ga nüxũ ixuchigagüxũ ga na núma naxüxũ tá ga guma mecü ya Ngechuchu. Rü yexguma ínanguxgu ga guma Ngechuchu rü pema Piratuna penamu rü penayuxëë. <sup>53</sup> —Rü woo pema rü Tupanaãrü orearü ngeruũgü ga daxücüãxütawa penayaxu ga Tupanaãrü ore, natürü tama naga pexĩnũë —ñanagürü ga Etébaũ.

### *Nayu ga Etébaũ*

<sup>54</sup> Rü yexguma nüxũ naxĩnũëgu ga yema ore, rü nanuëxüchiana ga yema duũxũgü. Rü norü numaã Etébaũcèx nixũxchapütägü. <sup>55</sup> Natürü ga Etébaũ rü aixcüma Tupanaãë i Üünexũ nawa

nayexma. Rü daxũ nadawenũ, rü nüxũ nadau na ñuxãcü namexẽchixũ ga Tupana. Rü nüxũ nadau ga Ngechuchu ga Tupanaãrũ tügũneguama chicü. <sup>56</sup> Rü yexguma rü ñanagürü: —Nüxũ chadau i na yangoxnaãchixũ i naãnetüwe, rü nüxũ chadau ya Cristu ya Tupana Nane ya duũxũxũ ixĩcü ya Tupanaãrũ tügũneguama chicü —ñanagürü ga Etébaũ. <sup>57</sup> Natürü nümagü rü nügü narütütamachixëgü, rü tagaãcü aixta naxüeãcüma nüxna nayuxgü. <sup>58</sup> Rü ínanagaxüchigü ga ñãnewa, rü nutagümaã ínamuxüchigü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga ngextüxüxũ ga Chaurugu ãegaxũ. Rü yemaxũ nanawotanü ga norü gáuxüchirugü ga ínacuxuchigüxũ ga yema duũxügü ga Etébaũxũ imèxgüxũ. <sup>59</sup> Rü yexguma nutamaã ínamuxüchigüãguyane, rü nayumüxẽ ga Etébaũ rü ñanagürü: —Pa Cori Pa Ngechuchux, ¡Nayaxu i chauãé! —ñanagürü. <sup>60</sup> Rü yemawena rü ínacaxãpüxü, rü tagaãcü aixta naxü, rü ñanagürü: —Pa Cori Pa Tupanax, ¡Tãxũ i ñãã pecaducèx cunapoxcuexü i ñãã duũxügü! —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü nayu.

## 8

*Chauru rü guxema yaxõgüxewe ningẽchigü na tüxũ napoxcuexüçèx*

<sup>1</sup> Rü Chauru rü norü me nixĩ ga Etébaũxũ na yamèxgüxũ. Rü yematama ngunexügu rü norü uwanügü rü ínanaxügüe ga na poraãcü nawe yangẽxütanüxũ ga yema yaxõgüxũ ga Yerucharéüwa yexmagüxũ. Rü düxwa ga guxüma rü Yudéaanegu rü Chamáriaanegu nügü

nawoone. Rû yema ngúexüğü ga Ngechuchu imugüxüxicatama ínayüğü ga Yerucharéüwa. <sup>2</sup> Rû ñuxre ga yatüğü ga meãma Tupanaãxü yaxögüxü rû nanayauxgü ga Etébaüxüne, rû inanatèxgü rû poraãcü naxcèx naxauxe. <sup>3</sup> R yexguma ga Chauru rû chixri tümamaã naxüpetü ga guxema yaxögüxe. Rû tümapatagu nixücuchigü na tüxü ínayauxüxcèx. Rû yéma tüxü ínatüxü ga yatüğü rû ngexegü, rû ñuxüchi poxcupataügu tüxü nawocu.

*Chamáriawa nüxü nixuchiga ga Tupanaãrû ore i mexü*

<sup>4</sup> Rû yema yaxögüxü ga Chauruchaxwa ibuxmüxü ga Yerucharéüwa, rû guxüwama ga ngextá ínaxüxüwa rû nüxü nixuchigagü ga ñuxãcü Ngechuchu tüxü na maxèxèxü. <sup>5</sup> Rû Piripi nixü ga wüxi ga yema orexü ixuchigacü. Rû nüma rû íãne ga Chamáriawa naxü, rû yéma inanaxüğü ga Cristuchigaxü na yaxuxü. <sup>6</sup> Rû yema duüxüğü ga Chamáriacüãx, rû Piripicèx nangutaquëxegü. Rû guxüma meãma inarüxñüë ga yema ore ga namaã nüxü yaxuxü, yerü nüxü nadaugü ga yema mexüğü ga taxüğü ga Tupanaãrû poramaã naxüxü ga Piripi. <sup>7</sup> Rû muxëma ga duüxëgü ga ngoxogü tümawa yexmaxë rû tümacèx nitaanegü. Rû yema ngoxogü rû tagaãcü aita naxüeãcüma tümawa ínachoxü. Rû yexgumarüü ta rû muxëma ga nawãixächigüxe rû chixeparagüxe rû tümacèx nitaanegü. <sup>8</sup> Rû yemacèx poraãcü nataãgü ga guxüma ga duüxüğü ga guma íãne ga Chamáriawa. <sup>9</sup> Natürü guma íãnewa nayexma ga wüxi ga yatü ga Chimáügu äegaxü ga ñuxre ga taunecü norü yuümaã duüxüğüxü womüxèxü

ga guma ñãnewa. Rû nügü nixu ga na wüxi ga tacüxü cuáxü na yïxü. <sup>10</sup> Rû guxüma meãma nüxü inarüxĩnüe woo ga buxügu rü yaxügu. Rû ñanagürügü: —Ñãã yatü rü aixcüma nüxü nangëxma i Tupanaãrü pora i taxü —ñanagürügü. <sup>11</sup> Rû naga naxĩnüe ga duüxügu, yerü mucüma ga tauncü rü norü yuümaã nanawomüxëë. <sup>12</sup> Rû Piripi rü yema duüxügümaã nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchu ya Cristuchiga, rü ñuxãcü na ãëxgacü yïxü ya Tupana. Rû yexguma yema ore yaxögügu ga duüxügu, rü Piripi ñanabaiüxëë ga yatüxü rü ngexügu. <sup>13</sup> Rû nümatama ga Chimáü rü ta nayaxõ, rü ínabaie. Rû inanaxügu ga Piripixü na naxümücüxü. Rû yexguma nüxü nadèxgu ga yema cuèxruügu rü mexügu ga taxü ga Tupanaãrü poramaã naxüxü ga Piripi, rü poraãcü nabaixãchiãë ga Chimáü. <sup>14</sup> Rû yema Ngechucharü ngüexügu ga Yerucharéüwa yexmagüxü rü nüxü naxĩnüëchiga ga meã na nayauxgüãxü ga Tupanaãrü ore ga Chamáriawa. Rû yemacèx yéma nanamugü ga Pedru rü Cuáü. <sup>15</sup> Rû yexguma Chamáriawa nangugügu ga Pedru rü Cuáü, rü naxcèx nayumüxëgü ga yema yexwaca yaxögüxü ga duüxügu, na nayauxgüãxüçèx ga Tupanaãë i Üünexü. <sup>16</sup> Yerü yexguma noxri yaxögüãgu ga yema duüxügu rü Piripi marü ñanabaiüxëëmare naegagu ga Cori ga Ngechuchu, natürü taxuxünata nangu ga Tupanaãë i Üünexü. <sup>17</sup> Rû yemacèx ga Pedru rü Cuáü naxmëxmaã nüxü ningögügu ga yema yaxögüxü, rü yexguma nanayauxgü ga Tupanaãë i Üünexü. <sup>18-19</sup> Rû nüxü nadau ga Chimáü ga



na duïxügüna nanguxü ga Tupanaãe i Üünexü ga yexguma Pedru rü Cuáü naxmëxmaã yema duïxügüxü yangögügügu. Rü yemacëx dïeru Pedru rü Cuáüna ngïxü naxãxchaü ga Chimáü rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna rü ta penaxã i ngëma pora, na yïxema tüxü chingögüxe rü ta tüxna nanguxücëx i Tupanaãe i Üünexü! —ñanagürü. <sup>20</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: — ¡Cuxrüütama iyanataxux i curü dïeru, erü ngïmaã naxcëx cutaxechaü i Naãe i Üünexü i Tupana tüxna mumarexü! <sup>21</sup> Cuma rü taxucürüwama cunayaxu i ngëma pora, erü curü maxü rü tama name i Tupanapëxewa. <sup>22</sup> ¡Nüxü rüxo i ngëma curü chixexü, rü Tupanana naxcëx naca na cuxü nüxü nangechaüxücëx! Rü bexmana tá cuxü nüxü nangechaü i ngëma chixexü i cuãewa nagu curüxïnüxü. <sup>23</sup> Erü nüxü chacuëx rü poraãcü cunuãëwëxe, rü ngëma curü chixexü rü cumaã inacuëx rü ñoma cupoxcuxürüü cuxü nixïxëe —ñanagürü. <sup>24</sup> Rü Chimáü nanangãxü, rü ñanagürü: —¡Pema Tupanana chauxcëx peça na tama choxü nangupetüxücëx i ngëma nüxü pixuxü! —ñanagürü. <sup>25</sup> Rü Pedru rü Cuáü rü yema Chamáriaanecüãx ga duïxügümaã nüxü nixugüe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaã nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore. Rü yemawena rü Yerucharéücëx nawoegu. Rü namawa rü muxüne ga Chamáriaanewa yexmane ga ñanexãcüguwa rü nüxü nixuetanü ga Tupanaãrü ore i mexü.

*Piripi rü namagu nüxü nangau ga wïxi ga  
ãëxgacü ga Etiópiiaanecüãx*

26 Rū yemawena, rū Tupanaārū orearū ngeruŭ ga daxũcũãx rū Piripimaã nüxũ nixu, rū ñanagürü: —¡Rū paxa inaxũãchi rū ñãne ya Gachawaama naxũ nawa i ngẽma nama i Yerucharéŭwa ne daxũ rū Gachawa iyarügoxũ! —ñanagürü. Rū ngẽma nixĩ i nama i dauxchitawa i ngextá taxúema íxãpataxũwa dapetüxũ. 27 Rū inaxũãchi ga Piripi rū yema namawa naxũ. Rū yexma nügü nangau namaã ga wüxi ga yatü ga Etiópiaanenanguxũ ga gũxcüma ga yema ãëxgacüarü dïëru. Rū ñeãcü Yerucharéŭwa naxũ na Tupanaxũ yanacuèxüũxüçèx. 28 Rū nachiũñãnecèx nataegu, rū norü autu ga cowaru itúchigünewa narüto. Rū nawa ningúchigü ga yema ore ga Tupanaārū orearü uruŭ ga Ichaxía ümatüxũ. 29 Rū Tupanaãe i Üünexũ rū Piripixũ ñanagürü: —¡Paxa naxcèx ixũ i ngẽma autu! —ñanagürü. 30 Rū paxa yema autucèx niña ga Piripi. Rū yexguma naxütawa nanguxgu rū nüxũ naxĩnü ga na Tupanaārū orearü uruŭ ga Ichaxía ümatüxũ ga orewa nangúxũ ga yema ãëxgacü. Rū yexguma ga Piripi rū nüxna naca rū ñanagürü nüxũ: —¿Nüxũ cucuáxũ i tacüchiga na yĩixũ i ngẽma nawa cungúxũ? —ñanagürü. 31 Rū nüma ga ãëxgacü ga Etiópiaanecũãx rū nanangãxũ, rū ñanagürü: —¿Nüxücürüwa i nüxũ chacuáxũ ega taxúema chomaã inanguxũxëëgux? —ñanagürü. Rū Piripicèx naca na naxĩnagüxüçèx, rū naxütawa na natoxüçèx. 32 Rū yema nawa yangúchigüxũ ga Tupanaārū ore ga ümatüxũ, rū ñanagürü:

“Rū ñoma wüxi i carneru i norü mèxwa  
 nagagüxürüũãcü nayagagü. Rū  
 wüxi i carneruxacü i ngẽma

yayoxtèxagüxüpèxewa tama aita üxürüü nachianemare, rü taxu ñanagürü. <sup>33</sup> Rü yexguma duüxügü poraãcü chixri namaã chopetügu rü taxúema naetüwa tachogü. ¿Rü texé tá meã nachiga tidexa ga yema duüxügü ga yemaãcü poraãcüxüchima chixexü ügüxü? Yerü nayamèxgü na nataxuxüçex i norü maxü i ñoma i naãnewa”, ñanagürü ga yema ore ga nawa nangüxü. <sup>34</sup> Rü Piripina naca ga yema ãëxgacü ga Etiópiānecüãx, rü ñanagürü: —¡Chomaã nüxü ixu! ¿Rü texéchigagu nixi ga yadexaxü ga yema Tupanaãrü orearü uruü? ¿Nügüchigagutama rü éxna toguechigagu? —ñanagürü. <sup>35</sup> Rü yexguma nanangãxü ga Piripi. Rü yematama ore ga ümatüxümaã inanaxügü na namaã nüxü yaxuxü ga ore i mexü ga Ngechuchuhiga. <sup>36</sup> Rü yixcamaxüra ga yexguma inaxiyane, rü dexá íyexmaxüwa nangugü. Rü ñanagürü ga yema ãëxgacü: —Nuã nangëxma i dexá. ¿Rü tama éxna inamexü na nuã choxü ícubaixëëxü? —ñanagürü. <sup>37</sup> Rü ñanagürü ga Piripi: —Ngëxguma aixcüma meãma cuyaxõxgux, rü marü name i na cuxü íchabaixëëxü — ñanagürü. Rü nanangãxü ga yema ãëxgacü, rü ñanagürü: —Ngëmáãcü chayaxõ na Ngechuchu ya Cristu yiixü ya Tupana Nane —ñanagürü. <sup>38</sup> Rü yexguma ínayachaxãchixëë ga norü autu, rü wüxigu dexáchiüwa nachoü. Rü Piripi ínabaiexëë ga yema ãëxgacü. <sup>39</sup> Rü yexguma dexáwa ínachoõchigu, rü Tupanaãë i Üünexü rü Piripixü niga. Rü yema ãëxgacü rü marü tama wena Piripixü nadau. Natürü taãëãcü namagu nixü. <sup>40</sup> Natürü Achotowa nayangõx ga Piripi. Rü yema

ĩãnewa inaxũãchi, rü nüxũ nixuchigü ga ore i mexũ  
ga guxũma ga ĩãnewa ñuxmata Checharéaarü  
naãnewa nangu.

## 9

### *Ngechuchuaxũ nayaxõ ga Chauru*

1-2 Rü yoxni ga Chauru rü daimaã  
nayaxãũnechigüama ga yema duũxũgü ga Cori  
ga Ngechuchuaxũ yaxõgũxũ. Rü yemacèx  
paigüeruxõtawa naxũ, rü naxcèx nüxna naca  
ga popera ga nüxna ãgaxũ na Yudíugüarü  
ngutaquẽepataũgü ga Damacuwa yexmagünegu  
yaxücuchigüxũcèx rü yexma tümacèx nadauxũcèx  
ga guxema yaxõgũxe ga yatũxe rü ngexegü na  
Yerucharéüwa tüxũ nagagüxũcèx rü yexma  
tüxũ yapoxcuexũcèx. <sup>3</sup> Natürü yexguma marü  
Damacuxũ yangaicagu, rü ngürüãchi meãma  
nüxũ nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxũ ga  
daxüwa ibáxixũ. <sup>4</sup> Rü ñaxtüanegu nayangu ga  
Chauru, rü nüxũ naxĩnü ga wüxi ga naga ga  
nüxna çagüxũ ga ñaxũ: —Pa Chauru Pa Chaurux,  
¿tüxcüũ i chowe quingẽchigüxũ? —ñaxũ. <sup>5</sup> Rü  
Chauru nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Rü texé  
quixĩ, Pa Corix? —ñanagürü. Rü nüma ga Cori  
rü nanangãxũ rü ñanagürü: —Choma nixĩ i  
Ngechuchu, rü chorü duũxũgü nixĩ i ngẽma  
nawe quingẽchigüxũ. <sup>6</sup> ;Rü inachi, rü ngẽma  
Damacuarü ĩãnewa naxũ! Rü ngẽma rü wüxi  
ya yatü tá cumaã nüxũ nixu na ÷acü tá cuxüxũ  
—ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yema yatügü ga Chauruxũ  
ixümücügüxũ, rü inayanguãẽgü, yerü nüxũ  
naxĩnüẽ ga yema ore natürü taxüexũma nadaugü.

8 Rū ñuxũchi inachi ga Chauru ga ñaxtüanewa ga íyanguxũwa, rü nidauchixetü, natürü taxuũma nadau yerü nioxetü. Rü yemacèx ga namücügü, rü nachacüügu nayayauxãchi, rü yemaãcü Damacuwa nanagagü. 9 Rü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü nangexetü, rü tama nachibü, rü tama naxaxe. 10 Rü Damacuwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Ngechuchuaxũ yaxõxũ ga Ananíã ga naega. Rü Cori ya Ngechuchu naxcèx nangox, rü ñanagürü nüxũ: —Pa Ananíãx — ñanagürü. Rü nüma ga Ananíã nanangãxũ, rü ñanagürü: —¿Tacü? Pa Corix —ñanagürü. 11-12 Rü nüma ga Cori nanangãxũ, rü ñanagürü: —¡Dücèx, ngẽma ítamũ i Meã i Wéxügu äegaxũwa naxü! ¡Rü ngema Yudapatawa naxcèx ínaca i wüxi i yatü i Tarsucũãx i Chaurugu äegaxü! Rü nüma rü ngẽma ínayumüxẽ rü nangoxetü rü marü cuxũ nadau, Pa Ananíãx, na ngẽxma cuxücuxũ rü naxëtügu quingögüxũ na wena yadauchixüçèx —ñanagürü ga Cori ga Tupana. 13 Rü yexguma yemaxũ naxĩnügu ga Ananíã, rü ñanagürü: —Pa Corix, muxũma i duũxügü chomaã nüxũ nixu i ngẽma yatüchiga na ñuxre i chixexũ naxüxũ namaã i curü duũxügü i Yerucharéüwa. 14 Rü ñuxma rü paigüarü äëxgacügüarü mumaã núma naxü na ínayauxũãxüçèx i guxũma i duũxügü i cuégagu yumüxëgüxũ —ñanagürü. 15 Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü nüxũ: —¡Ngẽma naxü! Erü choma chanayaxu i ngẽma yatü na choxũ yaxuchigaxüçèx namaã i togü i nachiüãnecũãxgü i duũxügü rü norü äëxgacügü, rü ngema Iraécüãxgü. 16 Rü choma tá nüxũ nüxũ chadauxẽ

i ñuxre i ngúxü i tá yangexü i chauxcèx —ñanagürü ga Cori. <sup>17</sup> Rû guma ïpata ga Chauru nawa yexmanewa naxü ga Ananíã. Rû nagu naxücu, rû nüxü ningögü, rû ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneë Pa Chaurux, nüma ya Cori ya Ngechuchu ga guma namawa cuxcèx ngócü ga yexguma núma cuxüxgu, rû núma choxü namu na wenaxârü quidauchixüçèx, rû cuxna nanguxüçèx i Naãe i Üünexü —ñanagürü. <sup>18</sup> Rû yexgumatama rû ñoma tacüchicutëxerüü naxëtüwa ínayi, rû yexguma wenaxârü meã nidauchixetü. Rû yexguma inachi ga Chauru, rû Ananíã ínanabaïexëë. <sup>19</sup> Rû yemawena nachibü, rû wenaxârü napora. Rû ñuxre ga ngunexügu yexma Damacugu narüxãüx namaã ga yema yaxögüxü ga yexma ächiügüxü.

### *Chauru rü Damacuwa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga*

<sup>20</sup> Rû yexguma inanaxügü ga Chauru ga ngutaquëxepataügüwa nüxü na yaxuchigaxü na Ngechuchu yïxü ya Tupana Nane. <sup>21</sup> Rû guxüma ga yema nüxü ínüëxü rû poraãcü nabaixãchiãëgü, rû ñanagürügü: —¿Tama ëxna ñaã yatü yïxü ga Yerucharéüwa íyayauxügüxü ga guxüma ga duüxügü ga Ngechuchuaxü yaxögüxü? ¿Rû tama ëxna ñaãtama yïxü ga yema núma üxü na ínayauxüãxüçèx rû ñuxüchi paigüarü äëxgacüxütawa nagagüãxüçèx i duüxügü i yaxögüxü? —ñanagürügü. <sup>22</sup> Natürü ga Chauru rü guxü ga ngunexügu yexeraãcü tama namuüãcüma nüxü nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rû inayanangeëxgüxëë ga Yudíugü ga Damacuwa

yexmagüxŭ, yerü meãma nanangoxêẽ na Cristu yĩxŭ ga Ngechuchu.

*Chauru rü Yudíugü- chaxwa niña*

<sup>23</sup> Rŭ marü muxŭma ga ngunexŭgü ngupetüguwena rü yema Yudíugü rü wüxigu nügümaã nagu narüxĩnüẽ na Chauruxŭ yamèxgüxŭcèx. <sup>24</sup> Natürü nüma ga Chauru rü nüxŭ nacuáchiga ga na yamèxgüchaũãxŭ. Rŭ yema Yudíugü rü ngunecü rü chütacü rü guma ãneãrŭ poxeguxŭãrŭ ãxgügu Chauruxŭ nanèixgüxŭ na yamèxgüãxŭcèx. <sup>25</sup> Natürü ga Chauruarü ngúexŭgü rü chütacü rü wüxi ga pexchi ga tacügu guma ãneãrŭ poxeguxŭtapŭxétüwa ínanachŭxüetaũgüama, rü yemaãcü niña ga Chauru.

*Yerucharéüwa nayexma ga Chauru*

<sup>26</sup> Rŭ yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Chauru, rü yema yaxõgüxŭmaã nangutaquẽxechaũ. Natürü yema yaxõgüxŭ rü nüxŭ namuẽ, yerü nüma nüxŭ nacüexgügu rü tama aixcüma Ngechuchuaxŭ nayaxõ. <sup>27</sup> Natürü Bernabé rü yema ngúexŭgü ga Ngechuchu imugüxŭtanüwa nanagaama. Rŭ yema ngúexŭgümaã nüxŭ nixu ga ñuxãcü Cori ya Ngechuchuxŭ na nadauxŭ ga Chauru ga namawa, rü ñuxãcü Cori namaã na idexaxŭ. Rŭ nüxŭ nixu ta ga ñuxãcü Damacuwa rü tama namuũãcüma nüxŭ na yaxuxŭ ga Ngechuchuchiga. <sup>28</sup> Rŭ yemaãcü ga Chauru rü Yerucharéügu narüxãũx. Rŭ yema ngúexŭgü ga Tupana imugüxŭtanügu naxã. Rŭ tama namuũãcüma Cori ya Ngechuchuchigaxŭ nixuchigü. <sup>29</sup> Rŭ yema Yudíugü ga Griégugawa

idexagüxümaã nidexaxü ga Chauru, rü Ngechuchigagu nügümaã nayaporagaexü. Natürü ga nümagü rü naxcèx nadaugüama ga ñuxäcü tá na yamèxgüãxü. <sup>30</sup> Rü yexguma nüxü yacuèxächitanügu ga yema togü ga yaxögüxü, rü Checharéawa Chauruxü nagagü. Rü yexguma yéma nangugügu rü wüxi ga wapurugu nayamuëgü rü Tarsuwa naxü. <sup>31</sup> Rü yexguma rü meãma nüxü naxüpetü ga yema yaxögüxü ga guxüma ga Yudéaanewa, rü Gariréaanewa rü Chamáriaanewa. Rü yexeraäcü meã nayaxögüetanü rü aixcüma Tupana naxwèxexüäcüma meã namaxë. Rü Tupanaë i Üünexüärü ngüxëëmaã nimuëtanüãma ga yema yaxögüxü.

### *Eneã rü narüme*

<sup>32</sup> Rü yexguma Pedru yema yaxögüxütanügu ixüãgüchigüxgu, rü yema Didágu ächiügüxü ga yaxögüxütanüwa rü ta nangu. <sup>33</sup> Rü yexma nüxü nayangau ga wüxi ga yatü ga Eneã ga naega ga 8 ga taunecü norü pechicagu cacü, yerü nanawãixächi. <sup>34</sup> Rü Pedru ñanagürü nüxü: — Pa Eneãx, Ngechuchu ya Cristu cuxü narümexëë. ¡Inachi rü namexëë i cuxchapenüxü! —ñanagürü. Rü yexgumatama inachi. <sup>35</sup> Rü guxüma ga yema Didácüãxgü rü Charunacüãxgü rü nüxü nadaugü ga na inachixü ga guma yatü, rü nüxü narüxoe ga nacümagü ga chixexü, rü Cori ya Ngechuchuwa narüxí.

### *Wena imaxü ga Dorca*

<sup>36</sup> Rü yexgumaäcüü ga ñãne ga Yopewa rü iyexma ga wüxi ga Tupanaãxü yaxöxcü ga ngecü



ga Tabita ga ngĩega. Rũ ngẽma naega i Griégugawa rũ Dorca ñaxũchiga nixĩ. Rũ ngĩma rũ wũxi ga mecũ iyixĩ ga ngĩrũ üwa, rũ guxũguma nüxũ irũngũxẽẽ ga yema duũxũgũ ga tacũ nüxũ taxuxũ. <sup>37</sup> Rũ yexgumaũcüü iyadaawe ga Dorca, rũ iyu, rũ ngĩmücügũ nanamexẽẽ ga ngĩxĩne. Rũ ĩpataarũ daxũchiũwa yexmaxũ ga ucapugu nanaxũgũ ga ngĩxĩne. <sup>38</sup> Rũ Yopearũ ngaicamana nayexma ga guma ĩãne ga Didá ga Pedru nawa yexmane. Rũ yema yaxõgũxũ ga Yopecũãx rũ nüxũ nacuèxgũ ga Didáwa na nayexmaxũ ga Pedru. Rũ naxcèx yéma nanamugũ ga taxre ga yatũ ñaxũmaã: —¡Rũ paxa toxcèx nuã naxũ! —ñaxũmaã. <sup>39</sup> Rũ yexguma ga Pedru rũ nawe narũxũ. Rũ yexguma ĩnanguxgu, rũ yema ucapu ga yema yueta nawa yexmaxũwa nanagagũ. Rũ guxũma ga yutegũxũ rũ Pedruxũ ĩnachomaẽguãchi, rũ naxauxe, rũ nüxũ nayawégũ ga yema naxchirugũ ga Tabita nüxũ ĩxũxũxũ ga yexguma namaũxgu. <sup>40</sup> Rũ Pedru rũ düxétüwa nanamugũ ga guxũma. Rũ inacaxãpũxũ, rũ nayumũxẽ. Rũ ñũxũchi ngĩxcèx nadauegu ga yema yuxcü, rũ ñanagürü: —Pa Tabitax, ¡Írũda! —ñanagürü. Rũ yexguma rũ iyadauchixetü, rũ Pedruxũ idau, rũ ĩrũto. <sup>41</sup> Rũ yexguma ngĩxmèxgu nayayauxãchi, rũ ngĩxũ inachixẽẽ. Rũ ñũxũchi naxcèx naca ga yema yaxõgũxũ rũ yema yutegũxũ, rũ maxũxcü nüxũ ngĩxũ nawèx. <sup>42</sup> Rũ guxũma ga yema duũxũgũ ga Yopewa yexmagũxũ rũ nüxũ nacuáchigagũ ga yema. Rũ Cori ga Ngechuchuaxũ nayaxõgũ ga muxũma. <sup>43</sup> Rũ muxũma ga ngunexũ Yopegu narũxãũx ga Pedru napatagu ga Chimáũ ga naxchèxmüârũ paxẽewa puracũxũ.

# 10

## *Pedru rü Cornériuchiga*

<sup>1</sup> Rü ñāne ga Checharéawa nayexma ga wüxi ga yatü ga Cornériugu āegacü. Rü 100 ga Itáriaanecüāx ga churaragüarü capitāü nixĩ. <sup>2</sup> Rü nüma nixĩ ga wüxi ga yatü ga meāma Tupanaāxü yaxöcü. Rü wüxigu namēxmaā rü naxácügümaā Tupanaxü nangechaügü. Rü mucüma ga norü dīerumaā nüxü narüngüxēē ga duüxügü ga Yudíugü ga tacü nüxü taxuxü. Rü guxüguma nayumüxē rü Tupanamaā nidexa. <sup>3</sup> Rü wüxi ga ngunexü ga yexguma tomaēxpüxarü orawa nanguxchaügu ga yáuanecü, rü nangoxetü. Rü meāma nüxü nadau ga wüxi ga Tupanaārü orearü ngeruü ga daxücüāx ga yema ucapu ga nawa nayexmaxügu ücuxü. Rü ñanagürü nüxü: —Pa Cornériux —ñanagürü. <sup>4</sup> Natürü nüma ga Cornériu rü meāma nüxü nadawenü, rü porācü namuüācüma nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü cunaxwēxe, Pa Corix? —ñanagürü. Rü nanangāxü ga yema orearü ngeruü ga daxücüāx, rü ñanagürü: —Curü yumüxēgü rü Tupana marü cuxü nüxü naxĩnü, rü cumaā nataāē na ñuxācü nüxü curüngüxēēxü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü. <sup>5</sup> —;Rü chanaxwēxe i Yopewa cunamugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxücèx i wüxi i yatü i Chimáü i Pedrugü āegaxü! <sup>6</sup> —Rü to i Chimáü i naxchēxmüārü paxēēwa puracüxüpatawa nangēxma rü ngēxma nape. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangēxma —ñanagürü. <sup>7</sup> Rü yexguma nüxna iyanatauxgu ga yema orearü ngeruü ga namaā yéma idexaxü, rü Cornériu rü naxcèx naca ga

taxre ga norü puracütanüxü rü wüxi ga churara ga meã naga ñnuxü ga meã Tupanaãxü yaxõxü. <sup>8</sup> Rü namaã nüxü nixu ga guxüma ga yema nüxü nadauxü, rü ñuxüchi Yopewa nanamugü. <sup>9</sup> Rü moxüãcü ga yexguma namagu naxïyane rü marü Yopexü yangaicagügu ga yema duüxügü ga Cornériu yéma mugüxü, rü Pedru rü daxü naxï ga İpataétüwa na yéma nayumüxëxüçèx. Rü tocuchiarü oragu nixï ga yexguma. <sup>10</sup> Rü nataiya, rü nüxü nachixéga ga na nachibüxü. Rü yexguma norü õna İnaxügüyane, rü nangoxetü ga Pedru. <sup>11</sup> Rü nüxü nadau ga na yangoxnaxü ga naãnetüwe, rü yéma İnarüxï ga wüxi ga naxchiru ga ñoma wüxi ga taxü ga naxchápenüürü ixixü. Rü norü ägümücüpëxewa naxätüxü rü yemaãcü İnarüçhüxüe ñuxmata ñaxtüanewa nangu. <sup>12</sup> Rü yemagu İnarüçhüxüewetaxü ga nagüxüraüxü ga naëxügü, rü äxtapegü, rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama nangõxgüxü ga Yudíugü. <sup>13</sup> Rü Pedru nüxü naxïnü ga Tupanaga ga nüxü ñaxü: —Pa Pedrux İlnachi, rü ta imèx, rü nangõx! —ñaxü. <sup>14</sup> Rü Pedru nanangãxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa nixï, Pa Corix, erü taguma chanangõx i tacü i toxcèx äüãchixü —ñanagürü. <sup>15</sup> Rü yexguma ga yema Tupanaga, rü wenaxärü ñanagürü: —Ngëma choma chamexëëxü rü tama name i äüãchi nüxü cuwogü —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü tomaëxpüxcüna yemaãcü nangupetü. Rü yexguma wenaxärü daxü naçhüxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü. <sup>17</sup> Rü poraãcü nagu narüxïnü ga Pedru ga tacüchiga na yïixü ga

yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu. Rü yemagu ínaxĩnüyane, rü guma ípataèxwa nangugü ga yema yatügu ga Cornériu yéma mugüxü ga naxcèx ícaetanüxü ga Chimáũpata. <sup>18</sup> Rü yéma naxcèx ínacagü rü aixcüma yexma nape ga wüxi ga yatü ga Chimáũ ga Pedrugu äegaxü. <sup>19</sup> Rü Pedru nagu íruxĩnüyane ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu, rü Tupanaãe i Üünexü rü ñanagürü nüxü: —Ngëãgü nixĩ i tomaẽxpüx i yatügu i cuxcèx daugüxü. <sup>20</sup> — ¡Inachi, rü íruxĩ, rü tama cuxoegaãeãcüma nawe rüxü! Erü choma nixĩ i núma chanamugüxü — ñanagürü. <sup>21</sup> Rü yexguma naxcèx ínarüxĩ ga Pedru, rü ñanagürü nüxü ga yema yatügu: —Choma nixĩ i chauxcèx pedaugüxü. ¿Rü tacüwa nuã pexĩ? —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Capitáũ ya Cornériuxütawa ne taxĩ rü nüma nixĩ i nuã toxü namugüxü. Rü wüxi ya yatü ya mecü nixĩ, rü Tupanaxü nangechaü. Rü guxüma i Yudíugü nüxü nangechaü i nümax. Rü wüxi ga Tupanaârü orearü ngeruü ga daxüçüãx nanamu na cuxcèx toxü yacaxëèxücèx ga Cornériu rü napatawa cuxüxücèx rü nüxü na naxĩnüxücèx i curü ore —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü yexguma nanachocuxëe ga Pedru, rü yexma nanapegüxëe ga yema chütaxügu. Rü moxüãcü inaxĩachi rü nawe narüxü ga Pedru. Rü ínayaxümücügü ga ñuxre ga Yopecüãx ga yaxögüxü. <sup>24</sup> Rü moxüãcü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxëèxüwa namaã ga guxüma ga natanüxügü rü namücügü ga nüxü nangechaügüxü ga nüxna naxuxü. <sup>25</sup> Rü yexguma Cornériupatawa nanguxgu

ga Pedru, rü ãxtüwa naxcèx naxü ga Cornériu, rü Pedrupèxegu nayacaxãpüxü, rü nüxü nicuèxüü. <sup>26</sup> Natürü ga Pedru rü inanachixëë rü ñanagürü: —¡Inachi! Rû choma rü ta cuxrüü duüxümare chixî rü tama Tupana chixî —ñanagürü. <sup>27</sup> Rû nügümaã yadexagüãcüma wüxigu nichocu. Rû Pedru yéma namaã inayarüxü ga muxüma ga duüxügü ga yexma ngutaquëxegüxü. <sup>28</sup> Rû yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yexma ngutaquëxegüxü: —Pema nüxü pecuèx i toma i Yudíugücèx rü nangëxma i torü mugü i toxna nachuxuxü na pemaã tangutaquëxegüxü, rü pepatagu na tachocuxü. Natürü Tupana choxü nangoxetüxëë rü choxü nüxü nadauxëë na tama namexü na ngëmaãcü nagu na charüxñüxü pemaã. <sup>29</sup> Rû ngëmacèx tama chaxoócüma núma chaxü i ngëxguma chauxcèx pengemagu. Rû ñuxma rü chanaxwèxe i chomaã nüxü pixu na ãacücèx chauxcèx pengemaxü —ñanagürü. <sup>30</sup> Rû Cornériu nanangãxü, rü ñanagürü: —Marü ägümücü i ngunexü nangupetü ga ñüxgumaãcü ga tomaëxpüxarü oragu ga yáuanecü, rü nuã chopatawa chayumüxë erü guxüguma ngëmaãcü chanaxü. Rû yexguma chayumüxëgu rü changoxetü, rü chauxcèx nangox ga wüxi ga yatü ga iyaurachirucüxü. <sup>31</sup> —Rü ñanagürü choxü:

“Pa Cornériux, Tupana marü nüxü naxñü i curü yumüxë rü cumaã nataã na ñuxãcü nüxü curüngüxëxü i duüxügü i ãacü nüxü taxuxü. <sup>32</sup> —¡Rü Yopewa namugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxücèx i Chimáü i Pedrugu ägaxü! Rû to i Chimáü i naxchëxmüãrü paxëëwa pu-

racüxüpatagu pexü. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangëxma”, ñanagürü choxü. <sup>33</sup> Rü yemacèx rü yexgumatama paxa cuxcèx yéma chanamugü, rü cuma rü mexü toxcèx cuxü erü núma cuxü. Rü ñuxma i guxâma i toma rü Tupanapëxewa tangëxmagü. Rü nüxü taxînüëchaü i gux-üma i ngëma ore i Cori namaã núma cuxü muxü na tomaã nüxü quixuxücèx —ñanagürü ga Cornériu.

*Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga*

<sup>34</sup> Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Ñuxma waxi nixî i nüxü chacuáxü na Tupanacèx nawüxiguxü i guxüma i duüxügü erü nüma rü aixcüma guxâxüma nangechaü. <sup>35</sup> —Rü nüma rü wüxichigü i nachiuãnewa nanade i ngëma duüxügü i nüxü ngechaügüxü rü mexü ügüxü. <sup>36</sup> —Rü nüma ga Tupana rü Yudíugütanüwaxíra nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tüxü nüxü nangechaüxü i tórü pecadugü i ngëxguma Cristu ya guxâärü Cori ixïcüaxü yaxögügu. <sup>37</sup> —Pema rü meãma nüxü pecuèx na tacü ngupetüxü ga guxüwama ga Yudíugüarü naãnewa. Rü noxri ga Cuáü rü nüxü nixu na Tupana naxwèxexü na ínabaiüxü ga duüxügü. Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga duüxügümaã nüxü na yaxuxü ga ore i mexü. <sup>38</sup> —Rü pema nüxü pecuèx ga ñuxãcü Tupana na naporaxëëxü ga Ngechuchu ya Nacharétucüãx yerü nüxna nanaxã ga Naãë i Üünexü. Rü nüma ga Ngechuchu rü mexü naxü ga yema

íyaxũgũxũwa, rü nanameẽxẽẽ ga guxũma ga yema duũxũgũ ga ngoxoãxgũxũ. Rü yemaãcü nanaxü yerü Tupana nüxũ narũngũxẽẽ. <sup>39</sup> — Rü toma nixĩ ga nüxũ tadaugũxũ rü nüxũ tixuchigaxũ i guxũma ga naxũxũ ga Ngechuchu ga Yudéaanewa rü Yerucharéũãrũ ãñewa. Rü yemawena rü nayamèxgũ rü curuchawa nayapotagũ. <sup>40</sup>—Natürü ga Tupana rü tomaẽxpũx ga ngunexũ ngupetügu rü wena nanamaxẽẽ rü toxcèx nanangoxẽẽ. <sup>41</sup> —Natürü tama guxũ ga duũxũgũcèx nangox. Rü toxcèxicatama nangox ga toma ga ũpamama Tupana toxũ dexe na nüxũ tixuxũcèx i Ngechuchuchiga. Rü yexguma marü yuwa ínadxguwena rü namaã tachibüe rü namaã taxaxegũ. <sup>42</sup>—Rü nümatama ga Ngechuchu toxũ nimugũ na duũxũgũmaã nüxũ tixuxũcèx na Tupana marü ãẽxgacũxũ yangucuchixẽẽxũ na guxũ i duũxũgũarũ ngugũruũ na yĩxũcèx. Rü nüma ya Ngechuchu nixĩ i tórü maxũxũ nangugũxũ, rü nüma tá nixĩ i guxũ i duũxũgũ i maxẽxũ rü yuexũxũ yacagũxũ naxcèx i norü maxũchiga. <sup>43</sup> —Rü ũpamamatama guxũma ga Tupanaãrũ orearü uruũgũ rü Ngechuchuchiga nidexagũ, rü ñanagürũgũ:  
 “Rü nüma tá nüxũ nüxũ nangechaũ i norü pepadugũ i guxũma i duũxũgũ i nüxũ yaxõgũxũ”,  
 ñanagürũgũ.

*Tupanaãe i Üünexũ rü yema duũxũgũ ga tama Yudũgũ ixĩgũxũtanũwa nangu*

<sup>44</sup> Rü yexguma íyadexayane ga Pedru, rü Tupanaãe i Üünexũ nüxna nangu ga guxũma

ga yema yéma irüxîñüëxü ga yema ore. <sup>45</sup> Rü yema yaxôgüxü ga Yudíugü ga Pedrumaã yéma íxü, rü poraãcü nabaixãchiãëgü yerü Tupanaãe i Üünexü rü nüxna rü ta nangu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü. <sup>46</sup> Rü nüxü naxîñüë ga to ga nagawachigü na yadexagüxü, rü Tupanaxü na yacuëxüügüxü. <sup>47</sup> Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —¿Éxna nangëxmaxü i texé na nüxna nachuxuxü i na ínabaiüxü i ñaã duüxügü i marü taxrü Tupanaãe i Üünexü nüxna nguxü? — ñanagürü. <sup>48</sup> Rü nanamu na Ngechuchu ya Cristuégagu na ínabaiüxü ga yema duüxügü ga yexwaca yaxôgüxü. Rü yexguma Pedruxü nacèëxügü na yexma naxãüxücëx ga ñuxre ga ngunexü.

## 11

*Pedru rü Yerucharéüwa yexmagüxü ga yaxôgüxümaã nüxü nixu ga tacü na ngupetüxü ga Checharéawa*

<sup>1</sup> Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxôgüxü ga Yudéagugüxü, rü nüxü nacuáchigagü na yema tama Yudíugü ixígüxü rü ta nayauxgüãxü ga Tupanaãrü ore. <sup>2</sup> Natürü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Pedru, rü ñuxre ga Yudíugü ga yaxôgüxü rü Pedruxü nixugüë. <sup>3</sup> Rü ñanagürügü: —¿Rü tüxcüü natanüwa cuxü i ngëma tama Yudíugü ixígüxü, rü namaã cuchibü? —ñanagürügü. <sup>4</sup> Rü Pedru meãma namaã nüxü nixu ga guxüma ga tacü na ngu-petüxü, rü ñanagürü nüxü: <sup>5</sup> —Choma rü Yopëarü ñãnewa chayexma, rü yexguma íchayumüxëyane,



rü changoxetü. Rü nüxü chadau ga wüxi ga naxchápenüürüü ixixü ga norü ägümücüpëxewa ätüxüxü ga íruchüxüexü ñuxmata chauxütawa nguxü. <sup>6</sup>—Rü meäma nüxü chadawenü na nüxü chadauxücëx na tacü yexmaxü ga aixepewa. Rü nüxü chadau ga naxünagü ga ixägümücüparaxü rü naëxügü ga idüraexü, rü äxtapegü rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama ingöxü, erü taxcëx i yixema i Yudíugü rü naxãüächi. <sup>7</sup>—Rü nüxü chaxínü ta ga Tupanaga ga choxü ñaxü:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imëx, rü nangöx!” ñaxü. <sup>8</sup>—Natürü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Taxucürüwa nixí, Pa Corix, erü taguma chanangöx i tacü i toxcëx äüächixü”, ñacharügü. <sup>9</sup>—Rü yexguma wenaxãrü ñanagürü choxü ga yema Tupanaga ga daxüwa inaxüxü:

“Ngëma choma i Tupana chamexëëxü, rü tama name i äüächi nüxü cuwogü”, ñanagürü. <sup>10</sup>—Rü tomaëxpüxcüna yemaäcü nangupetü, rü yexguma wenaxãrü daxü nachüxnagü ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü. <sup>11</sup>—Rü yexgumatama guma í ga nawa chayexmanewa nangugü ga tomaëxpüx ga yatügü ga Checharéawa ne mugüxü ga chauxcëx daugüxü. <sup>12</sup>—Rü Tupanaãë i Üünexü choxü namu na nawe charüxüxcëx woo tama Yudíugü na yixígüxü ga yema duüxügü. Rü chomaã ta yéma naxí ga ñaã 6 ga yaxögüxü. Rü napatawa tangugü ga guma yatü ga Cornériu, rü yexma tachocu. <sup>13</sup>—Rü tomaã nüxü nixu ga ñuxãcü na napatawa

nüxü nadauxü ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüãx ga yexma chixü ga ñaxü nüxü:

“¡Yopewa namugü i yatügü na naxcèx yacagüxücèx i Chimáü i Pedrugu ãegaxü! 14 — Rü nüma tá cumaã nüxü nixu na ñuxãcü tá cuma rü guxü i cupatagugüxümaã penayaxuxü i perü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü nüxü. 15 —Rü yexguma ichanaxügügu ga na chidexaxü, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexü, yexgumarüü ga noxri tüxna nanguxgurüü. 16 —Rü yexguma ga choma rü nüxna chacuèxãchi ga Cori ya Ngechucharü ore ga yexguma ñaxgu:

“Rü aixcüma nixi ga Cuáü ga dexáwamare ínabaiüxëëãxü, natürü i pema rü Tupanaãe i Üünexü tá pexna nangu”, ñaxgu. 17 —Rü pema nüxü pecuèx na ñuxãcü Tupana tüxna nanguxëëxü ga Naãe i Üünexü i yixema na Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögüxü. Rü ñuxma na taxrüü Tupana yema duüxügüna nanguxëëxü ga Naãe i Üünexü, ¿rü ñuxücürüwa i choma i nüxü chaxoxü na naga chaxinüxü ya Tupana? —ñanagürü ga Pedru. 18 Rü yexguma yema orexü naxinüëgu ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüçüãx, rü nachianegümare. Rü Tupanaxü nicuèxüügü. Rü ñanagürügü: —Rü ngëmawa nüxü tacuèx na Tupana tüxü dexü ya yixema woo tama Yudiügü ixigüxe. Rü ngëxguma nüxü tarüxoegu i tümaärü chixexü rü Tupanacèx tadaugügu, rü nüma tüxna nanaxã i maxü i taguma gúxü —ñanagürügü.

*Yaxögüxü ga Aütioquíawa yexmagüxüchiga*

19 Rü yexguma Etébaüxü yamëxgüguwena, rü norü uwanügü poraãcü nawe ningëxütanü ga

yema yaxõgüxü. Rû yemacèx nügü nawoone. Rû Peníchiawa, rû Chiprewa rû Aũtioquíawa nabuxmü. Rû yéma nüxü nixugüe ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. Natürü Yudíugümaãxĩcatama nüxü nixugüe ga yema ore rû tama ga togümaã. <sup>20</sup> Natürü yéma Aũtioquíawa nangugü ta ga ñuxre ga togü ga yaxõgüxü ga Chíperecũãx, rû Chirenecũãx. Rû nümagü rû yema tama Yudíugü ixígüxümaã rû ta nüxü nixugüe ga ore i mexü i Cori ya Ngechuchuchiga. <sup>21</sup> Rû Tupana nüxü narüngüxẽẽ, rû nanaporaexẽẽ. Rû yemacèx muxüma ga yema duũxügü rû nüxü narüxoe ga nuxcümaũxü ga nacümagü, rû Cori ya Ngechuchuaxü nayaxõgü. <sup>22</sup> Rû yexguma yemaxü nacuáchigagügu ga yema yaxõgüxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü, rû Aũtioquíawa nanamugü ga Bernabé. <sup>23</sup> Rû yexguma yéma nanguxgu ga Bernabé, rû nüxü nadau ga ñuxãcü Tupana nüxü na rüngüxẽẽxü ga yema yaxõgüxü ga Aũtioquíacũãx, rû poraãcü namaã nataãẽ. Rû nayaxucuxëgü ga guxüma na meãma Cori ya Ngechuchuwe naxĩãmaxüçèx, rû taguma nüxü naxoexüçèx. <sup>24</sup> Yerü nüma ga Bernabé rû wüxi ga yatü ga mecü nixĩ. Rû aixcüma Tupanaãẽ i Üünexü rû nawa nayexma, rû napora ga norü õwa. Rû yemacèx muxüchixüma ga duũxügü rû Cori ya Ngechuchucèx naxĩ rû nüxü nayaxõgü. <sup>25</sup> Rû yemawena ga Bernabé rû Tarsuwa naxü na Chaurucèx yadauxüçèx. <sup>26</sup> Rû yexguma nüxü iyangauxgu, rû Aũtioquíawa nanaga. Rû wüxi ga taunecü wüxiwa yéma nayexmagü namaã ga yema yaxõgüxü. Rû

nanangúexêê ga muxûchixûma ga duûxügü. Rû Aütioquíawa nixî ga inaxügüxû ga duûxügü na Cristutanûxûmaã na naxugüãxû ga yema yaxögüxû. <sup>27</sup> Rû yexgumaücüü Yerucharéüwa ne naxî ga ñuxre ga Tupanaãrû orearü uruügü rû Aütioquíawa naxî. <sup>28</sup> Rû natanüwa nayexma ga wüxi ga orearü uruü ga Agabu ga naega. Rû nanangutaquêxexêê ga yema yaxögüxû ga Aütioquíawa yexmagüxû. Rû yema ngutaquêxewa rû inachi ga Agabu rû Tupanaãê i Üünexû nanamu ga na yadexaxû, rû ñanagürü: —Wüxi i taiya i taxû tá Ínangu i guxû i ñaã nachiüãnewa —ñanagürü. Rû aixcûma Ínangu ga yema taiya ga yexguma Cáudiu âêxgacü ixîxgu. <sup>29</sup> Rû yexguma ga yema yaxögüxû ga Aütioquíawa yexmagüxû, rû marü wüxigu nagu narüxîñüê na yéma ngîxû namugüxüçèx ga dîêru na nüxû nangüxêêgüxüçèx ga yema yaxögüxû ga Yudéaanegu áchiügüxû. Rû wüxichigü ngîxû inaxã ga dîêru yexgumarüü ga ñuxre ga nüxû yexmacü. <sup>30</sup> Rû yemaãcü nanaxügü, rû Bernabé rû Chaurumaã yéma ngîxû namugü ga yema dîêru naxçèx ga yema yaxögüxûãrû âêxgacügü ga Yudéaanewa yexmagüxû.

## 12

*Âêxgacü ga Erode rû Chaütiáguxû nimèx rû Pedruxû napoxcu*

<sup>1</sup> Rû yexgumaücüü inanaxügü ga âêxgacü ga Erode ga na Ínayauxûãxû ga ñuxre ga yaxögüxû ga Yerucharéüçüãx na napoxcuexüçèx. <sup>2</sup> Rû norü churaragüxû namu na taramaã Chaütiágu ga Cuáüêneêxû yamèxgüxüçèx. <sup>3</sup> Rû yexguma

nūxŭ nadèuxgu ga Erode ga norū me na yīxŭ ga Yudíugü ga yema na naxŭxŭ, rŭ norū churaragŭxŭ namu na Pedruxŭ rŭ ta yayauxgŭxŭcèx. Rŭ yema nangupetü ga Yudíugarü peta ga Ūpetüchigagu ga yexguma pãu ga ngearü puxèẽruŭãxŭ nangõxgügu. <sup>4</sup> Rŭ yexguma Pedruxŭ yayauxgügu, rŭ poxcupataŭgu nayatèxcuchi. Rŭ ñuxŭchi ga Erode rŭ nanamu ga ägümücütücumü ga norū churaragü na nŭxna nadaugŭxŭcèx. Rŭ wŭxitücumüwachigü rŭ nayexma ga ägümücü ga churaragü. Rŭ yemaãcü nanaxü ga Erode, yerü nagu narŭxínü ga yema petawena guxŭ ga duŭxŭgüpèxewa na nagaãxŭcèx na yamèxgüãxŭcèx. <sup>5</sup> Rŭ yemaãcü ga Pedru rŭ poxcupataŭwa nayexma rŭ churaragü rŭ meãma nŭxna nadaugü. Natürü ga yema yaxõgŭxŭ ga Yerucharéçŭãx rŭ poraãcü nayumüxègü, rŭ Tupanana naxcèx nacagü.

*Tupana rŭ Pedruxŭ ínanguxuchixèẽ ga poxcupataŭwa*

<sup>6</sup> Rŭ yematama ga chütaxŭgu naxŭpa ga yema ngunexŭ ga Erode duŭxŭgüpèxewa nagaxchaŭxŭ, rŭ taxre ga churaragarü ngãxŭwa nape ga Pedru. Rŭ taxre ga cadenamaã ninèixgüchacüü. Rŭ togü ga churaragü ga dauŭtaexŭ nŭxna nadaugü ga poxcupataŭãrŭ ñãx. <sup>7</sup> Rŭ ngürüãchi yema poxcupataŭwa nangõx ga wŭxi ga orearü ngeruŭ ga daxŭcŭãx ga Coriarü. Rŭ poraãcü nangóone ga guma poxcupataŭwa. Rŭ yema orearü ngeruŭ Pedruxŭ nacuxagü, rŭ nanabaixãchixèẽ. Rŭ ñanagürü: —¡Paxama írüda! —ñanagürü. Rŭ yexgumatama íniwègü ga guma

cadena ga Pedru namaã inèixgüchacüücü. <sup>8</sup> Rû Pedruxü ñanagürü ga yema orearü ngeruü: — ¡Rû icüxcuchichiru rû nacuaixcu i curü chapatu! —ñanagürü. Rû yemaãcü nanaxü ga Pedru. Rû ñanagürü ta: —¡Rû icüxcuchi i curü gáuxüchiru, rû chowe rüxü! —ñanagürü. <sup>9</sup> Rû nawe narüxü ga Pedru. Rû tama nüxü nacuèx ga aixcüma na yïixü ga yema orearü ngeruü namaã üxü. Rû naxcèx rû nangoxetümare. <sup>10</sup> Rû nüxü nachopetü ga nüxïraüxü ga dauxütaexü, rû ñüxüchi ga yema to ga dauxütaexü. Rû yexguma nawa nangugügu ga yema ñax ga áchumenèxãnaxcèx ga ítamüwaama üxü, rû nüèchama niwãxna. Rû ínachoxü. Rû yexguma marü wüxi ga ítamü inaxïxgu, rû nüxna inayarütaxu ga yema orearü ngeruü. <sup>11</sup> Rû yexguma nüxü nicuèxãchi ga Pedru, rû nügümaã ñanagürü: —Ñüxma waxi i nüxü chacuáxü na aixcüma Cori ya Tupana núma namuxü i norü orearü ngeruü na Erodemèxëwa choxü napuxü, rû nawa choxü ínanguxuchixëëxü i guxüma i ngëma chomaã naxügüchaüxü i ngëma Yudíugü i tama yaxögüxü —ñanagürü. <sup>12</sup> Rû yexguma yemaxü yacuèxächigu ga Pedru, rû ngïpatawa naxü ga wüxi ga ngecü ga Mariágu äegacü. Rû ngïma iyixï ga Cuáü Marcu naë. Rû yéma nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxügü ga yéma yumüxëgüxü. <sup>13</sup> Rû ñaxtüarü poxeguxüãrü ñaxwa, rû: —Tu tu tu —ñanagürü ga Pedru. Rû wüxi ga pacü ga Rode ga ngïega íiyadau. <sup>14</sup> Rû yexguma nagawa nüxü nacuèxgu ga na Pedru yïixü, rû ngïrü taãemaã rû íyañamare na nüxü yanaxuxü ga na Pedru yïixü ga ñaxtüarü ñaxgu chicü. Rû tama

iyawãxna ga ããx. <sup>15</sup> Rû yema yexmagüxü rû: —Cungẽãẽmare —ñanagürügü ngĩxü. Natürü ngĩma rû: —Aixcüma nixĩ —ngĩgürügü. Rû yexguma ñanagürügü: —Maneca tama nüma nixĩ. Rû norü dauruü i daxücüãxmare nixĩ —ñanagürügü. <sup>16</sup> Natürü ga Pedru rû yoxni ããxwa: —Tu tu tu —ñanagürüama. Rû yexguma naxcè x yawãxnaãgu rû nüxü nadaugügu ga Pedru na yĩxü, rû nabaixãchiãẽgü. <sup>17</sup> Natürü nüma naxunagümẽxẽ, rû naxmẽxmaã nayanachianexẽẽgü. Rû namaã nüxü nixu na ñuxãcü Cori Ínanguxuchixẽẽxü ga poxcupataüwa. Rû ñanagürü ta: —¡Chaütiágumaã rû ngẽma togü i yaxõgüxümaã nüxü pixu i ngẽma ore! —ñanagürü. Rû yexguma inaxüãchi, rû toxnamana naxü. <sup>18</sup> Rû yexguma yangunegu, rû yema churaragü ga poxcupataüwa dauxütaegüxü rû poraãcü nanaxixãchiãẽgü yerü tama nüxü nacuèxgü ga tacü na ngupetüxü namaã ga Pedru. <sup>19</sup> Rû yemacèx ga Erode rû yema churaragüxü namu na Pedrucèx yadaugüxücèx. Rû yexguma taxuxüüma iyangaugügu, rû Erode rû yema churaragügutama nananguxẽẽ na nayuexücèx. Rû yemawena ga Erode rû inaxüxü ga Yudéaanewa, rû Checharéagu nayaxãchiü.

### *Nayu ga Erode*

<sup>20</sup> Rû Erode rû namaã nanu ga Tirucüãxgü rû Chi-dãücüãxgü. Natürü ga yema Tirucüãxgü rû Chidãücüãxgü rû naxcèx nadaugü na ñuxãcü Erodexü nangüxmüxẽẽgüxü, yerü Erodechüãnewa nixĩ ga nayauxgüãxü ga nabü. Rû yemacèx wüxi ga Erodearü duüxü ga ãẽxgacü ga Batumaã naxãmücügü na nüxü nangüxẽẽxücèx

na Erodemaã yadexagüxücèx. <sup>21</sup> Rŭ Erode rŭ namaã inaxuneta ga wüxi ga ngunexŭ na namaã yadexaxücèx. Rŭ yexguma yema ngunexŭ ga nagu inaxunetaxŭwa nanguxgu, rŭ yema Tirucŭãx rŭ Chidãũcŭãx rŭ Erodexŭtawa nangugŭ. Rŭ nicuxcuchi ga Erode ga norŭ ãëxgacŭchiru, rŭ norŭ tochicaxŭwa narŭto, rŭ duŭxŭgŭmaã nüxŭ nixu ga norŭ ore. <sup>22</sup> Rŭ yexguma ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ rŭ tagaãcŭ ñanagŭrŭgŭ: —Ñãã ãëxgacŭ rŭ tama duŭxŭãrŭ dexarŭŭ nixŭ i norŭ dexa, natŭrŭ ñoma Tupanaãrŭ dexarŭŭ nixŭ —ñanagŭrŭgŭ. <sup>23</sup> Rŭ Erode rŭ yema duŭxŭgŭarŭ oremaã nataãë, rŭ tama Tupanaxŭ nicuèxŭŭchaŭ ga ñuxãcŭ Tupana nüxŭ narŭngŭxëxŭ. Rŭ yemacèx wüxi ga Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭ ga daxŭcŭãx rŭ yexgumatama Erodexŭ nidaawexëë. Rŭ õxmigŭ nanangõx, rŭ yemamaã nayu. <sup>24</sup> Natŭrŭ yema yaxõgŭxŭ rŭ yexeraãcŭ guxŭwama nüxŭ nixugŭe ga Cori ga Tupanaãrŭ ore. Rŭ muxŭchixŭ ga duŭxŭgŭ nüxŭ nayaxõgŭ. <sup>25</sup> Rŭ yexguma marŭ yanguxëëãgu ga norŭ puracŭ ga Chauru rŭ Bernabé, rŭ ínachoxŭ ga Yerucharéŭwa, rŭ wenaxãrŭ Aŭtioquíacèx nawoegu. Rŭ nayagagŭ ga Cuáŭ Marcu.

## 13

*Bernabé rŭ Chauru rŭ inanaxŭgŭe ga to ga nachiuãnewa na nangegŭãxŭ ga Tupanaãrŭ ore*

<sup>1</sup> Rŭ yema yaxõgŭxŭ ga Aŭtioquíawa yexmagŭxŭtanŭwa rŭ nayexma ga ñuxre ga yatŭgŭ ga Tupanaãrŭ orearŭ uruŭgŭ, rŭ ñuxre ga yatŭgŭ ga Tupanaãrŭ orewa nguxëëtaegŭxŭ.



Rü yematanüwa nayexma ga Bernabé, rü Chimáũ ga Waxwegu ãegaxũ, rü Dúchiu ga Chireneçũãx, rü Manaē ga wüxigu ãëxgacü ga Erodemaã yaexũ, rü Chauru. <sup>2</sup> Rü wüxi ga ngunexũ ga yexguma Coricèx ínangutaquëxegügu rü tama nachibüeãcüma ínayumüxëgüguyane, rü Tupanaãē i Üünexũ rü ñanagürü nüxũ: —¡Choxna penamugü i Chauru rü Bernabé na naxügüãxüçèx i ngëma puracü i choma nawa chanamugüchaũxũ! — ñanagürü. <sup>3</sup> Rü yexguma nüxũ nachauegu ga tama nachibüeãcüma na nayumüxëgüxũ, rü Chauru rü Bernabéétügu naxümëxgü ga yema yaxögüxũ, rü ñuxüchi inanamuãchitanü na naxügüãxüçèx ga Tupanaãrü puracü.

### *Chiprewa naxĩ ga Bernabé rü Chauru*

<sup>4-5</sup> Rü Tupanaãē i Üünexũ rü inanamuãchitanü ga Bernabé rü Chauru. Rü ñãne ga Cheúchiawa naxĩ, rü gumaãrü türewa inaxĩãchi, rü capaxü ga Chiprewa naxĩ. Rü Cuáũ Marcu nawe narüxü na nüxũ nangüxëëxüçèx. Rü yexguma Charamína ga ñãneãrü türewa nangugügu, rü inanaxügüe ga nüxũ na yaxugüxũ ga Tupanaãrü ore ga Yudíugüarü ngutaquëxepataũgüwa. <sup>6</sup> Rü guxügu nixĩãgütanü ga yema capaxüwa ñuxmata Papu ga ñãnewa nangugü. Rü yéma namaã inayarüxĩ ga wüxi ga Yudíu ga yuüxũ ga Barechúgu ãegaxũ. Rü nüma rü wüxi ga idoratèxáxũ nixĩ yerü nügü yaxuxgu rü aixcüma Tupanaãrü orearü uruũ nixĩ. <sup>7</sup> Rü nayexma ga yema capaxüãrü ãëxgacü ga Chérquiü Paurugu ãegaxũ. Rü nüma nixĩ ga wüxi ga yatü ga meã naãëxũ cuácü. Rü yema yuüxũ rü guma ãëxgacüarü ngüxëëruũ nixĩ. Rü

nūma ga ã̃xgacū rü norü dũxügüxü namu na Chauru rü Bernabécèx yacagüxüçèx, yerü nüxü naxĩnüchaũ ga Tupanaãrū ore. <sup>8</sup> Natürü yema yuüxü ga Griégugawa Erimínugu ã̃egaxü, rü Chauru rü Bernabéna nayanuxü na Tupanaãrū orexü yaxugüxü. Yerü tama nanaxwèxe na yaxõõxü ga guma ã̃xgacū. <sup>9-10</sup> Natürü ga Chauru ga Paurugu ta ã̃egaxü, rü aixcūma Tupanaã̃e i Üünexü nawa nayexma. Rū nūma ga Pauru rü meãma nüxü nadawenü ga yema yuüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Idoratèxaxü Pa ngoxo Nanex, cuma rü chixexüxicatama cuxüxchaũ, rü naxchi cuxai i guxüma i mexü. ¿Ñuxgura tá ta i nüxü curüxoxü na ícuyatóxëxü i Cori ya Tupanaãrū ore i aixcūma ixixü? <sup>11</sup> —Ñuxmatátama cuxü napoxcu ya Cori ya Tupana. Rū tá cungexetü, rü ñuxre i ngunexügu rü tãütáma nüxü cudau ya üèxcü — ñanagürü. Rū yexgumatama naxcèx naxëãnexüchi ga yema yuüxü, rü naxmëxmaã nadaugü na texé naxmëxgu yayauxãchixüçèx rü namaã ítixüxüçèx. <sup>12</sup> Rū yexguma yemaxü nadèuxgu ga yema capaxüãrū ã̃xgacū rü nayaxõ ga Tupanaãrū ore, yerü namaã nabaixãchiã̃e ga yema Pauru rü Bernabé nüxü nguxëxü ga Cori ya Tupanachiga.

*Pauru rü Bernabé rü Pichídiaanewa yexmane ga ñãne ga Aũtioquíawa nangugü*

<sup>13</sup> Rū Papuwa inaxĩãchi ga Pauru namücügümaã rü nixãũ ga taxtü ga taxüwa. Rū Pérupe ga ñãnewa nangugü ga Paũpíriaanewa. Natürü yéma nüxna naxo ga Cuáũ Marcu, rü Yerucharéçèx nataegu. <sup>14</sup> Rū Pérupewa inaxĩãchi ga Pauru rü Bernabé rü ñãne ga Aũtioquíawa nangugü

ga Pichídiaanewa. Rū yéma rü ngüxchigaarü ngunexügu rü Yudíugüarü ngutaquëxepataügu nachocu, rü yéma narütogü natanüwa ga yema íngutaquëxegüxü. <sup>15</sup> Rū yema ngutaquëxewa rü nüxü nadaumatügu ga Tupanaârü mugü ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga Tupanaârü orearü uruügu ümatüxü. Rū yemawena, rü guma ngutaquëxepataüârü äëxgacügu, rü Bernabé rü Pauruna nacagü, rü ñanagürügu: —Pa Toeneëgüx, ngëxguma pexü nangëxmagu i perü ore i taãëxëëruü i toxçèx rü marü name i ñuxma tomaã nüxü pixu —ñanagürügu. <sup>16</sup> Rū yexguma inachi ga Pauru, rü naxunagümëxë na iyanachianexüçèx ga duüxügu. Rū yexguma duüxügümaã nidexa, rü ñanagürü: —Pa Duüxügu Pa Chautanüxügüx rü Guxâma i Pema i To i Nachiüãnecüãx Ixíngüxex ya Tupanaxü Ngechaüğüxe, rü ¡iperüxínüé!  
<sup>17</sup> —Yima tórü Tupana i yixema i Yudíugü, rü tüxü nade ga nuxcümaüğüxe ga tórü oxigü na tüxü nangüxëëxüçèx. Rū poraãcü tüxü nimuxëë ga yexguma woo to ga nachiüãne ga Equituanewa tayexmagügu. Rū yemaãcü wüxi ga taxü ga nachiüãne tüxü nixíngüxëë. Rū ñuxüchi yemawena, rü norü poramaã tüxü ínagaxü ga yema naãnewa. <sup>18</sup> —Rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxãpataxüwa tüxü nagagü. Rū yéma 40 ga taunecü Tupana yaxna tümamaã naxínü ga guxema tórü oxigü. <sup>19</sup> —Rü Tupana nanadai ga yema 7 ga äëxgacügu ga Canaããnecüãxgü guxüma ga norü duüxügümaãchigü. Rū yemaãcü nanaxü na tórü oxigüna naxããxüçèx ga yema naãne na tümäärügüxüchi yíixüçèx. <sup>20</sup> —Rü 450 ga taunecü rü yemaãcü tüxü narüngüxëë. Rū yemawena rü

tüxna nanamu ga togü ga ãëxgacügü ga dauruügü ñuxmata Tupanaärü orearü uruü ga Chamue ingucuchix. <sup>21</sup> —Rü yexguma ga duüxügü rü Tupanana naxcèx nacagü ga wüxi ga ãëxgacü ga rei na namaã inacuáxücèx. Rü Tupana rü nüxna nanamu ga Chaú ga Chiche nane ga Beyamítaa ixícü. Rü nüma nüxna nadau ga duüxügü ga 40 ga taunecügu. <sup>22</sup> Rü yemawena ga Tupana rü ínatèxüchi ga Chaú, rü Dabíxü naxuneta na guma norü ãëxgacü yíxücèx. Rü Dabíxü nixuchiga ga Tupana, rü ñanagürü:

“Nüxü chadau rü Dabí ya Ichaí nane rü wüxi ya yatü ya poraãcü choxü ngúchaücü nixí. Rü nüma tá nanaxü i guxüma i ngëma choma chanaxwèxexü”,

ñanagürü ga Tupana. <sup>23</sup> Rü nuxcüma ga Tupana rü marü ínaxuneta rü wüxi i Dabítaa tá nixí i Cristu ixíxü, rü tá nanamaxëxëë i Yudíugü. Rü Ngechuchu nixí ga guma maxëxëëruü ga tórü oxigümaã nüxü yaxucü ga Tupana. <sup>24</sup> Natürü naxüpa ga Ngechuchu na ínguxü, rü Cuáü ga baiüxëëruü rü guxüma ga Yudíugümaã nüxü nixuchiga ga ore i mexü rü ñanagürü:

“Rü name nixí i nüxü perüxoe i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü ípebaiü”, ñanagürü. <sup>25</sup> Rü yexguma marü yangaicaxgu ga tá na nayuxü ga Cuáü, rü ñanagürü:

“Rü tama choma nixí i ngëma pema nagu perüxíñüëxü i Cristu chíxü. Natürü choweama ne naxü i nüma ya aixcüma Cristu ixícü. Rü choma rü napëxewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüärü wëgüwaxüra chame erü nüma rü wüxi i ãëxgacü i tacüxüchima nixí”,

ñanagürü ga Cuáũ. <sup>26</sup> Rũ ñanagürü ga Pauru, —Pa Chautanüxüğü i Abráũtaagüx, rü Guxãma i Pema i To i Nachiũñecũãx i Tupanaxũ Ngechaũgüxex, rü pexcèx nixĩ i ñãã ore i tüxũ maxèxèèxũ.

<sup>27</sup> —Rũ aixcũma yema Yerucharéũcũãxgü ga duũxüğü rü yema norü ãèxgacüğü rü tama nüxũ nacuèxgü ga Tupana Nane na yĩxũ ga Ngechuchu. Rũ tama meã nüxũ nacuèxgü ga ãacüchiga na yĩxũ ga yema ore ga nuxcũmaũgüxũ ga Tupanaãrũ orearü uruüğü ümatüxũ i ñuxma perü ngutaquèxepataũwa nüxũ pedamatüğüxũ i wüxichigü i ngüxchigaarü ngunexügu. Rũ yemaãcü nümagütama ga yema duũxüğü ga Ngechuchuxũ imèxgüxũ rü yexguma yamèxgüãgu rü nayanguxèè ga yema ore ga nuxcũma ümatüxũ.

<sup>28</sup> —Rũ woo taxuũma ga ãacü ga chixexũ nawa inayangaugü na nayuxèèãxücèx, natürü Piratuna naxcèx nacagü na yamáãxücèx. <sup>29</sup> —Rũ ningu ga guxũma ga yema ore ga Tupanaãrũ orearü uruüğü ümatüxũ ga Ngechuchuchiga ga ñuxãcü tá na nayuxũ. Rũ yemawena rü nanayauxgü ga naxũne ga curuchawa, rü wüxi ga naxmaxügu nayanaxücuchigü. <sup>30</sup> —Natürü ga Tupana rü wena nanamaxèè ga woo marü na nayuxũ.

<sup>31</sup> —Rũ nüma ga Ngechuchu rü muxũma ga ngunexũ naxcèx nangox ga yema duũxüğü ga nawe rüxĩxũ ga yexguma Gariréaanewa ne naxũxgu rü Yerucharéũwa naxũxgu. Rũ ngẽma duũxüğü nixĩ i ñuxma i guxũ i duũxüğümaã nüxũ ixugüxũ i nachiga. <sup>32-33</sup> Rũ ngẽmaãcü i toma rü núma tangugü na pemaã nüxũ tixuxücèx i ngẽma ore i aixcũma mexũ. Rũ dücax, rü yema uneta ga nuxcũmaũgüxũ ga tórü oxigümaã nüxũ

yaxuxŭ ga Tupana, rü taxcèx nayanguxêê ga yexguma Ngechuchuxŭ wena namaxêêgu. Rü wiyægüpanewa i norü taxre i capíturuwa rü ngêmachiga nüxŭ nixu i ngêxguma:

“Cuma nixĩ i Chaune, rü choma nixĩ i Cunatü chĩixŭ”, ñaxgu. <sup>34</sup> —Rü Tupana rü nuxcüma rü marü nüxŭ nixu ga wena tá na namaxêêãxŭ ga Ngechuchu na tama yayixixüçèx ga naxŭne. Rü norü orewa rü ñanagürü:

“Rü choma tá pexcèx chayanguxêê ga yema un-etagü i üünegüxŭ i aixcüma ixĩgüxŭ ga nuxcüma Dabímaã nüxŭ chixuxŭ”, ñanagürü. <sup>35</sup> —Rü ngêmacèx toxnamana i Tupanaãrü orewa rü ñanagürü ta:

“Tama cunaxwèxe na yayixixŭ i naxŭne ya Cune ya üü necü,”

ñanagürü. <sup>36</sup> —Rü yexguma namaŭxgu ga Dabí, rü nüxŭ narüngüxêê ga norü duŭxügü, yexgumarüŭ ga ñuxãcü Tupana namuxŭ. Natürü ñuxŭchi nayu, rü nanatü rü naëxŭtagu natèx ga naxŭne, rü niyixi. <sup>37</sup> —Natürü guma Tupana wena namaxêêcü ga Ngechuchu rü tama niyixi ga naxŭne. <sup>38</sup> —Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwèxe i nüxŭ pecuèx rü yimatama Ngechuchugagu Tupana tüxŭ nüxŭ nangechaŭ i tórü pecadugü ngêxgumarüŭ i pemaã nüxŭ tixuxürüŭ. <sup>39</sup> —Rü ñuxma ya guxãma ya yixema nüxŭ yaxõgüxe, rü Ngechuchugagu Tupana tüxŭ nüxŭ nangechaŭ i guxüma ga yema pecadugü ga noxri taxucürüwa tüxŭ nüxŭ nangechaŭxŭ ga yexguma nagu taxĩxgu ga yema mugü ga Moïché ümatüxŭ. <sup>40</sup> —Rü pexuãëgü na tama pegu nanguxüçèx i ngêma

poxcu i Tupanaãrũ orearũ uruũgũ nüxũ ixuchi-gaxũ ga yexguma ñagũgu:

41 “Rũ dücax, Pa Duũxũgũ i Tupanaãrũ Orexũ Cugũexũx, rũ tá pebaixãchie rũ tá peyue erũ pema pemaxẽyane rũ tá chanaxũ i tacũ i taxũ. Rũ pema rũ tãũtãma peyaxõgũ i woo texé pemaã nüxũ ixuxgu”,

ñanagũrũ. Rũ yexma nayacuẽxẽẽ ga Pauru ga norũ ore. 42 Rũ yexguma guma ngutaquẽxepataũwa ínachoxũgu ga Pauru rũ namücũgũ, rũ yema duũxũgũ ga tama Yudĩugũ ixĩgũxũ rũ nüxũ nacèèxũgũ na to ga ngũxchigaarũ ngunexũgu rũ wenaxãrũ yematama orexũ namaã yaxuxũcèx.

43 Rũ yexguma marũ nüxũ nachauegu ga na nangutaquẽxegũxũ, rũ Pauru rũ Bernabéwe narũxĩ ga muxũma ga Yudĩugũ rũ muxũma ga togũ ga duũxũgũ ga tama Yudĩugũ ixĩgũxũ natürũ Yudĩugũrũũ yaxõgũxũ. Rũ Pauru rũ Bernabé rũ namaã nidexagũ rũ nayaxucũxègũ na guxũguma nagu naxĩnũẽẽchaxũcèx ga ñuxãcũ Tupana nüxũ ngechaũãcũma na nadexũ.

44 Rũ yema to ga ngũxchigaarũ ngunexũgu, rũ wixgutaèx guxũma ga yema ñãnecũãx nangutaquẽxegũ na inaxĩnũẽẽxũcèx ga Tupanaãrũ ore. 45 Natürũ nayexma ga ñuxre ga Yudĩugũ ga tama ngutaquẽxegu chocuxũ. Rũ yexguma nüxũ nadaugũgu ga na namuxũchixũ ga duũxũgũ ga Paurucèx ngutaquẽxegũxũ rũ poraãcũ nixãũxãchie. Rũ inanaxũgũe ga na Pauruxũ nachoxũgagũxũ rũ namaã naguxchigagũxũ.

46 Natürũ ga Pauru rũ Bernabé rũ tama namuũẽãcũma yema Yudĩugũxũ nangãxũgũ,

rü ñanagürügü: —Tupana nanaxwèxe na pemaãxïra nüxũ tixuxũ i norü ore. Natürü ñuxma na nüxũ pexoexũ i ngẽma ore rü tama na penayauxgũchaũxũ i maxũ i taguma gúxũ, rü ngẽmacèx i ñuxmax i toma rü tá ngẽma tama Yudíugü ixĩgũxũtanüwa taxĩ. <sup>47</sup> —Yerü yemaãcü toxũ namu ga Cori, rü ñanagürü:

“Duũxügü i tama Yudíugü ixĩgũxũärü ngóonexẽẽruũ marü cuxũ chixĩxẽẽ, na guxũwama i ñoma i naãnewa cunangexũcèx i chorü ore i maxẽxẽẽruũ”,

ñanagürü. <sup>48</sup> Rü yexguma yema orexũ naxĩnũẽgu ga yema duũxügü ga tama Yudíugü ixĩgũxũ, rü nataãẽgü rü ñanagürügü: —Rü namexèchi nixĩ i ñaã Cori ya Tupanaärü ore —ñanagürügü. Rü nayaxõgü ga guxũma ga yema duũxügü ga Tupana marü nüxũ unetaxũ na nayauxgũãxũcèx i maxũ i taguma gúxũ. <sup>49</sup> Rü yemaãcü guxũwama ga yema naãnewa nanguchigü ga Cori ya Tupanaärü ore. <sup>50</sup> Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxũ yaxõgũchaũxũ, rü chixexũmaã nayauxcuxègü ga ñuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxũ ngechaũgũxũ rü guma ñãneärü ãẽxgacügü na Pauru rü Bernabéxũ ínawoxũcèx. Rü yemacèx ínawoxũ ga yema naãnewa. <sup>51</sup> Rü yexguma ga Pauru rü Bernabé rü inapagücutü ga norü üxaxũcutü na yemawa nüxũ yacuèxãchitanüxũcèx ga norü chixexũ ga yema ñãnecũãxgü ga duũxügü. Rü ñuxũchi ga Pauru rü Bernabé rü ñãne ga Icúniũwa naxĩ. <sup>52</sup> Natürü yema yaxõgũxũ ga guma ñãne ga nawa ínachoxũnewa yexmagũxũ rü poraãcü Tupanamaã nataãẽgü, rü



Naãe i Üünexũ rü aixcüma nawa nayexma.

## 14

*Pauru rü Bernabé rü ããne ga Icúniũwa nayexmagü*

<sup>1</sup> Rü Icúniũwa rü wüxigu Yudíugüarü ngutaquẽxepataũgu nachocu ga Pauru rü Bernabé. Rü meãma nüxũ nixuchiga ga Tupanaãrü ore rü yemaãcü nayaxõgü ga muxüma ga duũxügü ga Yudíugü rü yema tama Yudíugü ixĩgüxũ rü ta. <sup>2</sup> Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxũ yaxõgüxũ, rü chixexümaã nayaxucuxẽgü ga yema tama Yudíugü ixĩgüxũ na yema yaxõgüxũchi naxaiaexüçex. <sup>3</sup> Rü yemacèx muxüma ga ngunexü yexma narücho ga Pauru rü Bernabé, rü tama namuũẽãcüma nüxũ nixuchiga ga Cori ya Tupanaãrü ore. Rü yema duũxügümaã nüxũ nixu na ñuxãcü Tupana poraãcü tüxũ nangechaũxũ. Rü nüma ga Cori rü yema duũxügüxũ nüxũ nadauxẽẽ na namaã nataãẽxũ ga yema ore. Rü yemacèx Pauru rü Bernabéxũ narüngüxẽẽ na inawẽxgüãxüçex ga cuèxruũgü rü na naxügüãxüçex ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã naxügüxũ. <sup>4</sup> Natürü ga guma ããnecũãx ga duũxügü rü nitoye. Rü nümaxũ rü yema Yudíugüwaama naxügü rü togü rü Pauru rü Bernabéwaama naxügü. <sup>5</sup> Rü yexguma ga yema Yudíugü, rü yema duũxügü ga tama Yudíugü ixĩgüxũ, rü guma ããneãrü ãẽxgacügümaã wüxigu nagu narüxĩnũẽ na Pauruxũ rü Bernabéxũ yayauxgüxũ na nutamaã ínamuxũchigüãxüçex. <sup>6-7</sup> Natürü yexguma nüxũ nacuáchigagügu ga

Pauru rü Bernabé, rü nibuxmü. Rü Dicóniũãnewa yexmane ga ãnegü ga Listra rü Derbewa naxĩ. Rü guma ãnegüwa rü guxüma ga yema naãnewa ipeagüxü ga duüxügümaã rü ta nüxü nixuchigagü ga ore i mexü.

*Nutagümaã Pauruxü ñamuxüchigü ga Listrawa*

<sup>8-9</sup> Rü yéma Listrawa nayexma ga wüxi ga yatü ga ínapogücutüxü norü bucümatama. Rü yéma narüto rü inarüxĩnü ga yema Pauru nüxü ixuxü ga ore. Rü Pauru rü meãma nüxü nadawenü, rü nüxü nadau ga na nüxü nayexmaxü ga norü õ na naxcèx yataanexücèx. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Pauru rü tagaãcü ñanagürü nüxü: —¡Inachi, rü meãma ínangacutü! —ñanagürü. Rü yexguma inayuxnagü ga guma yatü, rü inanaxügü ga na iyaxüxü. <sup>11</sup> Rü yexguma yema muxüma ga duüxügü nüxü daugügu ga yema na naxüxü ga Pauru, rü tagaãcü yema Dicóniügawa nidexagü, rü ñanagürügü: —Tupanagü i naduüxügüraüxü ínarüxīgü, rü tatanüwa nangugü —ñanagürügü. <sup>12</sup> Rü Bernabé rü tupana ga Chéumaã nanaxüégagü. Rü Pauru rü Érememaã nanaxüégagü yerü nüma nixĩ ga yadexaxü. <sup>13</sup> Rü guma ãne íxücuxüwa nayexma ga tupana ga Chéuarü tupauca ga taxüne. Rü guma tupaucaarü pai rü yéma nanagagü ga wocagü ga iyatüxü ga putüramaã ngèãëgüxü. Rü nüma ga pai rü ga duüxügü rü nanadaixchaü ga yema wocagü naxcèx ga Pauru rü Bernabé na yemamaã nüxü yacuèxüügüxücèx. <sup>14</sup> Natürü yexguma nüxü yacuèxächitanügu ga Bernabé rü Pauru, rü norü gáuxüchirugu nagáugüe na yema duüxügü nüxü cuèxgüxücèx na tama namexü ga

yema naxcèx naxüechaüxü. Rü yema muxüma ga duüxügütanüwa nabuxmü, rü ñaxümaã aita naxüe: <sup>15</sup> —Pa Yatügüx, çtüxcüü toxcèx penaxü i ngëma? Toma rü pexrüü duüxügümare tixigü. Rü nuã taxĩ na pemaã nüxü tayarüxuxüçèx na nüxü perüxoexüçèx i ngëma chixexügü i taxuwama mexü rü naxcèx pedaugüxüçèx ya Tupana ya maxüçü ga naxüçü ga daxüguxü i naãne, rü ñoma i naãne, rü taxtü i taxü, rü guxüma i nawa ngëxmaxü. <sup>16</sup> —Rü nuxcümayerü nixĩ ga Tupana ga yaxna namaã naxĩnüxü ga duüxügü ga woo nümagü nanaxwèxegüxü naxügügu. <sup>17</sup> —Natürü nüma ga Tupana rü taguma nüxü narüchau na duüxügüxü nangüxëxü. Rü yemaãcü tüxü nüxü nacuèxëë na Tupana yĩxü i nümax. Rü nümatama nixĩ i núma namuãxü ya pucü rü meã pexü nayaexëxëãxü i penetügü. Rü nüma nixĩ i pexna naxããxü i pewemü na ngëmaãcü petaãëgüxüçèx —ñanagürügü ga Pauru rü Bernabé. <sup>18</sup> Natürü woo yema orexü namaã na yaxugüxü rü poraãcü nüxü naguxcha ga Pauru rü Bernabé ga nüxna na nachogüxü ga duüxügü ga tama naxcèx na nadaiãxüçèx ga yema wocagü na yemamaã nüxü yacuèxüügüxüçèx. Rü düxwa yemacèx tama naxcèx nanadai. <sup>19</sup> Natürü yexgumayane rü ínangugü ga ñuxre ga Yudiügü ga Aütioquíawa rü Icúniüwa ne íxü. Rü chixexümaã nayaxucuxëgü ga yema muxüma ga duüxügü na tama Pauru rü Bernabéga naxĩnüèxüçèx, rü namaã nanuèxüçèx. Rü yemacèx ga yema duüxügü rü nutamaã Pauruxü ínamuxüchigü, rü ñãneãrü íxpemawa nanatúchigügü, yerü nüma nüxü nacuèxgügu rü marü nayu. <sup>20</sup> Natürü yexguma

yema yaxõgüxũ naxõtawa ngutaquẽxegu, rü inachi ga Pauru, rü wenaxãrũ nagu naxücu ga guma ãane. Rü moxũãcü inaxũãchi ga yéma, rü Bernabémaã Derbewa naxũ. <sup>21</sup> Rü guma ãanewa nüxũ nixugüe ga ore ga mexũ. Rü nanangüexẽẽ ga duũxügü, rü muxũma Tupanaãxũ nayaxõgü. Rü yemawena rü wenaxãrũ naxcèx nawoegu ga Listra, rü Içúniũ, rü Aũtioquía. <sup>22</sup> Rü guma ãanegüwa rü yema yaxõgüxũxũ nixucuxëgü, rü nüxũ nanangüchaũxëẽgü na guxüguma meã na yaxõgüãxüçèx. Rü namaã nüxũ nixugüe, rü ñanagürügü: —Ngẽma Tupana ãẽxgacü íxĩxũwa na íxücuxüçèx, rü tanaxwèxe na muẽxpüxcüna guxchaxügümaã yaxna íxĩnüëxũ i ñoma i naãnewa —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü Pauru rü Bernabé rü wüxichigü ga ãanewa rü nüxũ nixunetatanü ga ñuxre ga yatügü na yaxõgüxũãrũ ãẽxgacügü yixĩgüxüçèx. Rü tama nachibüëãcüma naxcèx nayumüxëgü. Rü yemawena rü yima Cori ya Tupana ga nüxũ yaxõgüãcüna nanaxuaxügü na guxüguma namaã inaxãũxüçèx rü meã nüxna nadauxüçèx ga yema yaxõgüxũãrũ ãẽxgacügü.

*Pauru rü Bernabé rü naxcèx nawoegu ga Aũtioquía ga Chíríaanewa yexmane*

<sup>24</sup> Rü Pichííaaanewa nichopetü, rü Paũpíríaaanewa nangugü. <sup>25</sup> Rü Pérupe ga ãanewa nüxũ nixugüe ga Tupanaãrũ ore, rü ñuxũchi Atária ga ãanewa naxĩ. <sup>26</sup> Rü yéma rü wüxi ga wapurugu nichoũ na Aũtioquíacèx nawoeguxüçèx. Rü guma ãane ga Aũtioquíawa nixĩ ga noxri duũxügü Tupanana namugüxũ ga Pauru rü Bernabé na naxügüãxüçèx ga yema puracü ga ñuxma marü yanguxëẽgüxũ.

27 Rû yexguma ínangugügu ga Pauru rû Bernabé, rû nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema duüxügü ga yaxögüxü. Rû namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxácü Tupana poraãcü nüxü na rüngüxëëxü. Rû yexgumarüü ta rû namaã nüxü nixugügü ga ñuxácü na yaxögüãxü ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixíngüxü, yerü Tupana nüxü nanatauxchaxëë na yaxögüãxüçèx. 28 Rû muxüma ga ngunexügu yema yaxögüxütanüwa nayexmagü ga Pauru rû Bernabé.

## 15

### *Yerucharéüwa nangutaquëxegü*

1 Rû yexgumaücüü rû nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga Yudéaanewa ne íxü ga Aütioquíawa ngugüxü. Rû nümagü inanaxügüe ga tüxü na nangúexëëxü ga guxema yaxögüxe ga Aütioquíacüãx, rû ñanagürügü: —Ngëxguma tama pegü ípewiüchëxmüpëxechiraügu yema Moiché tüxü muxürüü rû taxuacüma pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü —ñanagürügü.

2 Natürü ga Pauru rû Bernabé rû tama norü me nixí ga yema, rû yemacèx poraãcü nügü namaã nachoxügagü ga yema duüxügü ga Yudéaanewa ne íxü. Rû düxwa Pauru rû Bernabé rû ñuxre ga togü ga Aütioquíacüãx ga yaxögüxüxü naxunetagü na Yerucharéüwa naxíxüçèx na yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rû yema yaxögüxüãrü ãëxgacügümaã yamexëëgüãxüçèx ga yemachiga. 3 Rû yemaãcü ga yema yaxögüxü ga Aütioquíacüãx rû Yerucharéüwa nanamugü ga yema yatügü na naxcèx íyacagüxüçèx rû yamexëëgüãxüçèx ga yema ore. Rû Peníchiaanewa

rü Chamáriaanewa nachopetü ga Pauru rü Bernabé. Rü yéma rü duïxügümaã nüxü nixugüe ga ñuxácü yema tama Yudíugü ixíngüxü rü nüxü na naxoexü ga nuxcümaïxü ga nacümagü na Tupanawe naxíxücèx. Rü yema oremaã poraãcü nanataãêxëëgü ga guxüma ga yema yaxögüxü.

<sup>4</sup>Rü Yerucharéüwa nangugü ga Pauru rü Bernabé. Rü guxüma ga yema yaxögüxü rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüärü ãëxgacügü rü meãma nanayauxgü. Rü Pauru rü Bernabé namaã nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxácü Tupana poraãcü nüxü na rüngüxëëxü na duïxügümaã nüxü yaxugüxücèx ga ore i mexü.

<sup>5</sup>Natürü ñuxre ga Parichéugü ga Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü inachigü, rü ñanagürügü: —Name nixí na nügü ínawiüchëxmüpëxechiraügüxü i ngëma tama Yudíugü ixíngüxü i ngexwaca yaxögüxü. Rü name nixí na naga naxínüëxü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü —ñanagürügü.

<sup>6</sup>Rü yexguma nangutaquëxegü ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüärü ãëxgacügü na namexëëgüãxücèx ga yema ore.

<sup>7</sup>Rü yixcama marü ñuxgumama nügümaã yéma yaporagatanücüügu, rü inachi ga Pedru, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneëgüx, pema nüxü pecuëx ga na üpamama Tupana choxü yaxuxü ga petanüwa na yema duïxügü i tama Yudíugü ixíngüxümaã nüxü chixuxücèx i norü ore i mexü i maxëxëëruü, na nümagü rü ta Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. <sup>8</sup>—Rü yima Tupana ya guxããëxü cuácü rü tüxü nüxü nadauxëë na nadeãxü i ngëma duïxügü i tama Yudíugü ixíngüxü, yerü nüxna nanamu ga Naãë i Üünexü yema tüxna

namuãxürüü. <sup>9</sup>—Rü Tupanapëxewa rü yixema i Yudíugü rü namaã tawüxigu i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígxü. Yerü nümagü rü ta Tupana nüxü nüxü nangechaü ga norü pecadugü ga yexguma nüxü yaxögüãgu. <sup>10</sup>—¿Rü tüxcüü tama namaã petaãe i ñuxma i ngëma Tupana üxü? ¿Rü tüxcüü ngëma ngexwacèx yaxögüxü penaxüëëchaü i ngëma Moïchëarü mugü i guxchaxü ga tórü oxigü rü taxuacüma naga taxînüëxü rü woo yixemagü rü ta taxuacüma inguxëëxü? <sup>11</sup>—Rü tama ngëma mugü nixî i tüxü maxëxëëxü. Natürü yixema rü tayaxögü na tórü Cori ya Ngechuchu tamaã mecümaxügagu yîxü na tüxna naxãmareãxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëxgumarüü ta nixî i naxcèx i nümagü i tama Yudíugü ixígxü —ñanagürü ga Pedru. <sup>12</sup> Rü inanaxügü ga Bernabé rü Pauru na yadexagüxü. Rü guxüma ga yema duüxügü rü inarüchianegü rü inarüxîñüëmare. Rü Bernabé rü Pauru rü namaã nüxü nixugüe ga ñuxãcü Tupana na nüxü rüngüxëëgüxü na naxügüãxüçèx ga mexü ga taxügü ga Tupanaârü poramaã naxügüxü natanüwa ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígxü. <sup>13</sup> Rü yexguma Bernabé rü Pauru igüegagügu, rü nüxîxârü nidexa ga Chaütiágu, rü ñanagürü: —Pa Chaueneëgüx, ¡choxü iperüxîñüë! <sup>14</sup>—Pedru i Chimáü rü tamaã nüxü nixu na ñuxãcü Tupana inaxügüxü ga nüxü na nangüxëëxü ga yema duüxügü i tama Yudíugü ixígxü. Rü tamaã nüxü nixu ta na ñuxãcü Tupana yema duüxügütanüwa nadeãxü ga ñuxre ga duüxügü na noxrü yixígxüçèx. <sup>15</sup>—Rü ngëma Pedru nüxü ixuxü rü nawüxigu namaã ga yema ore

ga nuxcümaũgüxũ ga orearü uruũgü ümatüxũ ga ñaxũ:

16 “Rü ngẽmawena rü tá chataegu, rü tá nüxũ charüngũxẽẽ i Dabítaagü i Yudíugü. Rü woo nawoonemare i ñuxmax, natürü wena táxarü wüxiwa chanaxĩxẽẽ, rü tá íchanadagüxẽẽ na noxrirüũ naporaexũcèx. 17 Rü ngẽmaãcü tá nüxũ charüngũxẽẽ na ngẽma duũxũgü i tama Yudíugü ixĩgüxũ rü chauxcèx nadaugüxũcèx, wüxigu namaã i guxũma i chorü duũxũgü i Yudíugü i choma chadexũ. 18 Rü yemaãcü nüxũ nixu ga nüma ga Cori ya Tupana ga nuxcü mama tüxũ nüxũ cuèxẽẽcü ga yema”,

ñanagürü ga yema ore ga nuxcüma ümatüxũ.

19 Rü ñanagürü ga Chaũtiágu: —Rü ngẽmacèx, Pa Chaueneẽgüx, rü chauxcèx rü tama name na guxũ i Moĩché ümatüxũ i mugümaã nüxũ ichixewexũ i ngẽma duũxũgü i tama Yudíugü ixĩgüxũ i nüxũ rüxoexũ i nuxcümaũxũ i nacümagü na Tupanawe naxĩxũcèx. 20 —Rü narümemae nixĩ i naxcèx tanaxümatü i popera, rü ngẽmawa namaã nüxũ tixu:

- (1) Rü tama name na nangõxgüãxũ i ngẽma naxũnagümach i togü norü tupanetachicünèxãgücèx dèjxũ.
- (2) Rü tama name na naĩ i ngemaã rü èxna naĩ ya yatümaã inapexũ.
- (3) Rü tama name na nangõxgüãxũ i namachi i ngẽma naèxũ rü èxna naxũna i wèxnaãxũ rü èxna natügu nguxũ.
- (4) Rü tama name na nangõxgüãxũ ya nagü.



Rü ngëxĩcatama nixĩ i inaxwèxexũ na naxcèx naxümatüxũ. <sup>21</sup>—Erü guxũne ya ãñewa nangëxma ya Yudíugüarü ngutaquëxepataũ i ngextá nuxcümama guxũ i ngüxchigaarü ngunexũgu nawa íangúe rü nüxũ nixuchigagü i guxũma i ngëma mugü ga Moĩché ümatüxũ —ñanagürü ga Chaũtiágu.

*Popera ga yema duũxũgü ga tama Yudíugü ixĩgüxũcèx ümatüxũ*

<sup>22</sup> Rü yema ore rü norü me nixĩ ga yema ngúexũgü ga Ngechuchu imugüxũ, rü yema yaxõgüxũârü ãëxgacügü, rü guxũma ga yema yaxõgüxũ. Rü nügümaã ñanagürügü: — ¡Ngĩxã tatanüwa tanade ya taxre ya yatügü na Aũtioquíawa namugüxũcèx namaã ya Pauru rü Bernabé! —ñanagürügü. Rü nüxũ naxunetagü ga Yuda ga Barsabágu äegaxũ rü Chira. Rü nümagü ga Yuda rü Chira rü ãëxgacügü nixĩ ga natanüwa ga yema yaxõgüxũ ga Yerucharéüwa yexmagüxũ. <sup>23</sup> Rü namaã yéma nanamugü ga popera, rü ñaã nixĩ ga yema ore ga nagu naxümatügüxũ:

“Pa Toeneëgü i Tama Yudíugü Ixĩgüxe i Aũtioquíagu rü Chíriaanegu rü Chiríchiaanegu Ñchiũgüxe, rü toma i peeneëgü i Ngechuchu toxũ imugüxe rü toma i yaxõgüxũârü ãëxgacügü ixĩgüxex, rü pexũ tarümoxëgü. <sup>24</sup> Rü nüxũ tacuáchigagü rü ñuxre ga duũxũgü ga núma ne íxũ rü woo tama toma yéma tanamugü natürü nümagü rü yéma naxĩ rü Moĩchearü mugümaã pexũ nachixewegü rü yemaãcü pexũ ínatüexëë. <sup>25</sup> Rü yemacèx guxãma ga toma rü wüxigu nagu tarüxĩnüë na totanüwa nüxũ taxunetaxũ ga taxre

ga taeneëgü na pexcèx ngema tanamugüxüçèx namaã i taeneëgü i nüxü ingechaügüxü i Bernabé rü Pauru. <sup>26</sup> Rü nümagü i Bernabé rü Pauru nixí ga poraãcü äücümaxüwa nayexmagüxü naxcèx ga tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. <sup>27</sup> Rü ñuxma rü pexcèx ngema tanamugü i Yuda rü Chira na nümagüxüchi pemaã nüxü yaxugüxüçèx rü pemaã nangoxëëgüãxüçèx i guxüma i torü ore. <sup>28-29</sup> Erü Tupanaã i Üünexüçèx name, rü toxcèx rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxãgüxü. Rü ñaã ägümücü i mugüxicatama nixí i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangõxü i naxümagümachi i togü norü tupananetachicünèxãgüçèx dèixü.
- (2) Rü tama name na penangõxü i namachi i ngëma naxümagü i wëxnaãxü.
- (3) Rü tama name na penangõxü ya nagü.
- (4) Rü tama name na naï i ngemaã rü ëxna naï ya yatümaã ipepexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngëma mugü. Rü nuãma pexna”, ñanagürü ga yema ore ga naxümatügüxü. <sup>30</sup> Rü natanüxüxü namoxëëgüguwena, rü inaxíachi ga yema yéma mugüxü, rü Aütioquíawa naxí. Rü yexguma yéma nangugügu rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga yema yaxõgüxü ga duüxügü, rü nüxna nanaxãgü ga yema popera. <sup>31</sup> Rü yexguma nüxü nadaumatügügu, rü poraãcü nataãëgü namaã ga yema ucuxëgü ga nüxna naxãgüxü. <sup>32</sup> Rü Yuda rü Chira ga Tupanaärü orearü uruügü na yixíngüxü, rü muxüma ga oremaã nayaxucuxëgü ga yema yaxõgüxü, rü nüxü narüngüxëë na yexeraãcü

yaxõgüãxücèx. <sup>33</sup> Rû marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagüguwena, rû ínixĩ. Rû yema yaxõgüxü ga Aütioquíacüãx, rû taãëácüma Yuda rû Chiraxü narümoxëgü rû meãma ínayamugü na naxcèx nawoeguxücèx ga yema Yerucharéücüãx ga noxri natanüwa namugüxü. <sup>34</sup> Natürü ga Chira rû nagu narüxĩnü na yexma Aütioquíagu naxãüxü, rû yemacèx Yudaxicatama Yerucharéücèx nataegu. <sup>35</sup> Rû Pauru rû Bernabé rû ta yexma narücho. Rû wüxigu namaã ga muxüma ga togü, rû nanangúexëë ga duüxügü, rû namaã nüxü nixugügü ga Cori ya Tupanaãrü ore i mexü.

*Pauru rû wenaxãrü inaxüãchi ga to ga nachüãnegüwa na nangeaxü ga Tupanaãrü ore*

<sup>36</sup> Rû yexguma marü ñuxre ga ngunexü ngu-petügu, rû ñanagürü ga Pauru Bernabéxü: —¡Ngĩxã wenaxãrü natanügu tanaxĩãne i ngëma yaxõgüxü i guxüne ya ñãne ga ngextá nüxü íixuchigaxüwa ga Cori ya Tupanaãrü ore na nüxü idauxücèx na ñuxãcü nüxü ínangupetügüxü! —ñanagürü. <sup>37</sup> Rû Bernabé rû nayagaxchaü ta ga Cuáü Marcu. <sup>38</sup> Natürü ga Pauru rû tama nanaxwèxe ga na yagaãxü, yerü Paüpíriawa nüxna naxo ga noxri, rû tama ínayaxümücü ga yema puracüwa. <sup>39</sup> Rû poraãcü nügümaã niporagatanücüü naxcèx ga yema, rû düxwa nügüna nixĩgü. Rû Bernabé nayaga ga Marcu, rû Chiprearü capaxüwa naxü. <sup>40</sup> Rû yoxni ga Pauru rû Chiraxü niga. Rû yema Aütioquíacüãx ga yaxõgüxü rû naxcèx nayumüxëgü na Tupana nüxü rüngüxëëgüxücèx. Rû yexguma inaxĩãchi. <sup>41</sup> Rû Chíríaanewa rû Chiríchiaanewa nachopetü, rû

yéma Tupanaãrũ oremaã nanataãẽxẽẽgũ ga yema yaxõgũxũ.

## 16

### *Pauru rü Chirawe narũxũ ga Timutéu*

<sup>1</sup> Rü Derbewa rü Listrawa nangugũ ga Pauru rü Chira. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yaxõcü ga Timutéugu ãegacü. Rü naẽ rü wüxi ga Yudíu ga yaxõxcü iyixĩ. Rü nanatü rü wüxi ga Griégu tixĩ. <sup>2</sup> Rü guxũma ga yema yaxõgũxũ ga Listracũãxgũ rü Icúniũcũãxgũ rü nüxũ nixugüe na mea maxücü yixĩxũ ga nüma ga Timutéu. <sup>3</sup> Rü Pauru rü nanaxwexe na Timutéu íyaxümücũxũ. Natürü naxũpa ga na yagaãxũ rü ínanawiechẽxmüpẽxechiraũ, yerü yemaãcü nanaxwexegũ ga yema Yudíugũ ga yema naãnewa yexmagũxũ. Yerü guxũma nüxũ nacuẽxgũ ga na Griégu tiĩxũ ga nanatü. <sup>4</sup> Rü guxũnema ga guma ããnegũ ga nawa nachopetũnewa, rü duũxũgũmaã nüxũ nixugüetanü ga yema ucuxẽ ga yema Yerucharéũcũãx ga ngúexũgũ ga Ngechuchu imugũxũ rü yema yaxõgũxũãrũ ãẽxgacügũ nüxũ ixugũxũ. <sup>5</sup> Rü yemaãcü yexeraãcü meã nayaxõgũ ga guxũma ga yema yaxõgũxũ, rü guxũ ga ngunexũ rü yexeraãcü nimuẽtanü ga yema yexwacẽx yaxõgũxũ.

### *Pauru nangoxetü rü wüxi ga yatü ga Machedóniãcũãxũ nadau*

<sup>6</sup> Rü Áchiaanewa naxĩxchaũ na yéma nüxũ yaxugũxũcẽx ga ore i mexũ. Natürü Tupanaãẽ i Üünexũ rü nüxna nanachuxu ga yema. Rü yemacẽx Piríquiaanewa rü Gárataanewaama

nachopetü. <sup>7</sup> Rū Míchiaarü naãnewa nangugü, rü yéma nagu narüxĩnũẽ ga na Bitíniããrũ naãnewa naxĩxũ. Natürü yéma rü ta Tupanaãẽ i Üünexũ nüxna nanachuxu ga na yéma naxĩxũ. <sup>8</sup> Rū yemacèx Míchiaanewa nachopetümare rü ããne ga Tróawa nangugü. <sup>9</sup> Rū yema chütaxũgu rü Pauru nangoxetü rü nüxũ nadau ga wüxi ga yatü ga Machedóniãcũãx ga napèxegu chicü. Rū nüxũ nacèxũ, ñaxũmaã: —¡Machedóniãwa naxũ, rü toxũ rüngüxẽẽ! —ñaxũmaã. <sup>10</sup> Rū yexguma yemaxũ nadèuxgu ga Pauru, rü yexgumatama togü tamexẽẽgü na Machedóniãwa taxĩxũcèx. Yerü nüxũ tacuèxgü rü aixcũmaxũchi nixĩ ga Tupana toxcèx çaxũ na yema duũxũgũmaã nüxũ tixuxũcèx ga ore i mexũ.

*Piripuwa nayexmagü ga Pauru ru Chira*

<sup>11</sup> Rū Tróaarü türewa itaxĩãchi, rü capaxũ ga Chamotáchiucèx wèxgu taxĩ. Rū moxũãcü Neãporiwa tangugü. <sup>12</sup> Rū yéma rü dauxchitagu taxĩ rü Piripuwa tangugü. Rū guma nixĩ ya Dumacũãxgüarü ããne ga Machedóniããnegu naxügüne. Rū guma nixĩ ya guxũne ya ããneãrũ tamaẽne ga yéma. Rū yéma tayexmagü ga ñuxre ga ngunexũgü. <sup>13</sup> Rū ngũxchigaarü ngunexũgu, rü guma ããne iyacuáxũwa taxĩ ga natüpechinüwa, yerü nagu tarüxĩnũẽgu rü yéma nayexma ga Yudíugüarü yumüxèchica. Rū yéma tarütogü, rü namaã tidexagü ga ñuxre ga ngexũgü ga yéma ngutaquèxegüxũ, rü namaã nüxũ tixugü ga Tupanaãrũ ore. <sup>14</sup> Rū yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga Díria ga ngĩega ga Tupanaxũ icuèxũüxcü. Rū Tiatíra ga ããnecũãx iyixĩ. Rū dauxracharaxũ

ga naxchirumaã itaxe yerü yema nixĩ ga ngĩrũ puracü. Rũ ngĩma rũ meãma yéma irüxĩnũ, yerü nüma ga Cori ya Tupana rũ ngĩxũ nanangúchaũxēē na meã inaxĩnũxücèx ga yema ore ga Pauru nüxũ ixuxũ. <sup>15</sup> Rũ yemawena rũ ñuxũchi íbaie wüxigu namaã ga guxũma ga ngĩtanũxũgü. Rũ yixcama rũ toxũ icèèxũ ñaxũmaã: —Ngẽxguma pema choxũ pedèuxgu na aixcũma nüxũ chayaxõxũ ya Cori ya Tupana, rũ marü name ega chopatagu peyapegügu —ngĩgürügü. Rũ yéma toxũ ixĩxēē. <sup>16</sup> Rũ wüxi ga ngunexũgu ga yexguma yumüxēwa taxĩxgu ga tomax, rũ yexma ngĩxũ tayangau ga wüxi ga pacü ga corigüxũtaxũ ixícü ga ngoxoãxcü. Rũ yema pacü rũ wüxi ga tacüxũ cuèxcü iyixĩ, rũ duũxũgümaã nüxũ iyaxu ga tacü tá yixcũra na ngupetüxũ. Rũ yemacèx ga duũxũgü rũ dīerumaã ngĩxũ nanaxütanü na nüxũ yaxuxücèx na tacü tá na ngupetüxũ. Rũ yemaãcü poraãcü dīeruxũ itú naxcèx ga ngĩrũ corigü. <sup>17</sup> Rũ ngĩma towe ingē ga toma rũ Pauru, rũ tagaãcü ngĩgürügü: —Ñãã yatügü rũ Tupana ya tacüxüchimaãrũ duũxũgü nixĩ, rũ pemaã nüxũ nixu na ñuxãcü tá penayaxuxũ i maxũ i taguma gúxũ —ngĩgürügü. <sup>18</sup> Rũ yemaãcü iyixĩ ga muxũma ga ngunexũgu. Rũ düxwa nüxũ nawèxtümüxũ ga Pauru, rũ ngĩxcèx nadauegu, rũ ñanagürü nüxũ ga yema ngoxo ga ngĩwa yexmaxũ: —Ngechuchu ya Cristuégagu cuxũ chamu, na ngĩwa ícuxüxüxcèx —ñanagürü. Rũ yexgumatama ngĩwa ínaxüxũ ga yema ngoxo. <sup>19</sup> Rũ yexguma nüxũ nadaugügu ga ngĩrũ corigü ga marü tama ngĩgagu dīeru ngĩxũ na nayauxgüxũ, rũ Pauru rũ Chiraxũ ínayauxũ,

rü ãêxgacügüarü ngutaquêxechicawa nanagagü.  
<sup>20</sup> Rü ãêxgacügüna nanaxuaxü ga yema ngürü corigü, rü ñanagürügü: —Ñãã Yudiügü rü tórü ãñewa nanachixeãêxêêgü i duüxügü. <sup>21</sup>—Rü tüxü nangúexêê na naxaurexüçèx i nacümagü i tüxna chuxuxü i yixema i Dumacüãxgü —ñanagürügü.  
<sup>22</sup> Rü yexguma ga guxüma ga yema ãñecüãx, rü Pauru rü Chirana nayuxgü. Rü yema ãêxgacügü nanamu na ínacuxüãxüçèx rü ngexchiruxüma naïxmenèãmaã yaçuaixgüãxüçèx. <sup>23</sup> Rü yexguma marü porãcü yaçuaixgüãguwena, rü poxcupataügu nanawocu. Rü nüxna naxãga ga yema poxcupataüârü dauruü na meãma nüxna nadauxüçèx. <sup>24</sup> Rü yexguma yemaxü naxñügu ga yema dauruü, rü poxcupataüârü aixepexüchixü ga ucapugu nanawocu, rü meãma nayachotaparagü. <sup>25</sup> Natürü ngãxüçüügu rü nayumüxêgü ga Pauru rü Chira, rü nawiyaegü, rü Tupanaxü nicuèxüügü. Rü yema togü ga poxcuexü rü nüxü naxñüê. <sup>26</sup> Rü ngürüãchi porãcü naxïãxãchiane, rü ínyangogütanüãchi ga guma poxcupataüârü caxtagü. Rü yexgumatama niwãxnagü ga guxüma ga ããxgü ga guma poxcupataü. Rü guxüma ga yema poxcuexüârü cadenaparagü rü niwêgü. <sup>27</sup> Rü pewa nabaixãchi ga yema poxcupataüârü dauruü. Rü yexguma nüxü nadêuxgu ga na yawãxnagüxü ga ããxgü ga guma poxcupataü rü nanayaxu ga norü tara na nügü yamáxüçèx, yerü nüma nüxü nacuèxgu rü marü nibuxmü ga yema poxcuexü. <sup>28</sup> Natürü tagaãcü aixta naxü ga Pauru, rü ñanagürü nüxü: —Tãxü i cugü quimáxü! Rü guxãma i toma

rü tanuxmagü —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü yexguma ga yema poxcupatañrü dauruñ rü naxcèx ínaca ga wüxi ga omü, rü inañaãchiãcüma yema duñxügü ípoxcuexügu nayangaxi, rü yaduruxãcüma Pauru rü Chirapêxegu nayacaxãpüxü. <sup>30</sup> Rü yexguma ñãxtüwa Pauru rü Chiraxü nagagü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corigüx, ¿Tãcü tá chaxüxü i choma na choxü nangẽxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. <sup>31</sup> Rü nümagü rü nanangãxügü rü ñanagürügü nüxü: —¡Nüxü yaxõ ya Cori ya Ngechuchu, rü tá cuxü nangẽxma i maxü i taguma gúxü i cuma rü guxü i cupatacũãx! —ñanagürügü. <sup>32</sup> Rü namaã rü guxüma ga yema napatacũãxgümaã rü ta nüxü nixugüe ga Cori ya Tupanaãrü ore. <sup>33</sup> Rü yematama oragu ga chütacü, rü nüma ga yema poxcupatañrü dauruñ nayayauxgü ga norü oxrigü ga Pauru rü Chira. Rü yemawena rü ñuxüchi ínabaie ga nüma wüxigu tümamaã ga naxmèx rü naxacügü. <sup>34</sup> Rü ñuxüchi ga nüma ga poxcupatañarü dauruñ rü napatawa Pauruxü rü Chiraxü nagagü. Rü õna nüxna naxã rü nataãẽ ga nüma rü guxüma ga napatacũãxgü ta, yerü Tupanaãxü nayaxögü. <sup>35</sup> Rü moxüãcü pèxmama rü yema ñãneãrü ãẽxgacügü rü yema poxcupatañrü dauruñxütawa nanamugü ga purichíagü na namaã nüxü yanaxugüxüçèx na Pauru rü Chiraxü ínamuxüxü. <sup>36</sup> Rü yexguma ga yema poxcupatañrü dauruñ rü ñanagürü Pauruxü: —Rü ngẽma ãẽxgacügü rü nuã nanamugü i ore na pexü íchamuxüxüçèx. ¡Rü ëcü ípechoxü, rü meã ípixí! —ñanagürü. <sup>37</sup> Natürü ga Pauru rü ñanagürü



nūxŭ ga yema purichíagŭ: —Marŭ chixri tomaã nachopetŭ i toma i Dumacŭãxŭchigŭ na tixíngŭxŭ, rŭ tama toxna nacaxiraãcŭma toxŭ nicŭaixgŭ ga napêxewa ga guxŭma ga duŭxŭgŭ, rŭ ñuxŭchi poxcupataŭgu toxŭ nawocu. Rŭ ñuxma rŭ cúãcŭma toxŭ ínamuxŭchaŭ. Rŭ tãûtáma ngêmaãcŭ nixí. ¡Rŭ êcŭ nŭmatama núma naxí i ãêxgacŭgŭ na nŭmatama toxŭ íyamuxŭxŭcèx! —ñanagŭrŭ ga Pauru. <sup>38</sup> Rŭ yexguma ga yema purichíagŭ rŭ ãêxgacŭgŭmaã nŭxŭ nayarŭxugŭe ga yema ore. Rŭ poraãcŭ nabaixãchiãêgŭ ga yema ãêxgacŭgŭ ga yexguma nŭxŭ naxínŭêgu ga na Dumacŭãxŭchi yixíngŭxŭ. <sup>39</sup> Rŭ yéma naxí, rŭ Pauru rŭ Chirana nayacagŭ na nŭxŭ nŭxŭ nangechaŭgŭxŭcèx naxcèx ga yema namaã naxŭgŭxŭ. Rŭ ínamuxŭ, rŭ nŭxŭ nacèxŭgŭ na nawa ínachoxŭxŭcèx ga guma ããne. <sup>40</sup> Rŭ yexguma poxcupataŭwa ínachoxŭgu ga Pauru rŭ Chira, rŭ Díriapatawa naxí. Rŭ yema yaxŭgŭxŭmaã nangutaquêxegŭ, rŭ nayaxucŭxêgŭ, rŭ Tupanaãrŭ oremaã nanataãêxêgŭ. Rŭ ñuxŭchi yemawena rŭ inaxíãchi.

## 17

### *Pauru rŭ Chiramaã nanuê ga duŭxŭgŭ ga Techarónicawa*

<sup>1</sup> Rŭ ããnegŭ ga Aŭfípori rŭ Aporóniãwa nachopetŭ ga Pauru rŭ Chira, rŭ ããne ga Techarónicawa nangugŭ. Rŭ yéma nayexma ga wŭxi ga ngutaquêxepataŭ ga Yudíugŭarŭ. <sup>2</sup> Rŭ guma ngutaquêxepataŭwa naxŭxŭ ga Pauru, yerŭ woetama yema nixí ga nacŭma. Rŭ tomaêxpŭx ga ngŭxchigaarŭ ngunexŭgu rŭ Tupanaãrŭ ore

ga ümatüxüchiga yema Yudíugümaã yéma nidexa.  
<sup>3</sup> Rū meãma naxcèx nanangoxèẽ ga yema ore, rü namaã nüxü nixu ga tacücèx na nayuxü ga Cristu rü tüxcüü wena na namaxüxü. Rū ñanagürü: —Rü yima Cristu rü Ngechuchu nixĩ, rü nachiga nixĩ i pemaã nüxü chixuxü —ñanagürü ga Pauru. <sup>4</sup> Rū ñuxre ga yéma yexmagüxü ga Yudíugü rü nayaxögü, rü Pauru rü Chiratanügu naxâgü. Rū yexgumarüü ta Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma ga Griégugü ga noxri Yudíugürüü yaxögüxü. Rū muxüma ga ngexügü ga dïeruãxgüxü rü ta nayaxögü. <sup>5</sup> Rū yemacèx ga yema Yudíugü ga tama yaxögüxü, rü nanuẽ rü nixãuxächigü yerü muxüma ga duüxügü nüxü nayaxögü ga Pauru rü Chiraarü ore. Rū norü numaã nanaxïtaquëxexèẽ ga ñuxre ga yatügü ga chixexügü ga taxuwama mexü. Rū yemaxü namugü na nanuëxèẽãxü ga yema ñãnecüãx ga duüxügü. Rū Yachãüpatawa nabuxmü ga yema chixexü ga duüxügü na Pauru rü Chiracèx nadaugüxcèx, yerü yema muxüma ga duüxügüpëxewa nanagagüchaü. <sup>6</sup> Natürü yexguma tama yexma nüxü yangaugügu, rü Yachãüxü niyauxgü, rü ñuxre ga yaxögüxüxü rü ta ínayauxü. Rū nayagauxütanü, rü guma ñãneärü ãëxgacügüpëxewa nanagagü. Rū tagaãcü ñanagürügü: —Ngëma Pauru rü Chira i guxü i naãnewa duüxügüxü chixexèëgüxü, rü núma rü ta nangugü. <sup>7</sup> —Rü Yachãü nixĩ ga nayaxuxü ga napatawa. Rū guxüma i nümagü i ngëma yatügü rü tama naga naxĩnüëchaü i tórü ãëxgacü ya Dumacüãxärü mugü, erü nüxü nixugüe rü nangëxma ito iãëxgacü i Ngechuchu —ñanagürügü

ga yema chixexü ga duüxügü. <sup>8</sup> Rü yexguma nüxü naxĩnüëgu ga yema oregü, rü poraãcü nanuë ga yema muxüma ga duüxügü rü yema ãñeãrü ãëxgacügü ta. <sup>9</sup> Natürü ga Yachãü rü namücügü rü dñerumaã nügü naxütanügü, rü yemacèx nayangëxgü.

*Pauru rü Chira rü Beréawa nayexmagü*

<sup>10</sup> Rü yematama ga chütaxügu rü yema yaxögüxü ga Techarónicacüãx rü ãñe ga Beréawa nanamugü ga Pauru rü Chira. Rü yexguma yéma nangugügu, rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa naxĩ. <sup>11</sup> Rü yema Yudíugü ga Beréacüãx, rü yema togü ga Yudíugü ga Techarónicawa yexmagüxüãrü yexera narümemaëgü. Rü norü ngúchaümaã meãma nanayauxgü ga yema ore. Rü guxü ga ngunexügu rü Tupanaãrü ore ga ümatüxüwa nangúe na meã nüxü nacuëxgüxüçèx ngoxi aixcüma yíixü ga yema ore ga Pauru rü Chira namaã nüxü ixuxü. <sup>12</sup> Rü muxüma ga yema Beréacüãx ga Yudíugü rü Ngechuchuaxü nayaxögü. Rü yexgumarüü ta ga muxüma ga Griégugü ga Yatüxügü rü ngexügü ga ãëxgacügü namëx ixíngüxü, rü nayaxögü. <sup>13</sup> Natürü yexguma yema Yudíugü ga Techarónicacüãx nüxü cuáchigagügu ga na Beréawa rü ta nüxü na yaxuxü ga Tupanaãrü ore ga Pauru, rü yéma naxĩ, rü nananuëxëë ga yema ãñecüãx ga duüxügü na Paurumaã chixri nachopetüxüçèx. <sup>14</sup> Natürü yexguma yemaxü nacuáchigagügu ga yema yaxögüxü, rü paxama Pauruxü ínaxüxüxëëgü ga guma ãñewa. Rü ñuxre ga yema yaxögüxü rü Pauruxü ínixümücügü. Rü dauxchitagu naxĩ

rü ñuxmata taxtüpechinüwa nangugü. Natürü ga Chira rü Timutéu rü Beréagu narüchooma. <sup>15</sup> Rü yema duñxügü ga Pauruxü íxümücügüxü, rü wapurugu ínayaxümücügü ñuxmata ñâne ga Atenawa nangugü, rü ñuxüchi Beréacèx nawoegu. Rü Pauru rü yema duñxügüxü yéma namuga na paxa naxütawa naxixücèx ga Chira rü Timutéu.

### *Atenawa nayexma ga Pauru*

<sup>16</sup> Rü yexguma Pauru rü Atenawa Chira rü Timutéuxü nanguxëëgu, rü tama nataãcüraxü yerü nüxü nadau ga guma ñãnewa ga na poraãcü naxchicünèxãmaãmare na natupanaãxgüxü. <sup>17</sup> Rü yemacèx ga Pauru rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa Cristuchigaxü nixu namaã ga yema Yudíugü rü yema togü ga tama Yudíugü íxügüxü ga Tupanaxü icuèxüüügüxü. Rü guxü ga ngunexügu ga ñãneärü plaza ga taxüwa rü ta Cristuchigaxü nixu namaã ga yema duñxügü ga yéma ãmücüwa íxü. <sup>18</sup> Rü nayexmagü ta ga ñuxre ga yatügu ga Epicúriugüarü nguxëëtaewa ngúexü, rü togü ga Etóicugüarü nguxëëtaewa ngúexü. Rü nümagü rü inanaxügüe ga Paurumaã na yaporagatanücüxü. Rü ñuxre ga nümagü rü ñanagürügü: —¿Rü tacü nixí i nüxü yaxuxü i ñãã yatü i idexaechamarexü? —ñanagürügü. Rü togü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Maneca wüxi i to i nachiüñanecüãxãrü tupanagüarü orearü uruü nixí —ñanagürügü. Rü yemaãcü nidexagü ga yema duñxügü, yerü Pauru rü nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga ga nuxãcü wena na namaxüxü. <sup>19</sup> Rü düxwa norü ãëxgacügüarü ngutaquëxechica ga Areópagu

ãegaxŭwa nanagagŭ. Rŭ yema nŭxna nacagŭ, rŭ ñanagŭrŭgŭ nŭxŭ: —Toma nŭxŭ tacuáxchaŭ na tacŭ rŭ nguxẽẽtae i ngexwacaxŭxŭ yŭixŭ i ngẽma namaã cunguxẽẽtaexŭ. <sup>20</sup> Erŭ toxcèx rŭ wŭxi i taguma nŭxŭ taxĩnŭèxŭ nixĩ i ngẽma ore, rŭ nŭxŭ tacuáxchaŭ na tacŭchiga yŭixŭ i ngẽma nŭxŭ quixuxŭ —ñanagŭrŭgŭ. <sup>21</sup> Rŭ yemaãcŭ nidexagŭ, yerŭ guxŭma ga Atenacŭãxgŭ rŭ yema to ga nachiuãnecŭãxgŭ ga yexma achiũgŭxŭ, rŭ woetama yexicagu narŭxĩnŭè ga na nŭxŭ yaxuxŭcèx rŭ nŭxŭ naxĩnŭèxŭcèx ga yexwacaxŭxŭ ga oregŭ. <sup>22</sup> Rŭ yemacèx ga Pauru rŭ inachi norŭ ngãxŭtanŭwa ga yema duŭxŭgŭ ga yema Areópaguwa ngutaquẽxegŭxŭ, rŭ ñanagŭrŭ: —Pa Atenacŭãxgŭx, nŭxŭ chadau na poraãcŭ perŭ tupanagŭgu perŭxĩnŭèxŭ. <sup>23</sup> —Erŭ ngẽxguma perŭ ngutaquẽxechicagŭwa chixŭpetŭchigŭgu, rŭ nŭxŭ chadau i naxchicŭnèxãgŭ i nŭxŭ picuèxŭũgŭxŭ. Rŭ wŭxi i nachicawa namaã chayarŭxŭ i wŭxi i yumŭxèchica, rŭ ngẽxma naxŭmatŭ i naega i ñaxŭ: “Tupana ya tama nŭxŭ icuácŭ”, ñaxŭ. Rŭ yima Tupana ya tama nŭxŭ pecuáãcŭma nŭxŭ picuèxŭũgŭcŭ nixĩ ya choma pemaã nŭxŭ chixuchigacŭ. <sup>24</sup> —Rŭ guma Tupana ga naxŭcŭ ga guxŭma ga naãnegŭ rŭ guxŭma i nawa ngẽxmaxŭ, rŭ nŭma nixĩ i norŭ yora yŭixŭ i daxŭguxŭ i naãne rŭ ñoma i naãne. Rŭ ngẽmacèx nŭma rŭ tama duŭxŭgŭ ŭxŭne ya tupaucagŭgu naxãchiũ. <sup>25</sup> —Rŭ nŭmatama ya Tupana rŭ taxucèxma nanaxwèxe i duŭxŭgŭarŭ ngŭxèè na namaxŭxŭcèx i nŭmax, erŭ taxuŭma nŭxŭ nataxu. Rŭ nŭmatama guxãna nanaxã i maxŭ, rŭ tŭxna nanaxã ya buanecŭ ya namaã ingŭãtanŭcŭcŭcŭ.

Rü nümatama tüxna nanaxã i guxũma. <sup>26</sup> —Nüma rü wüxi ga duũxũwatama nanaxü ga guxũma ga duũxũgü na guxũ i naãnewa nangẽxmagũxũcèx. Rü nüma inaxuneta i ñuxgu tá na nabuxũ i duũxũgü rü ngexta tá naxãchiũxũ i wüxichigü. <sup>27-28</sup> —Rü yemaãcü nanaxü na naxcèx nadaugũxũcèx ga duũxũgü rü ñoma ãnẽxũwa ƣacücèx idaugũxũrüü nüxũ iyangaugũxũcèx. Natürü nüma ya Tupana rü woetama guxũguma tüxna nangaicamachirẽx, erü nagagu nixĩ i imaxẽxũ rü ixĩãxtanücüxũ rü ingẽxmaxũ, ngẽxgumarüü i ñuxre i perü poperaarü ümatüxũgü naxümatüxũrüü, rü ñanagürügü:

“Rü Tupanaxãcü tixĩgü”, ñanagürügü. <sup>29</sup> —Rü ñuxma na Tupanaxãcügü ixĩgũxũ, rü tama name i nagu tarüxĩnüë rü Tupana rü wüxi i naxchicünèxã i uirumüwa rü ãxna dñerumüwa rü ãxna nutawa ixũxũrüü nixĩ. Erü guxũma i ngẽma naxchicünèxãgü rü nümatama i duũxũgü nagu naxĩnüëxũãcüma nanaxügü. <sup>30</sup> —Rü nuxcüma ga duũxũgü rü naẽchitamare ínatüë, natürü nüma ga Tupana rü namaã yaxna naxĩnü. Natürü i ñuxma ya Tupana rü nanamu i duũxũgü i guxũwama na naxcèx nadaugũxũ rü nüxũ naxoexũ i nacüma i chixexũgü. <sup>31</sup> Yerü nüma ga Tupana rü marü nüxũ naxuneta i wüxi i ngunexũ i nagu tá aixcüma guxũ i ñoma i naãnecũãx i duũxũgüna naçaxũ i norü maxũchiga. Rü marü nüxũ naxuneta ya wüxi ya yatü ya Ngechuchu, rü yima tá nixĩ ya duũxũgüna çacü. Rü Tupana rü guxãxũma nüxũ nacuèxèë ga yema ga yexguma Ngechuchuxũ wena namaxẽëgu —ñanagürü ga Pauru. <sup>32</sup> Rü yexguma yema wena na namaxẽxũchigaxũ naxĩnüëgu ga duũxũgü, rü ñuxre

ga nümagü rü Pauruxü nacugüe. Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Rü wenagu táxarü cuxü itarüxĩnũe i ngëmachiga —ñanagürügü. <sup>33</sup> Rü yexguma ga Pauru rü ínaxũxü ga natanüwa. <sup>34</sup> Natürü ñuxre ga duũxügü rü Pauruwe narüxĩ, rü Ngechuchuaxü nayaxõgü. Rü natanüwa nayexma ga Diuníchiu ga wüxi ga Areópagutanüxü, rü wüxi ga ngecü ga Dámari ga ngĩega. Rü ñuxre ga togü rü ta nayaxõgü.

## 18

### *Corñtiuwa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü yemawena rü inaxũãchi ga Pauru ga Atenawa, rü ñane ga Corñtiuwa naxü. <sup>2</sup> Rü yéma namaã inayarüxü ga wüxi ga yatü ga Aquiru ga Põtuanecũãx ga yexwacèx Dumawa ga Itáriaanewa ne üxü namèx ga Prisilamaãx. Rü yéma Corñtiuwa nayexma yerü Dumacũãxgüarü ãëxgacü ga Cáudiu nanamu ga na ínachoxüxüçèx ga guxüma ga Yudíugü ga Dumawa. Rü Pauru rü naxütagu nanaxũãne. <sup>3</sup> Rü yexma nape rü naxchirunaxcèx ga düxenüãrü üwa nügümaã napuracüe yerü woetama yema nixĩ ga norü puracü ga Pauru rü Aquiru rü Prisila. <sup>4</sup> Rü guxü ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa naxüxü ga Pauru, rü duũxügümaã nidexaxü, rü nayaxucuxëgüxü. Rü yexgumarüü ta nayaxucuxëgüxü ga yema duũxügü ga tama Yudíugü ixígüxü. <sup>5</sup> Rü yixcamaxüra ínangugü ga Chira rü Timutéu ga Machedóniãwa ne íxü. Rü yexguma inanaxügü ga Pauru ga aixcüma poraãcü nüxü na yaxuxü ga Tupanaãrü ore. Rü meãma Yudíugüxü nangüexëe na Ngechuchu rü Tupana

Nane ya Cristu na yĩxũ. <sup>6</sup> Natürü nūmagü ga yema Yudíugü rü inanaxügüe ga Paurumaã na nanuẽxũ, rü namaã naguxchigagüxũ. Rü yexguma inapamüchiru ga Pauru, yerü yema nixĩ ga wüxi ga cuèxruũ naxcèx ga yema duũxügü na yemawa nüxũ yacuèxãchitanüxcèx ga norü chixexũ. Rü ñanagürü nüxũ: —Pegagu tátama nixĩ i na ipeyarütauxexũ, rü marü tama chaugagu tá nixĩ. Rü ñomaücüü i choma rü tá ngẽma tama Yudíugü ixĩgüxütanüwa chaxũ —ñanagürü ga Pauru. <sup>7</sup> Rü ínaxũxũ ga guma ngutaquẽxepataũwa. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga Tíchiu ga Yuchugu ãegaxũ. Rü nüma rü Tupanaxũ nangechaũ rü yexma ngutaquẽxepataücüwagu naxãpata. Rü yemaxütawa naxũ ga Pauru, rü yexma nape. <sup>8</sup> Rü Cripu ga ngutaquẽxepataũãrũ ãẽxgacü rü namèx rü guxũma ga naxãcügü rü Cori ya Ngechuchuaxũ nayaxõgü. Rü yexgumarũ ta rü muxũma ga Corítiucũãxgü rü nayaxõgü ga yexguma nüxũ naxĩnüëgu ga yema ore, rü ñuxũchi Pauru ínabaiũxẽẽ. <sup>9</sup> Rü wüxi ga chütaxũ rü nangoxetü ga Pauru. Rü Cori ya Tupana namaã nidexa, rü ñanagürü: —¡Rü tãxũ i cumuũxũ! ¡Rü nüxũ ixuama i chorü ore! ¡Rü tãxũ i curüchianexũ! <sup>10</sup> —Erü choma rü chacuxütagu, rü taxúetáma chixexũ cumaã taxü. Erü daa ñãnewa rü choxũ nangẽxma i muxũma i chorü duũxügü —ñanagürü ga Tupana. <sup>11</sup> Rü wüxi ga tauncëarü ngãxũ Corítiuwa nayexma ga Pauru. Rü yéma yema duũxügütanüwa namaã nangúexẽẽtae ga Tupanaãrü ore. <sup>12</sup> Natürü yexguma Acayaaneãrü ãẽxgacü yixĩgu ga Gariõü, rü yema Yudíugü rü wüxigu Pauruxũ niyauxgü, rü ãẽxgacüpëxewa



nanagagü. <sup>13</sup> Rü ñanagürügü nüxü ga guma ãëxgacü: —Ñañ yatü rü duüxügüxü naxucuxë na Tupanaxü yacuëxüügüxücëx rü tama naga na naxĩnüëxücëx i tachiüãneârü mugü —ñanagürügü. <sup>14</sup> Rü Pauru marü nachonagüchaü, natürü nüma ga ãëxgacü ga Gariõü rü yema Yudíugüxü nangãxü, rü ñanagürü: —Rü ngëxguma chi wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rü ëxna namáëtagu, rü ngëxguma chi nixĩ i choma i pexü ichaxĩnüxü, Pa Yudíugüx. <sup>15</sup> —Natürü ngëma pecümachiga rü perü mugüchiga rü perü nguxëëtaechiga na yĩxü, rü choma rü tama nüxü chacuáxchaü i ngëma. ¡Rü pematama penamexëëx! Rü choma rü tama ngëmachigaarü ãëxgacü chixixchaü —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yexguma ínanawoxü ga yéma. <sup>17</sup> Rü yexguma guxüma ga yema duüxügü rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüârü ãëxgacü ga Chótenegu äegaxüxü yexma niyauxgü. Rü yexmatama ãëxgacü ga Gariõüpëxegu nanaçuaixgü. Natürü nüma ga Gariõü rü taxu ñanagürüama.

*Pauru rü Aütioquíacëx nataegu, rü ñuxüchi we-naxârü inaxüãchi na norü tomaëxpüxcüna to ga nachiuãnegüwa nangeaxü ga Tupanaârü ore*

<sup>18</sup> Rü yemawena rü muxüma ga ngunexü yéma Corñtiwa nayexma ga Pauru. Rü yixcama nüxü narümoxë ga yema yaxõgüxü rü nüxna inaxüãchi. Rü iãne ga Chëcreawa naxü namaã ga Prisila rü Aquiru. Rü Chëcreawa nügü nidüpüxüeru ga Pauru yerü marü nayanguxëë ga wüxi ga uneta ga Tupanamaã nüxü yaxuxü. [Rü woetama yema nixĩ ga nacümagü ga Yudíugü ga yexguma yanguxëëgüãxgu ga wüxi ga uneta ga Tupanamaã

nūxŭ yaxuxŭ.] Rŭ ñuxŭchi Chĕcreaarŭ tŭrewa rŭ wŭxi ga wapurugu nichoŭ na Chíríaanewa naxŭxŭcèx. <sup>19</sup> Rŭ yexguma Epéchiuwa nangugŭgu, rŭ Pauru nŭxna nixŭgachi ga Prisila rŭ Aquiru, rŭ Yudíugŭarŭ ngutaquĕxepataŭwa naxŭ. Rŭ yéma namaã nidexa ga yema Yudíugŭ ga guma ngutaquĕxepataŭwa ngutaquĕxegŭxŭxŭ. <sup>20</sup> Rŭ yema Yudíugŭ, rŭ muxŭma ga ngunexŭgŭ nŭxŭ nacèxŭgŭ ga yexma na naxŭxŭcèx, natŭrŭ ga nŭma rŭ tama nanaxwèxe. <sup>21</sup> Rŭ yemacèx nŭxŭ narŭmoxĕãma, rŭ ñanagŭrŭ nŭxŭ: —Rŭ ngĕxguma Tupana naxwèxegu, rŭ wena táxarŭ pexcèx chataegu —ñanagŭrŭ. Rŭ yemawena rŭ Epéchiuarŭ tŭrewa nayarŭxŭe, rŭ inaxŭãchi. <sup>22</sup> Rŭ Checharéaarŭ tŭrewa nangu, rŭ yéma ínaxŭe. Rŭ ñuxŭchi Yerucharéŭwa naxŭ na nŭxŭ yanamoxĕxŭcèx ga guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ. Rŭ ñuxŭchi Aŭtioquíawa naxŭ. <sup>23</sup> Rŭ yexguma marŭ ñuxre ga ngunexŭ yéma Aŭtioquíawa nayexmagu, rŭ wenaxârŭ inaxŭãchi ga Pauru na wŭxichigŭ ga ñãne ga Gárataanewa rŭ Fríyíaanewa yexmagŭnewa íyadauxŭcèx rŭ yataãĕxĕgŭãxŭcèx ga guxŭma ga yema yaxŭgŭxŭ ga guma ñãnegŭwa yexmagŭxŭ.

*Aporu rŭ Epéchiuwa nŭxŭ nixu ga Tupanaârŭ ore*

<sup>24</sup> Rŭ yexgumaŭcŭŭ rŭ Epéchiuwa nangu ga wŭxi ga Yudíu ga Aporugu ãgaxŭ. Rŭ nŭma rŭ ñãne ga Aleyãdríacŭãx nixŭ, rŭ nŭxŭ natauxcha ga duŭxŭgŭpĕxewa na yadexaxŭ. Rŭ meãma nŭxŭ nacuèx ga Tupanaârŭ ore i ũmatŭxŭ. <sup>25</sup> Rŭ nŭma meã nŭxŭ nacuèx ga Cuáŭ ga baiŭxĕĕruŭârŭ nguxĕĕtae ga Cori ga

Ngechuchuchiga, rü nüxü nacuèx na ñuxäcü Cuáü duüxügüxü íbaiüxëëxü. Natürü yexicaxütama nacuèx ga Ngechuchuchiga. Natürü poraäcü nataäëäcüma nidexa rü aixcüma nanangúexëë ga duüxügü. <sup>26</sup> Rü nüma ga Aporu rü tama namuüäcüma inanaxügü ga na yadexaxü ga Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa. Natürü yexguma Aporuxü naxínüëgu ga Prisila rü Aquiru, rü napatawa nanagagü na yexeraäcü namaä inanguxüxëëäxüçèx ga Ngechuchuchiga. <sup>27</sup> Rü yexguma Acayaanewa naxüxchaügu ga Aporu, rü yema yaxögüxü ga Epéchiucüäx nüxü narüngüxëëgü. Rü popera yéma namugü naxçèx ga yema yaxögüxü ga Acayacüäx na meä Aporuxü nayauxgüxüçèx. Rü yexguma Acayawa nanguxgu ga Aporu rü poraäcü nüxü narüngüxëë ga yema duüxügü ga Tupanaärü ngechaügagu Ngechuchuaxü yaxögüxü. <sup>28</sup> Rü guxü ga duüxügüpëxewa nüxü nüxü nacuèxëë ga poraäcü na ínatüexü ga yema Yudíugü ga tama Ngechuchuxü cuáxchaügüxü. Rü nümagü ga Yudíugü rü taxucürüwama ñuxü ñanagürügü, yerü ga Aporu rü Tupanaärü ore ga ümatüxüwa meäma nüxü nanawëx ga na Ngechuchu rü aixcüma Tupana Nane ya Cristu na yíixü.

## 19

### *Epéchiuwa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü yexguma Corítiuwa nayexmayane ga Aporu, rü Pauru rü naxpüxanegu idaxü ga namawa nixüpetü, rü Epéchiuwa nangu. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga yaxögüxü. <sup>2</sup> Rü nüxna

naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Marü penayaxuxü i Tupanaãe i Üünexü ga yexguma peyaxögügu? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxü, rü ñanagürügü: —Tama. Taguma nüxü taxĩnüechiga na tacü yĩxü i Tupanaãe i Üünexü —ñanagürügü. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Texéaxü peyaxögüxü ga yexguma ípebaiügu? —ñanagürü. Rü nümagü nanangãxü, rü ñanagürügü: —Toma nüxü tayaxõ ga yema Cuáü ga baiüxëeruüãrü nguxëëtae —ñanagürügü. <sup>4</sup> Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Cuáü ínanabaiüxëe ga yema duüxügü ga nüxü rüxoexü ga nacüma ga chixexü rü Tupanacèx daugüxü. Natürü yema duüxügümaã nüxü nixu ta na nüxü yaxögüãxücèx ga Ngechuchu ga naweama äcü —ñanagürü ga Pauru. <sup>5</sup> Rü yexguma yemaxü naxĩnüegu ga yema duüxügü rü ínabaiü naegagu ga Cori ya Ngechuchu. <sup>6</sup> Rü yexguma Pauru rü yema yaxögüxüetügu naxümëxgu, rü nüxna nangu ga Tupanaãe i Üünexü, rü to ga nagawachigü nidexagü, rü nüxü nixugüe ga Tupanaãrü ore. <sup>7</sup> Rü maneca 12 ga yatü nixígü ga yema duüxügü. <sup>8</sup> Rü tomaëxpüx ga tauemacü yéma nayexma ga Pauru. Rü Yudiüguarü ngutaquëxepataüwa naxüüxü rü tama namuüãcüma nüxü nixuuxü ga Tupanaãrü ore. Rü nanangüexëe na ñuxãcü äëxgacü na yĩxü ya Tupana, rü nüxü nanangüchaüxëe na Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. <sup>9</sup> Natürü nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga tama nüxü cuëxgüchaüxü rü tama yaxögüchaüxü. Rü nümagü inanaxügüe ga na yema muxüma ga duüxügüpëxewa chixexü yaxugüexü nachigagu ga Cori ga Ngechuchu.

Rü yemacèx nüxna nixũgachi ga Pauru, rü toxnamana nanagagü ga yema yaxõgüxũ. Rü guxũ ga ngunexũgu namaã nüxũ nixuchiga ga ore nawa ga wüxi ga ngutaquẽxepataũ ga Tiranuârü ngúepataũ ga naega. <sup>10</sup> Rü yemaãcü nanaxü ga taxre ga taunecü, rü yemaãcü guxũma ga Áchiacũãxgü ga Yudíugü rü Griégugü rü nüxũ naxĩnüê ga Cori ya Tupanaârü ore. <sup>11</sup> Rü Tupana Pauruxũ narüngũxẽê ga na naxüãxũ ga taxũgü ga mexũgü ga Tupanaârü poramaã naxüxũ. <sup>12</sup> Rü èixrũxũ ga norü dechugü ga Pauru rü naxchirugü rü duũxũgü rü yema idaaweexũxütawa nanangegü. Rü yexguma yema idaaweexũ nüxũ ingõgügüga ga yema naxchiru rü êxna dechu, rü naxcèx nitaanegü. Rü yema duũxũgü ga ngoxoãxgüxũ rü ta naxcèx nitaanegü. <sup>13</sup> Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga iãnegüwachigü ixĩétanũxũ rü ngoxogüarü woxũwa puracüexũ. Rü nüxũ naxügü na Cori ya Ngechuchuégagu na ínawoxũãxũ ga ngoxogü nawa ga yema duũxũgü ga ngoxoãxgüxũ. Rü ñanagürügü: — Ngechuchu ya Pauru nüxũ ixuchigacüégagu pexũ tamu na ípechoxũxúcèx —ñanagürügü ga yema Yudíugü. <sup>14</sup> Rü yema 7 ga yema ügüxũ, rü wüxi ga Yudíugüarü paigüarü ãẽxgacü ga Echebaga ãegaxũ nanegü nixĩgü. <sup>15</sup> Natürü wüxi ga ngunexũgu ga yexguma wüxi ga ngoxoxũ inatèxüchigüchaũgu, rü yema ngoxo nanangãxũ, rü ñanagürü: —Nüxũ chacuèx ya Ngechuchu, rü nüxũ chacuèx ya Pauru na texé yĩxũ. ¿Natürü i pema rü texégü pixĩgü? —ñanagürü. <sup>16</sup> Rü yexguma ga yema yatü ga ngoxoãxũ rü yema

duïxügü ga ínatèxüchigüchaïxüna nayuxu, rü nüxü narüporamaë ga guxüma, rü ínanagáuïxüne. Rü yemaäcü ngexchiruxüma rü napíexüma nibuxmü ga guma íwa. <sup>17</sup> Rü guxüma ga Yudíugü rü Griégugü ga Epéchiuwa yexmagüxü rü nüxü nacuáchiga ga yema. Rü poraäcü namuë ga guxüma. Rü yemaäcü yexeraäcü natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga yéma. <sup>18</sup> Rü muxüma ga yema yaxögüxü rü yéma ningugüetanü, rü guxü ga duïxügüpëxewa nüxü nixugüechigü ga nüma rü ta na nayuüechiréxü, natürü tá nüxü na naxoexü ga yema. <sup>19</sup> Rü muxüma ga yema iyuüechiréxü, rü yéma nanana ga norü poperagü ga yuüpane ga nawa nangüexü, rü guxâpëxewa ínanagu. Rü yexguma nangugügüägu ga natanü ga yema poperagü, rü maneca 50,000 tachinü ga dïeru ga tatanüxüwa nangu. <sup>20</sup> Rü yemaäcü ga Cori ya Tupanaärü ore, rü yexeraäcü nixüchigü, rü yexeraäcü duïxügü nüxü nadau na ñuxäcü naporaxü ga yema ore. <sup>21</sup> Rü yemawena ga Pauru, rü nagu narüxñü ga Machedóniãñewa rü Acayaanewaxíra na naxüxü, rü yéma ñuxüchi Yerucharéüwa na naxüxü. Yerü yema ñanagürü: —Rü ngema Yerucharéüwa tá chaxü, rü yixcama rü Dumawa rü tá ta chaxü —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yemacèx nügüpëxegu Machedóniãñewa nanamugü ga taxre ga norü ngüxëeruü ga Timutéu rü Eratu. Natürü nüma ga Pauru rü ñuxre ga ngunexü Áchiagu narüxãïx.

*Nanuë ga duïxügü ga Epéchiuwa*

<sup>23</sup> Rü yexgumaücüü rü Epéchiuwa rü nanaxixächitanüäë ga duïxügü, rü poraäcü nanuë

nachigagu ga Cori ya Tupanaärü ore. <sup>24</sup> Rü yemaäcü naxüpetü nagagu ga wüxi ga yatü ga dīerümüwa puracüxü ga Demétriugu äegaxü. Rü nüma rü inanaxüxü ga norü tupana ga Atemíchaarü tupaucachicünèxägü ga dīerümünaxcèx. Rü nayexma ga muxüma ga norü puracütanüxü ga yemawa puracüexü. Rü guxüma poraäcü meã nüxü naxātanü ga yema puracü. <sup>25</sup> Rü nüma ga Demétriü rü nanangutaquëxexëë ga guxüma ga puracütanüxü ga yemawa puracüexü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chomücügüx, meã nüxü pecuëxgü na ñaã tórü dīerümüärü puracügu na ngixü iyaxuxü i tórü dīeru. <sup>26</sup> Rü marü nüxü pedaugü i ngëma Pauru rü nüxü pexīnüë na ñuxäcü yaxucüxëgüãxü i duüxügü, rü ñuxäcü namaã nüxü yaxuxü na tama aixcüma tupanagü yixü i ngëma tupanagü i yixema ixügüxü. Rü ngëmaäcü muxüma i duüxügüxü nüxü narüxoexëë na tama tórü tupanagüaxü yaxögüãxüçèx. Rü tama núma Epéchiuwaxicatama ngëxü nawagü natürü wixguxüchi taèx guxü i Áchiaanewa ngëmaäcü chixri nayaxucüxëgü i duüxügü. <sup>27</sup> Rü pema nüxü pecuëx rü tórü puracüçèx rü naxäücüma i ngëma. Rü wüxi i chixexü ta nixi i naxcèx i tórü tupana i Atemíchaarü tupauca ya taxüne. Rü ñuxma rü muxüma i duüxügü rü ngixü nangechaü i Atemícha i guxü i Áchiaanewa rü guxü i naänewa. Natürü ngëma Pauruarü ucüxëgagu rü düxwa taxuxütáma ngixü nangechaü i duüxügü, rü ngëmaäcü düxwa inaärüxo tá ta i tórü puracü —ñanagürü ga Demétriü. <sup>28</sup> Rü yexguma yemaxü naxīnüëgu, rü poraäcü nanuë, rü tagaäcü

ñanagürügü: —¡Namaxŭ i Epéchiucŭãxgŭarŭ  
 tupana i Atemícha! —ñanagürügü. <sup>29</sup> Rŭ  
 guxŭma ga yema ãñecŭãxgŭ rŭ poraãcŭ yexma  
 ínatŭeãē. Rŭ ínanayauxŭ ga Gayu rŭ Aritárcu  
 ga Machedóniãñecŭãxgŭ ga Paurumŭcŭgŭ,  
 rŭ guma ï ga ãñeãrŭ ngutaquëxepataŭwa  
 nanagauxŭtanŭ. <sup>30</sup> Rŭ Pauru rŭ ta yexma  
 naxŭcuchaŭ na yema duŭxŭgŭmaã yadexaxŭcèx,  
 natŭrŭ yema yaxŭgŭxŭ nŭxna nanachuxu ga  
 yexma na naxŭcuxŭ. <sup>31</sup> Rŭ yema Áchiaaneãrŭ  
 ãëxgacŭgŭtanŭwa rŭ nayexma ga ñuxre ga  
 Paurumŭcŭgŭ ixŭgŭxŭ. Rŭ nŭmagŭ rŭ ta  
 Pauruxŭtawa namugagŭ na tama yema  
 ngutaquëxechicagu naxŭcuxŭcèx. <sup>32</sup> Rŭ yoxni  
 ga duŭxŭgŭ ga yema ínangutaquëxegŭxŭwa,  
 rŭ nŭmaxŭ rŭ wŭxi ga oremaã aita naxŭe, rŭ  
 togŭ ga to ga oremaã aita naxŭe. Yerŭ poraãcŭ  
 nanaxixãchíãëgŭ ga guxŭma ga yema duŭxŭgŭ  
 ga yema ngutaquëxegŭxŭ. Rŭ muxŭma rŭ tama  
 nŭxŭ nacuèxgŭ ga ãacŭcèx na nangutaquëxegŭxŭ.  
<sup>33</sup> Natŭrŭ yema nayexma ga wŭxi ga Yudíu ga  
 Areyáŭdrugu ãegaxŭ. Rŭ yema togŭ ga Yudíugŭ rŭ  
 namaã nŭxŭ nixu ga ãacŭcèx na nangutaquëxexŭ.  
 Rŭ duŭxŭgŭpëxewa nanamugŭ na yadexaxŭcèx  
 rŭ naetŭwa nachogŭxŭcèx ga yema Yudíugŭ  
 ga yema yexmagŭxŭ. Rŭ nŭma ga Areyáŭdru  
 rŭ naxunagŭmëxë na iyanachianegŭxŭcèx ga  
 duŭxŭgŭ, na namaã yadexaxŭcèx. <sup>34</sup> Natŭrŭ  
 yexguma nŭxŭ yacuèxãchitanŭgu ga Aré rŭ Yudíu  
 na yíxŭ, rŭ guxŭma ga yema duŭxŭgŭ rŭ wŭxigu  
 tagaãcŭ aita naxŭe. Rŭ taxre ga ora ninge ga na  
 tagaãcŭ ñagŭxŭ: —¡Namaxŭ i Epéchiucŭãxgŭarŭ



tupana i Atemícha! —ñagüxü. <sup>35</sup> Rü düxwa yema ñâneärü ãëxgacü nanachiãchixëë ga yema muxüma ga duüxügü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Epéchiucüãxgüx, guxüma i duüxügü nüxü nacuèx na Atemíchaarü tupauca ya taxüneärü dauruü na ixīgüxü. Rü guxüma nüxü nacuèx na núma tüxü nangëxmaxü i Atemíchachicünèxã i daxüwa rüngüxü. <sup>36</sup> —Rü ñuxma na guxüma nüxü na cuáxü na aixcüma yïxü i ngëma, rü name nixi na pechiãchixü, rü taxuüma i chixexü pexüexü. <sup>37</sup> —Erü ñaã yatügü i nuã pegagüxü, rü taxuüma i chixexü ngímaã naxügü i tórü tupana, rü tama chixexü nixugüe ngíchigagu. <sup>38</sup> —Rü ngëxguma chi Demétriü rü ngëma namücügü i namaã napuracüexü rü nüxü nangëxmagu i tacü i tama norü me ixixü, rü nangëxma i ngutaquëxechicagü i ngextá ãëxgacügü duüxügüxü ícagüxüwa. Rü name nixi na ngëma ãëxgacügüpëxewa namexëëãxü i tacü i tama norü me ixixü. <sup>39</sup> —Rü ngëxguma nangëxmagu i tacü i to i perü guxchaxügü, rü name nixi i ñâneärü ãëxgacügüarü ngutaquëxewa penamexëë i ngëma. <sup>40</sup> —Erü ñuxma rü taxãücümaxügugü rü ngürüãchi ãëxgacü ya tacü ya Dumawa ngëxmacü rü tüxna tá naxcèx naca i ngëma ñuxma ngupetüxü. Erü aixcüma taxumaãma tanangãxüega i ãëxgacü, ega tüxna nacaxgu naxcèx i ñaã ngutaquëxe i nawa pexãügatanüxü —ñanagürü. <sup>41</sup> Rü yexguma marü yema ñaxguwena, rü ínayamugü ga yema duüxügü.

## 20

*Machedóniãñewa rü Griégugüchiüñewa naxü ga*

*Pauru*

<sup>1</sup> Rū yexguma marū nangupetügu ga yema na íyacuxcuxũ ga duũxũgü, rü Pauru naxcèx nangema ga yema yaxõgũxũ na yaxucuxẽgüãxũcèx. Rū yexguma marū namaã nüxũ nachaugu, rü nüxũ narümoxẽ, rü inaxũãchi ga Machedóniããnewa na naxũxũ. <sup>2</sup> Rū yexguma yema naãnewa yaxüpetügu, rü taãẽxũ ga oremaã nayaxucuxẽgü ga yema yaxõgũxũ ga wüxichigü ga Ìãnewa yexmagũxũ. Rū yemaãcü Griégugüchiũãnewa nangu. <sup>3</sup> Rū yéma nayexma ga tomaẽxpüx ga tauemacü. Rū yexguma marū inaxũãchichaũgu ga Chíríaanewa na naxũxũ, rü tama wapurugu nixũ yerü nüxũ nacuáchiga ga na ñuxre ga Yudíugü yamèxgüchaũxũ. Rū yemacèx nagu narüxĩnü ga dauxchitagu na nataeguxũ, rü wenaxãrū Machedóniããnewa na naxüpetüxũ. <sup>4</sup> Rū ínayaxümücügü ga Chópate ga Beréacũãx ga Píru nane, rü Aritárcu rü Segũdu ga Techarónicacũãxgü, rü Gayu ga Derbecũãx, rü Timutéu, rü Tíquicu, rü Turuquínu ga Áchiaanecũãxgü. <sup>5</sup> Rū yema yatügü rü nüxĩra topèxegu naxãgü, rü Tróawa toxũ nayarünguxẽẽgü. <sup>6</sup> Rū nawena ga yema Yudíugüarü peta ga üpetüchiga ga pãũ ga ngearü puxẽëruũãxũ nagu nangõxgũxũ, rü wapurugu Piripuwa itaxĩãchi. Rū wüximéẽxpüx ga ngunexũ ngupetügu, rü Tróagu nüxũ tayangaugü ga yema topèxegu ãgũxũ. Rū yexma tarücho ga 7 ga ngunexũ.

*Tróagu nanaxũãne ga Pauru*

<sup>7</sup> Rū yema yüxüarü ngunexũgu rü tangutaquẽxegü namaã ga yema yaxõgũxũ

na tanangõxücèx ga pãũ ga bücuxũ yema Ngechuchu toxũ ngúexẽẽxũrũũ. Rũ yema yaxõgũxũmaã nidexa ga Pauru. Rũ nanamèxẽẽ ga norũ dexe ñuxmata ngãxũcũwa nangu, yerũ moxũãcũ inaxũãchichaũ. <sup>8-9</sup> Rũ daxũwa ga guma Ìpataarũ tomaẽxpũxchiũwa yexmaxũ ga ucapuwa tangutaquẽxegũ. Rũ namu ga omũ ga yéma naĩgũxũ. Rũ nayexma ga wũxi ga ngextũxücũ ga Eutícugu ãegacũ. Rũ yéma wũxi ga yema ucaputapũxaru Ìãxwa narũto. Natũrũ ga Pauruarũ dexe, rũ poraãcũ namèx. Rũ yemacèx ga guma ngextũxücũ rũ poraãcũ nayaxta, rũ dũxwa nipeãchi rũ yema Ìãxwa narũngu, rũ ñaxtũanegu nangu. Rũ yéma yucũma nanayauxgũ. <sup>10</sup> Rũ Ìnarũxĩ ga Pauru, rũ nayanawũxũchi ga guma ngextũxücũ, rũ duũxũgũxũ ñanagũrũ: —¡Tãxũ i pebaixãchiexũ, erũ namaxũ nixĩ! —ñanagũrũ. <sup>11</sup> Rũ yexguma wenaxãrũ daxũ naxĩ, rũ inanabũcu ga yema pãũ, rũ nanangõx. Rũ wenaxãrũ nidexa ñuxmata yangune, rũ yexguma inaxũãchi. <sup>12</sup> Rũ guma ngextũxücũ rũ maxũcũ napatawa nanagagũ. Rũ yemacèx poraãcũ nataãẽgũ ga guxũma ga nũmagũ.

*Tróawa inaxũãchi ga Pauru rũ Miretuwa naxũ*

<sup>13</sup> Rũ yexguma ga Pauru rũ ñanagũrũ: — Dauxchitagu tá chixũ ñuxmatáta Ìãne ya Achuwa changu na ngema pexũ chixüexücèx —ñanagũrũ. Rũ yemacèx ga toma rũ wapurugu tichoũ rũ yoxni napẽxegu taxĩ ñuxmata Achuwa tangugũ. <sup>14</sup> Rũ yexguma Achugu Paurumaã togũ tayan-gauxgu, rũ yéma toxũ nixüe. Rũ tachopetũ ga yéma ñuxmata Miterénewa tangugũ. <sup>15</sup> Rũ

yéma itaxĩãchi rü moxũãcü Quíuarü toxmèxtawa tachopetü. Rü yemaãrü moxũãcü Chamowa tangugü. Rü yemaãrü moxũãcüama Miretuwa tangugü. <sup>16</sup> Rü yemaãcü ítixĩ yerü ga Pauru rü tama Áchiaanegu nanuxcüchaũ. Yerü nanaxwèxe ga paxa Yerucharéüwa na nanguxũ naxcèx ga Pētecóstearü ngunexũ. Rü yemacèx nagu narüxĩnü na tama Epéchiugu íyadauxũ.

*Yaxõgüxũãrü ãëxgacügü ga Epéchiucũãxmaã nidexa ga Pauru*

<sup>17</sup> Natürü yexguma Miretuwa tangugügu rü Epéchiuwa naxcèx namuga ga Pauru na naxütawa naxĩxücèx ga yema yaxõgüxũãrü ãëxgacügü ga Epéchiucũãx. <sup>18</sup> Rü yexguma Pauruxütawa nangugügu, rü ñanagürü nüxũ: —Pema meã nüxũ pecuèxgü ga ñuxãcü pepèxewa na chamaxũxũ ga guxũgu ga yexguma noxritama nuã Áchiaanewa chaxũxgu. <sup>19</sup> Rü guxũguma ga yexguma petanüwa chayexmagu, rü meãma chanaxü ga Cori ya Tupanaãrü puracü, taguma chaugü chicuèxüũãcüma. Rü woo muëxpüxcüna poraãcü changechaũgu, nagagu ga yema chixexũ ga chomaã naxügüchaũxũ ga Yudíugü, natürü naetüwa chanaxüama ga yema puracü. <sup>20</sup> Rü taguma íchayachaxãchi ga pemaã nüxũ na chixuxũ ga guxũma ga yema ore ga perü mexücèx ixĩxũ. Rü guxũ ga duũxügüpèxewa, rü pepatagüwa rü ta pexũ changúexèe ga yema ore. <sup>21</sup> Rü Yudíugümaã rü yema tama Yudíugü ixĩgüxũmaã nüxũ chixu na namexũ ga na nüxũ naxoexücèx ga norü chixexügü rü Tupanaga naxĩnüèxücèx, rü nüxũ na yaxõgüãxücèx ga tórü Cori ya Ngechuchu. <sup>22</sup> Rü

ñuxma rü Yerucharéüwa chaxü erü Tupanaãe i Üünexü rü ngema choxü namu. Natürü tama nüxü chacuèx na tacü tá choxü üpetüxü i ngema. <sup>23</sup> Rü ngema nüxü chacuáxü nixí i duüxügü tá choxü napoxcu rü guxchaxügü tá choxü naxüpetü i Yerucharéüwa. Rü ngëxĩcatama nixí i chomaã nüxü yaxuxü i Tupanaãe i Üünexü i guxüne ya ñane i ngextá íchixügxüwa. <sup>24</sup> Natürü tama ngema ãücümáxügu charüxĩnü erü nüetama nixí ega woo chayuxgu. Natürü ngema chanaxwèxexü nixí na taãeãcüma chapuracüamaxü na meã chayanguxèxüçèx i ngema puracü ga tórü Cori ya Ngechuchu choxna äxü rü nüxü chixuxüçèx i norü ore i mexü na ñuxäcü Tupana tüxü ngechaüxü. <sup>25</sup> Rü ñuxma rü marü nüxü chacuèx rü tagutáma wena choxü pedaugü i pema ga marü pemaã nüxü chixuxe na ñuxäcü äëxgacü na yĩxü ya Tupana. <sup>26</sup> Rü ngëmacèx i ñoma i ngunexügu rü pemaã nüxü chixu rü marü tama chaugagu nixí ega texé petanüwa iyarütauxgu. <sup>27</sup> Erü marü meãma pemaã nüxü chixu i guxüma i ngema Tupana pexü naxwèxexü, rü taxuüma ichicux. <sup>28</sup> Rü ngëmacèx i ñuxma rü penaxwèxe na pexuãëgxü rü meã nüxna pedaugüxü i guxüma i yaxögüxü i petanüwa ngëxmagüxü. Erü ngema nixí i Tupanaãxë i Üünexü nagu pexü mugüxü na nüxna pedaugüxüçèx i ngema Tupanaãrü duüxügü i yaxögüxü i Ngechuchu nagümaãtama naxcèx taxexü. <sup>29</sup> Choma nüxü chacuèx rü ngëxguma íchixüxgu, rü chowena tá pexcèx nuã naxí i togü i duüxügü. Rü tá nanachixexëëchaü i ngema yaxögüxü ñoma airugü

i idüraexü i carnerugüxü ngĩächixẽẽxürü. <sup>30</sup> Rü woo petanüwatátama nangëxmagü i nümaxü i tá doramaremaã nangúexẽẽxü i ngẽma yaxõgüxü na nügüwe naxĩxẽẽãxüçex. <sup>31</sup> ¡Pegüna pedaugü, rü nüxna pecuèxãchie na ñuxãcü tomaẽxpüx ga taunecügu rü ngunecü rü chütacü rü taguma íchayachaxãchixü ga pexcèx chaxauxãcüma na pexü chixucuxëgüxü ga wüxichigü! <sup>32</sup> Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü Tupanana pexü chamugü. Rü chanaxwèxe i naga pexĩnüë i norü ore i tüxü nüxü cuèxẽẽxü na ñuxãcü poraãcü tüxü nangechaüxü. Erü ngẽma norü ore tá pexü naporaexẽẽ na tórü Coricèx pemaxëxüçex rü pexü nangëxmaxüçex i pechica namaã i guxüma i duüxügü i Tupana dexü. <sup>33</sup> Choma rü taxuguma chaugüçex chanaxwèxe ga texéarü dïëru rü texéchiru. <sup>34</sup> Rü pematama rü meã nüxü pecuèx ga ñuxãcü daa choxmëxmaã na chapuracüxü naxcèx ga yema choxü rü chomüçügüaxü taxuxü. <sup>35</sup> Rü guxüguma meã pexü changúexẽẽ na ngẽmaãcü pepuracüexü na nüxü perüngüxẽẽxüçex i ngẽma duüxügü i nüxü nataxuxü. Rü name nixĩ na nüxna pecuèxãchiexü i Cori ya Ngechuchuarü ore ga nümatama ñaxü:

“Rü narümemaë nixĩ i pema na toguena penaxãxü rü tama i tüma pexna tanaxãxü”, ñaxü. <sup>36</sup> Rü yexguma yema ñaxguwena ga Pauru, rü inacaxãpüxü namaã ga guxüma, rü nayumüxë. <sup>37</sup> Rü guxüma poraãcü naxauxe, rü Pauruna nanëixächigü, rü nüxü nachúxgü. <sup>38</sup> Yerü poraãcü nangechaüë naxcèx ga yema ore ga namaã nüxü yaxuxü ga:

“Marü tagutáma wena choxü pedaugü” ñaxü.

Rü nümagü ínayaxümücügü ñuxmata wapuruwa nangu.

## 21

### *Yerucharéüwa naxü ga Pauru*

<sup>1</sup> Rü yexguma nüxna itaxĩachi ga yema yaxögüxü, rü wapurugu tichoü. Rü capaxü ga Coscèx noxtacüma tixaü. Rü moxüácü rü Rodawa taxĩ. Rü yéma itaxĩachi, rü Pátarawa tangugü. <sup>2</sup> Rü yexma nüxü tayangau ga wüxi ga wapuru ga Peníchiawa üxüne. Rü nagu tichoü, rü itaxĩachi. <sup>3</sup> Rü yixcamaxüra nüxü tadaugü ga Chipre. Rü torü toxwecüwawaama naxü, rü nüxü tachopetü. Rü itañaxwetaxü ñuxmata Chíríaanewa tangugü. Rü Tiruwa ítachoü, yerü yéma nixĩ ga ínanuüácuxü ga guma wapuru. <sup>4</sup> Rü yexma nüxü tayangau ga yémacüãx ga yaxögüxü, rü 7 ga ngunexü yéma natanüwa tayexmagü. Rü Tupanaãe i Üünexü nayadexagüxëe ga yema yaxögüxü, rü Pauruxü ñanagürügü: —¡Tãxü i Yerucharéüwa cuxüxü! —ñanagürügü. <sup>5</sup> Natürü yexguma nangupetügu ga yema 7 ga ngunexügü, rü itaxĩachi. Rü yema yaxögüxü rü towe narüxĩ. Rü naxmèxmaächigü rü naxácügümaächigü toxü ínixümücügü ga guxüma ñuxmata guma ñañechipenüwa tangugü. Rü yexma naxnücügu tacaxgüãpüxü, rü tayumüxëgü. <sup>6</sup> Rü yexguma ga toma rü nüxü tarümoxëgü, rü tichoü ga wapuruwa. Rü nümagü rü napatacèx nawoegu. <sup>7</sup> Rü toma rü Tiruwa itaxĩachi rü Turemáídawa tangugü. Rü yéma ítachoü, yerü yexma nayacuèx ga wapurugu na taxixü. Rü nüxü tarümoxëgü ga yema yaxögüxü ga yéma yexmagüxü, rü wüxi ga ngunexü natanügu tarücho. <sup>8</sup> Rü moxüácü

itaxĩãchi ga yéma, rü Checharéawa tangugü. Rü Piripi ga Tupanaãrü orearü uruũpatawa taxĩ. Rü nüma rü yema 7 ga ngüxëẽruũgü ga tupaucana daugüxũtanüxũ nixĩ. Rü yexma naxũtagu tapegü. <sup>9</sup> Rü nüma nüxũ iyexma ga ägümücü ga naxãcügü ga taguma ixãtecü ga Tupanaãrü orexũ ixugüecü. <sup>10</sup> Rü yexguma marü ñuxre ga ngunexũ yéma tayexmagügu, rü Yudéaanewa ne naxũ ga wüxi ga Tupanaãrü orearü uruũ ga Agabugu äegaxũ. <sup>11</sup> Rü yexguma toxũtawa nanguxgu ga Agabu, rü nanayaxu ga Pauruarü goyexũ. Rü namaã nügü ninëixgücutü, rü nügü nináimëx, rü ñanagürü: —Tupanaãe i Üünexũ marü chomaã nidexa rü ñanagürü:

“Rü ñaãcü tá nayanëixgü i Yudíugü i Yerucharéüwa i ñaã goyexũãrü yora. Rü ngëma duũxügü i tama Yudíugü ixĩgüxũna tá nanamugü”, ñanagürü. <sup>12</sup> Rü yexguma yema orexũ taxĩnüëgu, rü toma rü yema Checharéacũãxgümaã Pauruxũ tacëexügü ga tama Yerucharéüwa na naxũxücëx. <sup>13</sup> Natürü nüma ga Pauru rü toxũ nangãxũ rü ñanagürü: —¿Tüxcüũ pexauxe rü choxũ pengechaũxëë? Choma rü íchamemare na chináixũ. Rü ngëxgumarüũ ta rü marü íchame na Yerucharéügu chayuxũ naxcëx ya Cori ya Ngechuchu —ñanagürü. <sup>14</sup> Rü yexguma marü taxuacüma tanachuxugu, rü tachianemare, rü ñatarügü: —¡Ëcü yangu i Cori ya Tupanaãrü ngúchaũ! —ñatarügügü. <sup>15</sup> Rü yemawena rü togü tamexëëgü, rü Yerucharéüwa taxĩ. <sup>16</sup> Rü towe narüxĩ ga ñuxre ga yaxõgüxũ ga Checharéacũãxgü, rü Machõũpatawa toxũ nagagü. Rü nüma nixĩ



ga wüxi ga Chíperecũãx ga ũpamama woetama yaxõxũ. Rũ naxũtagu tapegũxũ.

*Chaũtiáguxũtagu nanaxũãne ga Pauru*

<sup>17</sup> Rũ yexguma Yerucharéũwa tangugũgu, rũ yema yaxõgũxũ rũ taããcũma toxũ nayauxgũ. <sup>18</sup> Rũ moxũãcũ ga Pauru rũ tomaã Chaũtiáguxũtagu nanaxũãne. Rũ yéma nangutaquẽxegũ ga guxũma ga yaxõgũxũãrũ ãẽxgacũgũ. <sup>19</sup> Rũ nüxũ narũmoxẽ ga Pauru, rũ ñuxũchi meãma namaã nüxũ nixu ga guxũma ga yema Tupana üxũ ga yexguma yema tama Yudiũgũ ixĩgũxũmaã nüxũ yaxuxgu ga Tupanaãrũ ore. <sup>20</sup> Rũ yexguma Pauruarũ orexũ naxĩnüẽgu ga nümagũ, rũ Tupanaxũ nicuèxũũgũ. Rũ ñanagürũgũ Pauruxũ: —Dücèx, Pa Toeneẽx, cuma nüxũ cucuèx rũ nangẽxma i muxũchixũ i Yudiũgũ i yaxõgũxũ. Rũ guxũma i nümagũ rũ nanaxwèxegũ na nagu naxĩxũ i ngẽma mugũ ga Moĩché ümatũxũ. <sup>21</sup> Natürũ ga togũ ga tama yaxõgũxũ rũ marũ namaã nüxũ nixugũgũ na cuma rũ cunangúexẽẽxũ i guxũma i Yudiũgũ i togũ i nachiũãnewa ngẽxmagũxũ, na tama naga naxĩnüẽxũcèx i ngẽma mugũ ga Moĩché ümatũxũ. Rũ marũ namaã nüxũ nixugũgũ na cunangúexẽẽxũ na tama tüxũ ínawiũchèxmüpẽxechiraũxũcèx ya nanegũ, rũ na tama naga naxĩnüẽxũcèx i tacümagũ ga Moĩché tüxũ muxũ. <sup>22</sup> ;Tacũ tá ixüexũ i ñuxmax? Erũ ngẽma Yudiũgũ i yaxõgũxũ rũ aixcũma tá nüxũ nacuèxgũ na marũ nuã cunguxũ. <sup>23</sup> ;Rũ ngẽmacèx name nixĩ na cunaxũxũ i ngẽma tá cumaã nüxũ tixuxũ! Nuã totanüwa nangẽxma

i ägümücü i yatügü i yanguxêêchaũxü i wüxi i uneta i Tupanamaã nüxü yaxuxü. <sup>24</sup> ¡Ngema tupauca ya taxünewa nagagü, rü wüxigu namaã yanguxêê i ngema tacüma ga Moïché tuxna äxü, rü Tupanapëxewa pegü peyamexêêgü! ¡Rü nüxü naxütanü i ñuxregu nüxü naxãtanü na yadüpüxüerugüxüçèx i ngema yatügü na ngemaãcü yanguxêêgüãxüçèx i norü unetagu! Rü ngemawa rü guxüma i ngema Yudíugü rü tá nüxü nacüexgü na aixcüma cuma rü ta naga cuxínüxüxü i ngema mugü ga Moïché ümatüxü rü tama aixcüma na yíixü ga yema ore ga cuchiga ga nüxü yaxugüexü. <sup>25</sup> Rü ñuxüchi ngema yaxögüxü i tama Yudíugü ixígüxü, rü marü naxçèx tanaxümatü ga torü ore na tama nangõxgüãxüçèx i tacü i namachi i marü togü norü tupananetachicünèxägüxü namaã icuèxüügüxü, rü tama na nangõxgüãxüçèx ya nagü, rü tama nangõxgüãxüçèx i naëxügü rü êxna naxünagü i wëxnaãxü, rü tama naï i ngemaã rü êxna naï ya yatümaã inapexüçèx —ñanagürügü.

### *Tupauca ga taxünegu Pauruxü niyaxugü*

<sup>26</sup> Rü yexguma ga Pauru rü yéma tupauca ga taxünewa nanagagü ga yema ägümücü ga yatügü. Rü moxüãcü rü Tupanapëxewa nügü namexêê ga Pauru wüxigu namaã ga yema yatügü. Rü ñuxüchi guma tupauca ga taxünegu namaã naxücu na paimaã nüxü yaxuxüçèx na 7 ga ngunexügu tá yíixü na yanguxêêgüãxü ga yema norü uneta ga Tupanamaã nüxü yaxugüxü, rü yemawena rü tá na inaxãmaregüãxü ga norü ãmaregü ga Tupanaxü namaã yacuèxüügüxü ga wüxichigü. <sup>27</sup> Rü yexguma marü nagúxchaũgu

ga yema 7 ga ngunexü, rü ñuxre ga Yudíugü ga Áchiaanecüãxgü rü Pauruxü nadaugü ga tupauca ga taxünewa. Rü yema Yudíugü rü duüxügüxü nanuëxëẽ na Pauruxü yayauxgüxücèx. Rü yemacèx Pauruna nayuxgü. <sup>28</sup> Rü tagaãcü aita naxüe ñaxümaã: —Pa Tomücügü Pa Yudíugüx, ¡Paxa toxü perüngüxëẽx! Ñaã nixĩ i ngẽma yatü i guxüwama yangúexëẽchigüxü i duüxügü na taxchi naxaiaexücèx i yixema i Yudíugü, rü naxchi na naxaiaexücèx i ngẽma mugü ga Moíché ümatüxü rü daa tupauca ya taxüne. Rü naetüwa i ñuxmax rü nuxa daa tupauca ya taxünegu nanamucu i ñuxre i duüxügü i tama tacümagu íxü, rü ngẽmaãcü nanaxüxaxëẽ i ñaã nachica i üünexü — ñanagürügü. <sup>29</sup> Rü yema ñanagürügü yerü üpaacü Yerucharéüwa Paurumaã nüxü nadaugü ga Turuquínu ga wüxi ga Epéchiucüãx ga tama Yudíu ixíxü. Rü nüxü nacuèxgügu rü Pauru marü yexma nanaxücuxëẽ ga tupauca ga taxünegu. <sup>30</sup> Rü guxüma ga yema ñanecüãxgü rü poraãcü nanuë. Rü tupauca ga taxüncèx nibuxmü, rü Pauruxü niyauxgü, rü tupaucaarü ñãxtüwa nanatüchigügü. Rü yexguma paxa nanawãxtagü ga guma tupauca ga taxünearü ñãxgü. <sup>31</sup> Rü yexguma Pauruxü yamèxgüchaügu ga duüxügü, rü Dumacüãx ga churaragüarü ãëxgacüxütawa nanguchiga ga ore na guxüwama ga Yerucharéüwa rü na nanuëxü ga duüxügü. <sup>32</sup> Rü yexgumatama ga guma churaragüarü ãëxgacü rü nanangutaquëxexëẽ ga yema norü capitáügu namaã ga norü churaragü, rü paxa yema duüxügü íyexmagüxüwa naxĩ. Rü yexguma guma ãëxgacüxü rü yema

churaragüxü nadaugügu ga duüxügü, rü inayachaxächigü ga na Pauruxü yamëxgüxü. <sup>33</sup> Rü yexguma ga guma äëxgacü rü Paurucëx nixü rü nayayaxu. Rü nanamu na taxre ga cadenamaã na yanëixgüãxücëx. Rü nüxna naca na texé yïixü, rü tacü naxüxü. <sup>34</sup> Natürü yema muxüma ga duüxügü rü toxica ga oremaã aita naxüe ga wüxichigü. Rü yexguma taxuacüma meã nüxü nacuëxgu ga tacücëx na nanuëxü, rü guma äëxgacü rü nanamu na churaragüpatawa Pauruxü nagagüxü. <sup>35-36</sup> Rü yexguma churaragüpataarü toxõnewa nanguxgu ga Pauru, rü churaragü nayangetaügü naxchaxwa ga yema muxüma ga duüxügü, yerü nanuëxüchi rü nawe nicaetanü rü ñanagürügü: —¡Yamëxüchi! —ñanagürügü.

*Pauru rü duüxügüpëxewa nügüétüwa nidexa*

<sup>37</sup> Rü yexguma marü churaragüpatagu yamucuchigüchaüãgu rü Pauru rü Griégugawa guma äëxgacüna naca rü ñanagürü: —¿Cuxü namexü na cumaã nüxü chixuxü i wüxi i ore? —ñanagürü. Rü nüma ga äëxgacü nanangãxü rü ñanagürü: —Ëxna nüxü cucuëx na Griégugawa quidexaxü. <sup>38</sup> ¿Tama ëxna cuma yïixü i Equitucüãx ga üpaxüra rü duüxügüxü cunuëxëëxü na äëxgacümaã nügü nadëixücëx rü dauxchitawa ga taxüema íxãpataxüwa cunagagüxü ga 4000 ga yatügü ga máëtaxügü? —ñanagürü. <sup>39</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Choma rü Yudíu chixí, rü Tarsucüãx chixí. Rü Chiríchiaanewa rü yima nixí ya wüxi ya ñane ya taxüchine. Rü ngëxguma curü me yixígu, rü

cuxna chaca na duïxügümaã chidexaxücèx — ñanagürü. <sup>40</sup> Rû yexguma ga guma ãëxgacü rû: —Ngü —ñanagürü. Rû nüma ga Pauru, rû churaragüpataarü toxõnegu nachinagü, rû naxunagümëxë na nachiaçhixücèx ga duïxügü. Rû yexguma nachiaçhiegü, rû Yudíugawa nidexa, rû ñanagürü nüxü:

## 22

<sup>1</sup> —Pa Chautanüxügüx, jrü choxü iperüxñnüë i ngëma ñuxma tá pemaã nüxü chixuxü na chaugüétüwa chidexaxücèx! —ñanagürü. <sup>2</sup> Rû yexguma nüxü naxñnüëgu ga na Yudíugawa namaã yadexaxü, rû yexeraäcü inayarüchianegü. Rû yexguma namaã yadexagu ga Pauru, rû ñanagürü: <sup>3</sup> —Choma rû Yudíu chixí, rû Chiríchiaaneärü ñãne ga Tarsugu chabu. Natürü doma ñãne ya Yerucharéüwa chaya, rû Gamaniéu nixí ga chorü nguxëëruü. Rû meãma nawa changux ga guxüma ga mugü ga nuxcümaügüxü ga tórü oxigü nagu íxü. Rû guxüguma naxcèx chadau na guxüma i chorü ngúchaümaã Tupanaãxü chapuracüxü, ngëxgumarüü i guxãma i pema i ñuxmax. <sup>4</sup> —Rû choma ga üpa rû poraäcü nawe chingëchigü ga yema Ngechuchuaxü yaxögüxü na chanadëixücèx. Rû íchanayauxü, rû chanapoxcue ga muxüma ga yema yaxögüxü ga yatüxügü rû ngexügü. <sup>5</sup> —Rû nüma ya paigüeru rû guxüma i tupauca ya taxüneärü ãëxgacügüerugü rû nüxü nacüëxgü na aixcüma yíixü i ñãã chorü ore. Yerü nümagü rû choxna nanaxägü ga popera na choxü nangüxëëgüxücèx ga tatanüxügü ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxü. Rû yéma Damacuwa

chaxũ na naxcèx chayadauxũ-cèx ga yema Ngechuchuaxũ yaxõgũxũ, rü nuã Yerucharéũwa na chanagagũxücèx rü nuxã chayapoxcuexücèx.

*Pauru nüxũ nixu na ñuxãcü Ngechuchuaxũ yaxõõxũ*

<sup>6</sup>—Natürü yexguma namagu chixũyane rü marü chingaicaxgu ga Damacuwa na changuxũ, rü meãma tocuchigu nixĩ ga yexguma. Rü ngürüãchi wüxi ga omü ga poraxũ ga daxũwa ne baxixũ rü choxũ nabaxi. <sup>7</sup>—Rü ñaxtúanegu chayangu, rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga naga ga ñaxũ choxũ:

“Pa Chaurux, ¿tüxcüü i chowe quingëchigũxũ?” ñaxũ. <sup>8</sup>—Rü yexguma ga choma rü chanangãxũ, rü ñacharügü:

“¿Rü texé quixĩ Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga yema naga rü choxũ nangãxũ, rü ñanagürü:

“Choma nixĩ i Ngechuchu ya Nacharétucũãx, rü chorü duũxügü nixĩ i ngẽma nawe quingëchigũxũ”, ñanagürü choxũ. <sup>9</sup>—Rü yema chomücügü rü nüxũ nadaugü ga yema omü, rü nabaixãchiãëgü, natürü tama nüxũ naxĩnũë ga yema naga ga chomaã idexaxũ. <sup>10</sup>—Rü nüxna chaca, rü ñacharügü ga chomax:

“¿Rü tacü tá chaxũxũ, Pa Corix?” ñacharügü. Rü yexguma ñanagürü choxũ ga Cori:

“Írũda, rü inachi, rü Damacuwa naxũ, rü ngẽma tá cumaã nüxũ nixu ya wüxi ya yatü na tacü tá cuxũxũ!” ñanagürü ga nüma ga Cori. <sup>11</sup>—Rü yexguma ga choma rü chioxetü yema omüëmamaã, rü yemacèx ga yema chomücügü rü choxmëxgu yangĩgüãcüma choxũ nigagü, rü yemaãcü Damacuwa changu. <sup>12</sup>—Rü yema nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíãgu

ãegacü. Rü nüma nixĩ ga wüxi ga yatü ga aixcüma Tupanaga ñücü, rü nüma rü meãma nayanguxẽẽ ga yema mugü ga Moĩché ümatüxũ. Rü guxüma ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxũ, rü meã nachiga nidexagü. <sup>13</sup> —Rü nüma ga Ananíã rü choxũ ñayadau. Rü yexguma chauxütawa nanguxgu rü ñanagürü choxũ:

“Pa Chaueneẽ Pa Chaurux, ¡wenaxãrũ ingoxnaxëtü!” ñanagürü. Rü yexgumatama wenaxãrũ chingoxnaxëtü rü meãma nüxũ chadau. <sup>14</sup> —Rü yexguma ñanagürü ta:

“Yima Tupana ya nuxcümaũgüxũ ga tórü oxigüarü Tupana cuxũ naxuneta na nüxũ cucuáxücèx i norü ngúchaũ, rü na nüxũ cudauxücèx ya yima Cristu ya mecü, rü naãxwatama nüxũ cuxĩnüxücèx i naga. <sup>15</sup> — Erü cuma tá nixĩ i guxũ i duũxügümaã nüxũ quixuchigaxũ ga ñuxãcü na Tupanaxũ cudauxũ rü cumaã yadexaxũ. <sup>16</sup> —¡Rü ñuxma rü marü taxuũma ícunanguxẽẽ! ¡Rü írüda rü ñnabaie! ¡Rü Cori ya Ngechuchuégagu naxcèx ínaca na cuxũ nüxũ nangechaũxücèx i curü pecadugü!” ñanagürü choxũ.

*Pauru nüxũ nixu na ñuxãcü Tupana namuxũ na yema tama Yudíugü ixĩgüxütanüwa naxũxücèx*

<sup>17-18</sup> —Rü yexguma Yerucharéücèx chataeguxgu, rü tupauca ga taxũnewa chaxũ na yéma chayumüxèxücèx. Rü changoxetü, rü nüxũ chadau ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxũ:

“¡Napaxaãẽ, rü inaxũãchi i nuã Yerucharéüwa, erü duũxügü rü tãütama naga naxĩnüé i ngẽma ore

i chauchiga nüxü quixuxü!” ñanagürü. 19 —Rü choma chanangãxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, nüma i duüxügü rü nüxü nacuèxgü ga choma na yïxü ga guxüne ga ngutaquëxepataügüwa chaxüxü rü íchanayauxüxü rü chanapoxcuexü rü chayaçuaixgüxü ga yema cuxü yaxögüxü. 20 —Rü yexguma yamèxgüãgu ga guma curü duücü ga Etébaü ga curü orearü uruü, rü chomatama yéma chayexma, rü chorü me nixi ga na yamèxgüãxü. Rü choma nixi ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga yema yamèxgüxü”, ñacharügü nüxü. 21 —Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“¡Rü paxa cugü namexëë rü inaxüãchi! Erü yaxüguxü i nachiuãnegüwa i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxütanüwa tá cuxü chamu” — ñanagürü.

### *Churaragüarü ãëxgacümëxëwa nayexma ga Pauru*

22 Rü yexguma Pauru yema ñaxgu rü yexma nayacuèxëëgü ga na meã nüxü inaxinüëxü ga yema duüxügü. Rü yexguma aita naxüëãcüma ñanagürügü: —¡Noxtacüma peyamá! Rü name nixi i na nayuxü rü ngëxma na yanaxoxü — ñanagürügü. 23 Rü yexguma aita naxüegu, rü norü gáuxüchirumaã nibuatanücüü, rü âtéxeanexü daxü niwogütanücüü. 24 Rü yexguma yemaxü nadèuxgu ga churaragüarü ãëxgacü, rü nanamu ga churaragüpatagu na yamucuchigüãxüçex ga Pauru. Rü nanamu na poraãcü naçuaixgüãxüçex na yadexaxüçex na nüxü nacuaáxüçex ga tüxcüü yïxü na yemaãcü nachigamaã aita naxüexü ga



duŭxügü. <sup>25</sup> Rŭ yexguma marŭ yanëixgüãgu na naçuaixgüãxüçèx, rŭ Pauru nüxna naca ga yema capitáŭ ga yéma yexmaxŭ, rŭ ñanagürü: —¿Éxna pexmëxwa nangëxma na penaçuaixixŭ i wüxi i Dumacŭãx ega tama nüxna pecaxiragu? —ñanagürü. <sup>26</sup> Rŭ yexguma yemaxŭ naxĩnügu ga capitáŭ, rŭ guma churaragüarŭ ãëxgacüxütawa naxŭ, rŭ namaã nüxŭ nixu, rŭ ñanagürü: —¿Tacü tá cuxü? Erü ñaã yatŭ rŭ Dumacŭãx nixĩ —ñanagürü. <sup>27</sup> Rŭ yexguma ga guma churaragüarŭ ãëxgacü, rŭ Paurucèx nixŭ, rŭ nüxna naca rŭ ñanagürü nüxŭ: —¿Aixcüma yïxŭ na Dumacŭãx quïxŭ i cumax? —ñanagürü. Rŭ nüma ga Pauru nanangãxŭ, rŭ: —Ngŭ —ñanagürü. <sup>28</sup> Rŭ yexguma ga guma churaragüarŭ ãëxgacü rŭ nanangãxŭ, rŭ ñanagürü: —Choma rŭ poraãcŭ choxŭ naxãtanŭ na Dumacŭãx chaugŭ chixixëëxŭ —ñanagürü. Rŭ yexguma nachonagü ga Pauru, rŭ ñanagürü: —Naturŭ i choma rŭ woetama chorŭ bucüma Dumacŭãx chixĩ —ñanagürü. <sup>29</sup> Rŭ yexgumatama nüxna nixĩgachi ga yema Pauruxŭ çuaixgüçhaŭxŭ. Rŭ nümatama ga yema churaragüarŭ ãëxgacü rŭ ta namuŭ ga yexguma nüxŭ nacuëxgu ga Dumacŭãx na yïxŭ ga Pauru, yerŭ marŭ cadenamaã nayanëixchirëx.

*Yudíugüarŭ ãëxgacügütücumüpëxewa nayexma ga Pauru*

<sup>30</sup> Rŭ yema churaragüarŭ ãëxgacü meãma nüxŭ nacuáxchaŭ ga tüxcüŭ na ínaxuaxŭgüãxŭ ga yema Yudíugü. Rŭ yemacèx ga moxŭãcŭ rŭ nanamu na nangutaquëxegüxüçèx ga paigüarŭ ãëxgacügü rŭ guxŭma ga yema ãëxgacügütücumü

ga Yudiügüarü. Rü nayawêgü ga Pauruarü cadena rü yéma âëxgacügüpêxewa nanagagü.

## 23

<sup>1</sup> Rü Pauru meãma nüxü nadawenü ga yema âëxgacügü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chautanüxügüx, chomatama nüxü chacuèx rü guxüguma meã chamaxü ga Tupanapêxewa ñuxmata ñoma i ngunexüwa nangu —ñanagürü. <sup>2</sup> Rü yexguma ga yema paigüeru ga Ananíã rü nanamu ga yema Pauruarü ngaicamana yexmagüxü na naãxwa tayamèxgüxüçèx. <sup>3</sup> Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Tupana tá cuxü napéax, Pa Æëxgacüx. Cuma rü düxétüwaxica cume natürü aixepena rü nachixe i curü maxü. Rü ñuxma rü ngema curüto na Moiché umatüxü i mugü nüxü ixuxüãcüma choxna cuçaxüçèx. Natürü wüxi i chixexü cuxü erü cumatama rü tama naga cuxinü i ngema Tupana tüxü muxü erü cunamu na choxü napéaxüçèx —ñanagürü ga Pauru. <sup>4</sup> Rü yexguma ga yema yexmagüxü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü i ngemaãcü tacü namaã quixugüxü i paigüeru ya Tupana nüxü unetacü? —ñanagürügü. <sup>5</sup> Rü Pauru nanangãxü, rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuèx, Pa Chautanüxügüx, na paigüeru yiixü. Erü Tupanaärü ore i umatüxüwa nüxü tadau rü ñanagürü:

“¡Tama curü âëxgacümaã chixexü quixugü!”  
ñanagürü. <sup>6</sup> Rü yexguma nüxü nacüexgu ga Pauru ga na Chaduchéugü yiixü ga togü, rü na Parichéugü yiixü ga togü, rü yema âëxgacügüpêxewa tagaãcüma ñanagürü: —Pa Chautanüxügüx, choma rü Parichéu chixĩ, rü Parichéu nane chixĩ. Rü

ngēmacèx choxna pecagü i ñuxmax, erü chayaxõ i wena tá na namaxëxü i yuexü —ñanagürü. <sup>7</sup> Rû yexguma yema ñaxgu ga Pauru, rû yema Parichéugü rû Chaduchéugü rû inanaxügüe ga nügümaã na iyaporagaexü, rû yexma nügü nitoye ga yema ngutaquëxewa. <sup>8</sup> Erü ngēma Chaduchéugü nagu rüxñnüëgu rû tama wena namaxë i ngēma yuexü, rû nataxuma i orearü ngeruügü i daxüçüãx, rû nataxuma i naãëgü —ñanagürügü. Natürü ngēma Parichéugü rû nayaxögü na nangëxmaxü i guxüma i ngēma. <sup>9</sup> Rû yemacèx guxüma aita naxüe. Rû ñuxüchi ñuxre ga ngüexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa ngüxëëtaegüxü ga Parichéugütücümüwa ügüxü rû inachigü, rû ñanagürügü: —Toxcèx rû taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü. Bexmana wüxi i tacü rû naãë namaã nidexa rû ëxna wüxi i orearü ngeruü i daxüçüãx —ñanagürügü. <sup>10</sup> Rû yexeraãcü norü numaã nanaxixãchiãëgü ga yema duüxügü. Rû yemacèx naxoegaã ga guma churaragüarü äëxgacü ga na Paurugu nagaugügüchaüxü. Rû norü churaragüxü namu na yéma duüxügütanüwa Pauruxü napugüxüçèx rû wena churaragüpatawa na nagagüãxüçèx. <sup>11</sup> Rû moxüãcüarü chütaxügu Paurucèx nangox ga Cori ga Tupana, rû ñanagürü nüxü: —¡Rû nataãë! Rû ngëxgumarüü i núma Yerucharéüwa choxü na quixuchigaxü, rû ngëxgumarüü tá ta nixĩ i Dumawa na choxü quixuchigaxü —ñanagürü ga Tupana.

*Yudügu naxcèx nadaugü na ñuxãcü Pauruxü yamèxgüchaüxü*

<sup>12</sup> Rū moxūãcū, rū ñuxre ga Yudíugū rū nügümaã inaxunetagü ga tãütáma na nachibüexū rū naxaxegūxū ñuxmatáta Pauruxū yamèxgü. Rū ñanagürügü: —Tachixexūgugū tá ega ñacü ingōxgügu naxūpa na yamáxū i Pauru — ñanagürügü. <sup>13</sup> Rū 40 arü yexera ga yatügü nixī ga yema nügümaã ixunetagūxū. <sup>14</sup> Rū paigüarü ãëxgacügütanüwa rū Yudíugüarü ãëxgacügügütanüwa naxí, rū ñanagürügü nüxū: —Marü togümaã itaxuneta rū tachixexūgugū tá ega ñacü tangōxgügu naxūpa na tayamáxū i Pauru. <sup>15</sup> Rū name nixī i pema rū ngēma togü i pexrū ãëxgacügütücümüwa ügūxū, rū churaragüarü ãëxgacüna naxcèx peyacagü i ñuxma na moxū wena pepèxewa nagagüãxücèx i Pauru. ¡Rū namaã nüxū pixu na penaxwèxegünetaxū na meã nüxū pecuáxchaūxū i nachiga! Rū toma rū tá marü ítamemare na namagu tayamáxücèx naxūpa na ínanguxū —ñanagürügü. <sup>16</sup> Natürü ngīne ga Paurueyèx rū nüxū nacuáchiga ga Pauruxū na yamèxgüchaūxū, rū yemacèx churaragüpatawa naxū na Paurumaã nüxū yanaxuxücèx. <sup>17</sup> Rū Pauru naxcèx naca ga wüxi ga capitáū, rū ñanagürü nüxū: —¡Curü ãëxgacüxütawa naga i ñaã ngextüxūxū, erü nüxū nangèxma i ore i namaã nüxū yaxuxchaūxū! —ñanagürü. <sup>18</sup> Rū yema capitáū rū ãëxgacüxütawa nanaga ga yema ngextüxūxū. Rū ñanagürü nüxū: —Ngēma poxcuxū i Pauru rū chauxcèx naca, rū choxna naca na nuã cuxütawa chanagaxücèx i ñaã ngextüxūxū, erü nüxū nangèxma i ore i cumaã nüxū yaxuxchaūxū —ñanagürü. <sup>19</sup> Rū naxmèxgu

yayauxãchiãcüma toxnamana nanaga ga ãëxgacü, rü yéma nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü yïxü i ngêma chomaã nüxü quixuxchaüxü? — ñanagürü. <sup>20</sup> Rü nüma ga ngextüxüxü nanangãxü, rü ñanagürü: —Ngêma Yudíugü, rü nügümaã inaxunetagü na cuxna naxcèx nacagüxücèx na moxü Yudíugüarü ãëxgacügütücümüpëxewa na cunagaxücèx i Pauru. Rü tá cumaã nüxü nixugü na meã nüxü nacuèxgüchaüxü i nachiga. <sup>21</sup> —¿Natürü täütáma nüxü cuyaxõ! Erü 40 arü yexera i yatügü rü marü nügümaã inaxunetagü, rü ñanagürügü:

“Tachixexügü gü tá ega tacü ingõxgügu rü ëxna ixaxegügu naxüpa na yamáxü i Pauru”, ñanagürügü. Rü ñuxma rü marü ínamemare, rü namagu nananëxgü, rü curü orexicatama nixí i ñuxma ínanguxëëgüxü —ñanagürü. <sup>22</sup> Rü yexguma ga ãëxgacü rü ínayamu ga yema ngextüxüxü, rü nüxna naxãga na taxúemaã nüxü yaxuxücèx ga na namaã nüxü yaxuxü ga yemachiga.

### *Ãëxgacü ga Perixütawa Pauruxü namu*

<sup>23</sup> Rü yexguma ga guma ãëxgacü rü taxre ga norü capitáüçèx naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Penamexëë i 200 i churaragü i nacutümaãmare ixíxü, rü 70 i churaragü i cowarutagu íxü, rü 200 i churaragü i wocaxemaã ixãxnexü na 9 arü oragu i chütacü Checharéawa naxíxücèx! <sup>24</sup> —¿Rü ngëxgumarüü ta penamexëë i ñuxre i cowarugü i Paurucèx na tórü ãëxgacü i Perixütawa naxüxücèx rü na taxuüma nüxü üpetüxücèx i namawa! — ñanagürü. <sup>25</sup> Rü yema capitáügümaã yéma nanamu ga wüxi ga popera ga ñaxü:

26 “Choma i Cláudiu Díchiu, rü cuxŭ charümoxë Pa Æ̃xgacü ya Mecüxüchi Pa Perix. 27 Rü yima yatü ya cuxcèx ngema chanamucü, rü Yudíugü nayayauxgü rü wixguxüchi taèx nayamèxgü. Natürü yexguma nüxŭ chacuáchigagu na Dumacŭãx na yiixŭ, rü yéma chaxŭ chorü churaragümaã, rü nüxna chanapu. 28 Rü nüxŭ chacuáxchaŭ ga tacü ga chixexümaã na ínaxuaxŭgüãxŭ, rü yemacèx Yudíugüarü ã̃xgacügütücumüpëxewa chanaga. 29 Rü yexguma nüxŭ chacuèx ga na Yudíugüarü muchigacèxmare na ínaxuaxŭgüãxŭ. Natürü taxuŭma ga chixexŭ naxü na tüxcüŭ yamáxücèx rü napoxcuxücèx. 30 Natürü yexguma nüxŭ chacuáchigagu ga na nügümaã inaxunetaxŭ ga Yudíugü ga na yamèxgüãxŭcèx, rü yexgumatama nagu charüxñü na cuxütawa chanamuxŭ. Rü yema ínaxuaxŭgüxŭ, rü namaã tá nüxŭ chixu na cuxütawa naxixŭ rü cumaã nüxŭ na yanaxugüxŭcèx na tacücèx ínaxuaxŭgüãxŭ”,

ñanagürü. 31 Rü yema chütaxŭgu inaxiãchi ga yema churaragü, yexgumarüŭ ga norü ã̃xgacü na namuxürüŭ. Rü Pauruxŭ nigagü ñuxmata Aŭtípatiwa nangugü. 32 Rü moxŭãcü rü nawoegu ga yema churaragü ga nacutümaãmare ixixŭ rü naxpataŭwa naxi. Rü yema churaragü ga cowarutagu íxŭ, rü Paurumaã inaxiãma. 33 Rü yexguma Checharéawa nangugügu, rü ã̃xgacü ga Perina nanaxã ga yema popera, rü Pauruxŭ rü ta inamugü. 34 Rü yexguma nüxŭ nadaumatügu ga

popera ga ãëxgacü ga Peri, rü Pauruna naca ga ngextácŭãx na yĩxŭ. Rü yexguma nüxŭ nacuèxgu ga na Chiríchiaanecŭãx yĩxŭ, rü ñanagürü nüxŭ: <sup>35</sup> —Cuxŭ tá icharŭxĩnú i ngëxguma ínangugügu i ngëma cuxŭ íxuaxŭgŭxŭ —ñanagürü. Rü yexguma nanamu ga churaragü na wüxi ga ucapu ga ãëxgacü ga Erodepatawa yexmaxŭwa nüxna na nadaugŭxŭcèx.

## 24

*Pauru rü ãëxgacü ga Peripëxewa nügüétüwa nidexa*

<sup>1</sup> Rü wüximëxpŭx ga ngunexŭ ngupetügu, rü Yerucharéŭwa ne naxŭ ga paigüeru ga Ananíã, namaã ga ñuxre ga Yudíugüarü ãëxgacügüerugü rü wüxi ga yatü ga meãma dexaxŭ cuáxŭ ga Téturu ga naega. Rü nümagü rü ãëxgacü ga Perixŭtawa naxĩ na namaã nüxŭ yanaxugŭxŭcèx ga tŭxcüŭ Pauruxŭ na ínaxuaxŭgŭxŭ. <sup>2</sup> Rü yexguma Pauruxŭ yéma nagagügu, rü inanaxügu ga Téturu ga nüxŭ na yaxuxŭ, rü ñanagürü:

—Moxëxŭchima i cuma Pa ãëxgacü Pa Perix, erü cugagu nixĩ i meãma toxŭ naxüpetŭxŭ i nuã. Rü cugagu nixĩ i nuã i ñoma i nachiŭãnewa na toxŭ nangëxmaxŭ i muxŭma i mexŭgü. <sup>3</sup> Rü moxë cuxna taxã erü guxŭwama rü guxŭguma cuxŭtawa tanayauxgü i guxŭma i ngëma mexŭgü Pa ãëxgacŭxŭchima, Pa Perix. <sup>4</sup> Natürü tama yexeraãcü cuxŭ chachixewechaŭ. Rü ngëmacèx cuxna chaca na paxaãchi meã toxŭ icurŭxĩnŭxŭ. <sup>5</sup> Rü ñuxma rü wüxi i orexŭ cumaã chixuxchaŭ. Rü marü nüxŭ tadau i

ñaã yatü rü wüxi i daaweanerüü na yïxü, erü chixexümaã nayaxucuxëgü i Yudíugü i guxü i naãnewa na nügü yatoyexüçèx. Rü nüma nixí i norü äëxgacü i ngëma duüxügü i nüxü yaxögüxü i Ngechuchu i Nacharétucüãx. <sup>6</sup> Rü toma tayayauxgü i ñaã yatü ga yexguma tupauca ga taxüne naxüxaxëëchaügu. Rü torü mugü tomaã nüxü ixuxüãcüma nüxna tacagüchaü. <sup>7</sup> Natürü ínangu ga churaragüarü äëxgacü ga Díchiu, rü muxüma ga norü churaragümaã toxna nanapu. Rü toma i ínaxuaxügüxe, rü toxü namu na cuxütawa taxíxüçèx. <sup>8</sup> Rü ñuxma rü marü name i cumatama nüxna cuca i ngëma Pauru na nüxü cucuáxüçèx na aixcüma yïxü i guxüma i ngëma naxçèx ítanaxuaxügüxü i tomax —ñanagürü. <sup>9</sup> Rü yema togü ga Yudíugü rü ta, rü ñanagürügü: —Rü aixcüma nixí i ngëma ore —ñanagürügü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga guma äëxgacü ga Peri rü naxmëxmaã Pauruxü naxuneta na yadexaxüçèx. Rü yexguma ga Pauru, rü ñanagürü: —Chorü taãëmaã cupëxewa chaugücèx chidexa, erü nüxü chacuèx na mucüma ga taunecü ñoma i nachiüãneärü äëxgacü quiïxü. <sup>11</sup> Marü name i cumatama naxçèx ícuca, erü <sup>12</sup> i ngunexüxícatama nangupetü ga na Yerucharéüwa changuxü na Tupanaxü chayarücuèxüxüçèx. <sup>12</sup> Rü bai ga tupauca ga taxünewa, rü bai ga ngutaquëxepataüguwa, rü bai ga ngürüanewamare ga ñãnewa choxü nadaugü ga Yudíugü ga na texémaã íchíporagacüüxü, rü na chananuëxëëxü ga duüxügü. <sup>13</sup> Rü ñuxma i ñaã duüxügü i choxü íxuaxügüxü, rü bai i wüxiwaxüra cuxçèx nanangoxëëgü na aixcüma yïxü i ngëma



naxcèx choxü ínaxuaxüğüxü. <sup>14</sup> Natürü cumaã nüxü chixu, rü nuxcümaüğüxü ga chorü oxigüarü Tupanaãxü nixĩ i chapuracüxü ngëxgumarüü i choxü na nanaxwèxexü ya Ngechuchu ya Cristu ya nüxü chayaxõcü. Rü ngëma nixĩ i nümagü i Yudíugü naxugüãgu rü na:

“Tomare i ore”, ñagüxü. Rü aixcüma nüxü chayaxõ i guxüma i Tupanaãrü mugü ga Moïché ümatüxü rü guxüma i Tupanaãrü ore ga nuxcümaüğüxü ga norü orearü uruüğü ümatüğüxü. <sup>15</sup> Rü choma rü ta yema nuxcümaüğüxürüü Tupanaãxü chayaxõ. Rü naxrüü chayaxõ rü tá wena na namaxëxü i ngëma yuexü i mexüğü rü chixexüğü. <sup>16</sup> Rü ngëmacèx nixĩ i guxüguma meã chaugüna chadauxü na chauãëwatama nüxü chacuáxücèx na chamexü i Tupanapëxewa rü duüxüğüpëxewa. <sup>17</sup> Rü dücax, Pa ãëxgacüx, rü ñuxre ga tauncü togü ga nachiuãnegu chixüğü, rü düxwaxarü chauchiüãnecèx wena chataegu na nuã chanangexücèx ga dïëru ga namaã nüxü charüngüxëëchaüxü i chautanüxüğü i Yudíugü i nüxü nataxuxü, rü nuã Tupanana chanaxãxücèx i chorü ãmaregü. <sup>18-19</sup> Rü yema ngunexügu rü tupauca ya taxünewa Tupanana íchanaxã ga chorü ãmaregü, nawena na chaugü chamexëëxü ga Tupanapëxewa. Rü tama muxü ga duüxügümaã chayexma, rü tama chananuëxëë ga duüxüğü ga yexguma ñuxre ga Yudíugü ga Áchiaanecüãx choxü daugügu ga yéma tupauca ya taxünewa. Rü ngëmagü chi nixĩ i ñuxma nuã íxü na choxü ínaxuaxüğüxücèx

ega tacü nüxü ngëxmagu i chauchiga. <sup>20</sup> Rü ngëxguma tama tacü nüxü ngëxmagu ga yema tupauca ya taxünewa choxü daugüxü, jrü ěcü ñaã ñuxma nuxmagüxü cumaã nüxü ixugü na tacü ga chixexüxü chowa nadaugüxü ga yexguma Yudíugüarü äëxgacügütücumüpëxewa chayexmagu! <sup>21</sup> Rü ñaxüxĩcatama nixĩ ga chorü ore ga tagaãcü namaã chachonagüxü ga yexguma yema äëxgacügüpëxewa chayexmagu:

“Rü ñuxma rü choxna pecagü erü choma chayaxõ i wena tá na namaxëxü i yuexü”, ñacharügü ga yexguma —ñanagürü ga Pauru. <sup>22</sup> Natürü ga Peri rü meã nüxü nacuèx ga yema Cristuaxü yaxõchiga. Rü yemacèx ga yexguma Pauruaru orexü naxĩnügu, rü ínayachaxãchi ga na nüxna naçaxü, rü ñanagürü Yudíugüxü: —Ngëxguma churaragüarü äëxgacü ya Díchiu núma üxgu, rü tá meãma nüxü chacuèx i ngëma naxcèx ípenaxuaxüxü —ñanagürü. <sup>23</sup> Rü yexguma ga Peri rü norü capitáüxü namu ga na Pauruna nadauxücèx. Natürü tama nanapoxcuxüchi, rü tama nanachuxu ga na naxütagu naxĩãneãxü ga namücügü, rü nüxü na nangüxëëgüxü. <sup>24</sup> Rü ñuxre ga ngunexü marü ngupetügu rü wena yéma naxü ga Peri ngĩmaã ga naxmèx ga Drusíla ga Yudíu ixĩcü. Rü Paurucèx nayacaxëë, rü nüxü naxĩnü ga yema ore ga Pauru namaã nüxü ixuxü ga Cristuaxü na yaxõxüchiga. <sup>25</sup> Natürü yexguma Pauru meãma namaã nüxü ixuxgu na ñuxãcü Tupana naxwèxexü na meã imaxüxü rü ñuxãcü nanaxwèxexü na tórü maxümaã meã icuáxü rü ñuxãcü tá tuxna naçaxü i tórü maxüchiga, rü poraãcü nabaixãchiãë ga Peri. Rü

düxwa ñanagürü nüxü: —İĒcü íxü i ñuxmax! Rū ngēxguma ñuxguacü icharüxãũxmaregu, rü wena táxarü cuxcèx changema —ñanagürü. <sup>26</sup> Yerü Peri ínananguxēē na Pauru chi dīeru nüxna ixāxü na yangēãxüçèx, rü yemacèx muēxpüxcüna naxcèx nangemaxü, rü namaã nidexaxü. <sup>27</sup> Rū taxre ga tauncü yemaãcü nixġü. Rū ínanguxuchi ga Peri ga na ãēxgacü yīxü, rü nachicüü ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Natürü nüma ga Peri, rü Yudíugümaã nügü namecümaxēēchaü, rü yemacèx tama ínananguxuchixēē ga Pauru.

## 25

### *Ãēxgacü ga Festupēxewa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rū Checharéawa nangu ga Festu na yéma ãēxgacüxü yaxücuxüçèx. Rū marü tomaēxpüx ga ngunexü yéma nayexmagu, rü wenaxârü inaxüâchi, rü Yerucharéüwa naxü. <sup>2</sup> Rū yéma Yerucharéüwa rü yema paigüarü ãēxgacügü rü Yudíugüarü ãēxgacügü rü Pauruxü ínaxuaxüġü Festupēxewa. <sup>3</sup> Rū naxcèx ínacagü ga Yerucharéüwa Pauruxü na namuxüçèx. Yerü nümagü rü nagu narüxĩnüē na namagu yacuxéüġüãxü na yexma yamèxġüãxüçèx. <sup>4</sup> Natürü ga Festu rü nanangãxü, rü ñanagürü: —Checharéagu napoxcu i Pauru, rü choma rü tá paxa ngēma Checharéawa chaxü. <sup>5</sup> Rū ngēmacèx name nixĩ i perü ãēxgacügü rü chowe narüxĩ i Checharéawa, rü ngēxguma tacü rü chixexü naxüxgu i ngēma yatü, rü ngema tá nixĩ i chomaã nüxü pixugüxü —ñanagürü. <sup>6</sup> Rū maneca 8 rü ēxna 10 ga ngunexü Yerucharéüwa nayexma ga Festu,

rü ñuxũchi Checharéacèx nataegu. Rü yexguma ínangxguarü moxũãcü rü yema nachica ga ngextá duũxũgũna ínaçaxũwa naxũ, rü yéma nayarüto norü tochicaxũwa. Rü Paurucèx nangema na yéma napèxewa nagagũãxũcèx. <sup>7</sup> Rü yexguma yexma yaxücuxgu ga Pauru, rü yema Yudíugü ga Yerucharéüwa ne íxũ, rü naxcèx naxĩ. Rü muxũma ga chixexũgũmaã ínanaxuaxũgü. Natürü taxuwama nüxũ nüxũ nadauxêê na aixcüma yĩxũ ga yema naxcèx ínaxuaxũgũãxũ. <sup>8</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Pa ãëxgacüx, taxuũma ga chixexũ namaã chixugü ga yema mugü ga Moĩché ümatũxũ, rü bai ga tupauca ya taxünemaã, rü bai ga ãëxgacü ya Chécharumaã —ñanagürü. <sup>9</sup> Natürü nüma ga Festu rü Yudíugũmaã nügü namecümamaxêêchaũ, rü yemacèx Pauruna naca, rü ñanagürü nüxũ: —¿Cunaxwèxexũ na Yerucharéüwa cuxũxũ na ngema cuxna chaçaxũcèx naxcèx i guxũma i ngẽma naxcèx cuxũ ínaxuaxũgũxũ? —ñanagürü. <sup>10</sup> Rü yexguma ga Pauru rü nanangãxũ, rü ñanagürü: —Choma rü cupèxewa changèxma na choxna cuçaxũcèx, erü cuma nixĩ i cuxũ naxunetaxũ i ãëxgacü ya tacü ya Chécharu na ãëxgacü quiixũ i núma. Rü ngẽmacèx chanaxwèxe i nuã choxna cuca. Erü taxuũma i chixexũ chaxü i Yudíugũmaã, ngëxgumarüũ i cuma meãma nüxũ cucuèx. <sup>11</sup> Ngëxguma chi tacü i chixexũ chaxũxgu rü marü name na naxcèx choxũ yamèxgũxũ, rü marü name i na chayuxũ. Natürü ngëxguma nataxuxguma i tacü i aixcüma ixĩxũ i ngẽma naxcèx choxũ ínaxuaxũgũxũ, rü taxuacüma texé Yudíugũna choxũ tamu. Rü naxcèx íchaca na

nümatama ya ãëxgacü ya tacü ya Chécharu choxna naçaxüçèx —ñanagürü ga Pauru. <sup>12</sup> Rû yexguma ga Festu rû norü ucuxëruüğü ga ãëxgacügümaã nidexa, rû ñuxüchi ñanagürü Pauruxü: —Marü naxcèx ícuca na ãëxgacü ya tacü ya Chécharu cuxna çaxüçèx. Ëcü, ñuxma rû naxütawa tá cuxü chamu —ñanagürü.

### *Ãëxgacü ga Agripapëxewa nayexma ga Pauru*

<sup>13</sup> Rû ñuxre ga ngunexü ngupetügu, rû Checharéawa nangugü ga Yudíugüarü ãëxgacü ga Agripa rû naëyèx ga Bereníche, na Festuxü yanamoxëgüxüçèx. <sup>14</sup> Rû marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagügu, rû Agripamaã nüxü nixu ga Festu ga Pauruchiga, rû ñanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i yatü i poxcuxü ga Peri tama ínguxuchixëëxü. <sup>15</sup> —Rû yexguma choma Yerucharéüwa chayexmagu, rû paigüarü ãëxgacügü rû Yudíugüarü ãëxgacügüerugü rû ínanaxuaxüğü, rû naxcèx ínacagü na namaã chanaxueguxüçèx rû na yamèxgüãxüçèx. <sup>16</sup> —Rû choma chanangãxü, rû tama tocüma nixí i toma i Dumacüãxgü i na tayamáxü i wüxi i duüxü ega tama nügüétüwa yadexaxíragu napëxewa i ngëma ínaxuaxügüxü. <sup>17</sup> —Rû yemacèx ga yexguma núma nangugügu ga yema Yudíugü, rû yexgumaärü moxüãcü rû chorü tochicaxüwa chitocuchi na nüxna chaçaxüçèx nachiga ga yema, rû yéma naxcèx changema ga yema yatü. <sup>18</sup> —Natürü ga yema Yudíugü ga ínaxuaxügüxü, rû taxuüma ga tacü ga chixexü ga choma íchananguxëëxüxü nixugü. <sup>19</sup> —Natürü norü Tupanachiga rû wüxi ga yatü ga Ngechuchuchiga nixí ga yema nagu

yadexagüxü. Rū nüma ga Yudíugü nüxü nixugü ga na nayuxü ga yema Ngechuchu, natürü Pauru nüxü ixuxgu rü marü wena namaxü. <sup>20</sup> —Rü yexguma ga choma ga tama na nüxü chacuáxü ga ñuxäcü tá chanamexëxü ga yema guxchaxü, rü yemacèx nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwèxe ga Yerucharéüwa na naxüxü, na yéma nüxna chaçaxüçèx. <sup>21</sup> —Natürü nüma ga Pauru naxcèx ínaca ga na äëxgacü ya tacü ya Chécharupëxewa naxüxü na nümatama ya Chécharu nüxna çaxüçèx. Rū yemacèx chanamu na meã nüxna nadaugüxüçèx ñuxmata choma äëxgacü ya Chécharuxütawa chanamux —ñanagürü. <sup>22</sup> Rū yexguma ga Agripa rü ñanagürü Festuxü: —Choma rü ta nüxü chaxĩnüchaü i norü ore i ngëma yatü —ñanagürü. Rū Festu nanangäxü rü ñanagürü: —Moxü tátama nüxü cuxĩnü —ñanagürü. <sup>23</sup> Rū moxüäcü yema ucapu ga äëxgacügü íngutaquëxegüxüwa nangugü ga Agripa rü Bereníche rü poraäcü nangëxäëgü. Rū namaã ínangugü ta ga churaragüarü äëxgacügü rü yema íänecüäxgü ga corigüxüchi ixíngüxü. Rū ñuxüchi Paurucèx nangema ga Festu na yema äëxgacügüpëxewa nagagüäxüçèx. <sup>24</sup> Rū ñanagürü ga Festu: —Pa Äëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxāma i Pema ya Nuxmagüxe, ñaã nixĩ i ngëma yatü i nachigamaã yadexagüxü i guxüma i Yudíugü. Rū chopëxewa ínanaxuaxügü ga Yerucharéüwa rü núma rü ta. Rū guxüguma tagaäcüma choxna naxcèx nacagü na nayuxü. <sup>25</sup> —Natürü i choma rü taxuüma i tacü i chixexü i naxüxü nawa chadau na naxcèx yamáxü. Natürü nüma ga Pauru rü naxcèx ínaca na äëxgacü ya tacü ya Chécharu nüxna

çaxŭ, rŭ ngẽmacèx nagu charŭxĩnŭ na ngẽma chanamuxŭ. <sup>26</sup>—Natürŭ taxuŭma i ore i aixcũma ixĩxŭ i nachiga choxŭ nangẽxma na chorŭ ãẽxgacũ ya Chẽcharucèx chanaxũmatũxũcèx. Rŭ ngẽmacèx chanamu na nuã pepẽxewa nagagũãxũcèx, rŭ cuxcèx türŭ nixĩ, Pa ãẽxgacũ Pa Agripax, na nũxna cuçaxũcèx, na nũxŭ chacuáxũcèx i tacũ tá na chaxũmatũxŭ naxcèx ya ãẽxgacũ ya Chẽcharu. <sup>27</sup>—Erŭ chauxcèx rŭ tama name na ngextá namuxŭ i wũxi i poxcuxŭ ega tama naxũmatũxĩragu nachiga na tacũcèx ínaxuaxũgũãxŭ.

## 26

*Pauru rŭ ãẽxgacũ ga Agripapẽxewa nũgüétũwa nidexa*

<sup>1</sup> Rŭ yexguma ga Agripa rŭ ñanagürŭ Pauruxŭ: —Marŭ name i ñuxma i cugüétũwa quidexa —ñanagürŭ. Rŭ yexguma naxunagümẽxẽ ga Pauru, rŭ inanaxügŭ ga nũgüétũwa na yadexaxŭ, rŭ ñanagürŭ: <sup>2</sup> —Chataãẽ, Pa ãẽxgacũ Pa Agripax, erŭ cupẽxewa chidexa i ñuxma na chaugüétũwa chachogũxũcèx i guxũma i ngẽma choxŭ na ínaxuaxũgũxŭ i ngẽma chautanũxŭ i Yudíugŭ. <sup>3</sup>—Rŭ yexeraãcũ chataãẽ erŭ cuma nũxŭ cucuèx i guxũma i tocũma i toma i Yudíugŭ, rŭ guxũma i Moĩché ũmatũxŭ i mugŭ i naxcèx yadexagũxŭ i chautanũxũgŭ. Rŭ ngẽmacèx cuxna chaca na meã choxŭ icurũxĩnũxũcèx.

*Pauruarŭ maxŭ naxũpa ga Ngechuchuaxŭ na yaxõõxŭ*

<sup>4</sup>—Rŭ guxũma i ngẽma chautanũxũgŭ i Yudíugŭ rŭ nũxŭ nacuèxgŭ ga ñuxãcũ na chamaxũxŭ ga

natanüwa ga chauchiüñnewa rü Yerucharéüwa ga yexguma changextüxüüragu. <sup>5</sup> —Rü ngëxguma chauchigaxü yaxugüechaügu, rü nüma nüxü nacuëxgü ga choma rü woetama Parichéu na chiixü. Rü toma i Yudíugü i Parichéugü na tixíngüxü, rü toma nixí i guxüma i totanüxü i Yudíugüarü yexera na poraäcü tanaxaurexü i ngëma tocüma. <sup>6</sup> —Rü ñuxma i ngëma chautanüxügü i Yudíugü rü nuã pepëxewa choxü nagagü erü chayaxö na Cristugagu nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, yema Tupana nuxcümaügüxü ga torü oxigümaã inaxunetaxürüü. <sup>7</sup> —Rü guxüma i totanüxügü i Yudíugü rü ínanangüxëëgü na nüxü nadaugüxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta. Rü ngëmacëx Tupanaxü nicuëxüügü rü guxüguma i ngunecü rü chütacü rü Tupanaäxü napuracüe. Rü choma rü ta íchanangüxëë na nüxü chadauxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta, rü ngëmacëx nixí, Pa Äëxgacüx, i ñuxma i choxü ínaxuaxügüxü i ngëma chautanüxügü i Yudíugü. <sup>8</sup> —¿Rü tüxcüü tama peyaxögü na Tupana wena namaxëxëëxü i ngëma yuexü?

*Pauru rü nüxü nixu ga ñuxäcü yema yaxögüxüwe na yangëchigüxü*

<sup>9</sup> —Rü choma nagu charüxínügu ga noxri rü name ga muxüma ga chixexü namaã na chaxüxü ga yema Ngechuchu ya Nacharétucüäxäxü yaxögüxü. <sup>10</sup> —Rü yemacëx nawe chingëchigü ga Yerucharéüwa. Rü paigüarü äëxgacügüxütawa naxcëx íchaca ga popera na chanapoxcuexüçëx ga yema yaxögüxü. Rü yexma chanapoxcue ga muxüma. Rü yexguma chautanüxü ga



Yudíugü nadaixgu ga yema yaxõgüxũ, rü choma rü chorü me nixĩ. <sup>11</sup> —Rü muẽxpüxcüna rü chanapoxcuexũ na nüxũ naxoexüçex ga yema na yaxõgüãxũ. Rü yemaãcü chanaxü ga guxünema ga ngutaquẽxepataũgüwa. Rü poraãcü naxchi chaxaxichi ga yema yaxõgüxũ, rü yemacèx nawe chingẽchigü ñuxmata to ga nachiuãnegune ga iãnegüwa.

*Pauru rü wenaxãrũ nüxũ nixu ga ñuxãcü na yaxõõxũ ga noxrix*

<sup>12</sup> Rü ñanagürü ga Pauru: —Rü yema yaxõgüxũxũ na chapoxcuexüçex nixĩ ga Damacuwa chaxũxũ. Rü yemacèx ga paigüarü ãẽxgacügü rü choxũ namugü rü choxna nanaxãgü ga popera ga nawa choxna naxãgagüxũ na chanapoxcuexüçex ga yema yaxõgüxũ. <sup>13</sup> —Rü yexguma namagu taxĩyane, Pa Æẽxgacüx, rü yexguma meãma tocuchiwa nanguxgu, rü nüxũ chadau ga wüxi ga omü ga daxüwa ne üxũ ga üèxcüarü yexera ixĩxũ ga choxũ baxixũ rü yema chomücügüxũ rü ta baxixũ. <sup>14</sup> —Rü guxãma ga toma rü ñaxtüanegu tayayi. Rü choma rü nüxũ chaxĩnü ga wüxi ga naga ga Yudíugawa choxũ ñaxũ:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüxcüũ i chowe quingẽchigüxũ? Poraãcü cugütama cuchixexẽ ñoma wüxi i tacü i ãmaguxũgu cucuxgüxürü”, ñanagürü choxũ. <sup>15</sup> —Rü choma chanangãxũ, rü ñacharügü:

“¿Texé quixĩ, Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga Cori rü ñanagürü choxũ:

“Choma nixĩ i Ngechuchu rü chorü duüxügü nixĩ i ngẽma nawe quingẽchigüxü. <sup>16</sup> —¡Natürü írüda rü inachi! Rü marü cuxcèx changox i ñuxmax, erü cuxü chamuxchaü na choxü cupuracüxücèx rü nüxü quixuchigaxücèx i ngẽma ñuxma na choxü cudauxü rü ngẽma yixcûra tá chauxütawa nüxü cudauxü. <sup>17</sup> — Rü cuxna tá chadau i natanüwa i cutanüxügü i Yudíugü rü ngẽma tama Yudíugü ixíugüxü i ñuxma tá natanüwa cuxü chamuxü. <sup>18</sup> —Rü ngema cuxü chamu na ngẽma duüxügüxü choxü cucuèxẽxücèx rü nüxü naxoexücèx i nacüma i chixexügü rü chauga naxĩnüxücèx. Rü ngema tá cuxü na Chatanámeñewa ícunanguxüxẽxücèx i ngẽma duüxügü na chowe naxĩxücèx rü choxü yaxõgüãxücèx na choma rü nüxü nüxü changechaüxücèx i norü pecadugü, rü nüxü nangẽxmaxücèx i nachica namaã i guxüma i chorü duüxügü i üünegüxü”, ñanagürü choxü ga Cori.

*Pauru rü naga naxĩnü ga yema Ngechuchu namaã nüxü ixuxü*

<sup>19</sup> —Rü yemacèx ga chomax, Pa ãẽxgacü Pa Agripax, rü naga chaxĩnü ga yema ore ga Ngechuchu chomaã nüxü ixuxü ga yexguma choxü nabaxixgu ga yema omü ga daxüwa ne üxü. <sup>20</sup> —Natürü noxri rü Damacucüãxgümaã nüxü chixuchiga ga Tupanaãrü ore. Rü yixcama ga Yerucharéüçüãxgümaã, rü yemawena rü guxü ga Yudéaanewa, rü ñuxüchi yema tama Yudíugü ixíugüxümaã nüxü chixu. Rü ñacharügü:

“¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexügü, rü Tupanacèx pedaugü, rü meã pemaxẽ na duüxügü

nüxü daugüxücèx na aixcüma peyaxögüxü!”  
ñacharügü. <sup>21</sup>—Rü yemacèxtama nixĩ ga tupauca  
ya taxünegu choxü yayauxgüxü rü choxü  
yamèxgüchaüxü ga chautanüxügü i Yudíugü.  
<sup>22-23</sup>—Natürü Tupana choxü narüngüxêê rü  
ngêmacèx taguma íchayachaxãchi na guxüma i  
duüxügümaã nüxü chixuxü rü woo buxü rü  
yaxü. Rü namaã nüxü chixu ga yema ore ga  
nuxcümaügüxü ga Tupanaârü orearü uruügü  
rü Moïché nüxü ixugüxü na ñuxãcü tá nüxü  
nangupetüxü ga Cristu rü ñuxãcü tá na nayuxü,  
natürü yemawena rü nüma tá yïxü ga nüxïra  
yuwa ínadxü. Rü namaã nüxü chixu ta ga yema  
nuxcümaügüxüârü ore ga ñaxü:

“Rü Cristu rü tatanüxü i Yudíugümaã rü ngêma to  
i duüxügü i tama Yudíugü ixígüxümaã tá  
naxunagüãxü i ore i tüxü maxêxêxü”,  
ñaxü. Rü yemachigaxüxĩcatama nixĩ ga namaã  
chixuxü —ñanagürü ga Pauru.

*Pauru rü Agripaaxü nanangüchaüxêê na  
yaxôðxücèx*

<sup>24</sup> Rü yexguma yemaãcü nügüétüwa yadeaxgu  
ga Pauru, rü ñanagürü ga Festu tagaãcüma: —  
Cungêãmare Pa Paurux. Rü ngêma na yeücürü  
cungüechaü, rü düxwa nawa cungêãê —ñanagürü.

<sup>25</sup> Natürü ga Pauru rü nanangãxü, rü ñanagürü: —  
Tama changêãê Pa Æëxgacüxüchi, Pa Festux. Erü  
ñaã ore i nüxü chixuxü, rü aixcümaxüchima nixĩ.  
<sup>26</sup>—Rü daa æëxgacü ya Agripa rü meãma nüxü  
nacuèx i guxüma i ngêma pemaã nüxü chixuxü.  
Rü ngêmacèx tama chamuüãcüma chorü taãëmaã  
napêxewa nüxü chixu, erü nüxü chacuèx na nüma

rü ta nüxü nacuáxü i tacüchiga na yiixü i guxüma i ñaã ore. Erü tama ngextámare cúãcü naxüpetü i ngëma. <sup>27</sup> —¿Cuyaxõxü, Pa Agripax, i ngëma Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuxü? Choma nüxü chacuèx rü cuyaxõ —ñanagürü ga Pauru. <sup>28</sup> Rü Pauruxü nangãxü ga Agripa, rü ñanagürü: —¿Éxna cuma nagu curüxĩnügu rü ngëmaãcü noxre i curü oremaã na choxü cuyaxõxëxü? —ñanagürü. <sup>29</sup> Rü ñanagürü ga Pauru: —Woo noxre i oremaã rü woo muxü i oremaã rü Tupana nanaxwèxe na cuyaxõxü. Rü tama i cuxicatama, natürü guxüma i ñaã nuã choxü ñnüèxü rü ta, rü Tupana nanaxwèxe na chauxrüü yixĩgüxü, natürü tama chauxrüü daa cadenagümaã na yanèixgüxü —ñanagürü ga Pauru. <sup>30</sup> Rü yexguma inachigü ga Agripa, rü Festu, rü Bereníche, rü guxüma ga yema namaã yéma rütogüxü. <sup>31</sup> Rü yexguma ga nümagü rü noxrüwama naxĩ na yéma nügümaã Pauruchiga yadexagüxüçèx. Rü ñanagürügü: —Rü ngëma yatü, rü taxuüma i chixexü naxü na naxcèx yamáxü rü éxna naxcèx napoxcuxü —ñanagürügü. <sup>32</sup> Rü Festuxü ñanagürü ga Agripa: —Ngëxguma chi tama nümatama naxcèx ñnacaxgu na Chécharu nüxna çaxüçèx, rü chi ítananguxuchixëë —ñanagürü.

## 27

### *Pauruxü Dumawa namugü*

<sup>1</sup> Rü yema ãëxgacügü rü düxwa nagu narüxĩnüë na norü ãëxgacü ga Chécharu ga Itáriaanewa yexmacüxütawa na toxü namugüxü. Rü norü churaragüarü capitáüna nanamu ga Pauru namaã ga ñuxre ga togü ga poxcuexü na Chécharuxütawa

nagagüãxücèx. Rù guma capitáũ rù Yúriu nixĩ ga naega, rù norü churagütücümü rù Chécharuarü Dauruüğü nixĩ ga naega. <sup>2</sup> Rù nagu tichoũ ga wüxi ga wapuru ga buanecümaã ixũüne ga Adamíchiuwa ne üxüne ga Áchiaarü ãnegüwa üxchaxüne. Rù towe ta nixüe ga Aritárcu ga Machedóniããnecüãx ga Techarónicawa ne üxü. <sup>3</sup> Rù moxüãcü rù Chidãũãrü türewa tangugü. Rù Paurumaã namecüma ga capitáũ ga Yúriu. Rù ínanaxüexëë na yémacüãx ga namücügüxütagu naxüãneãxücèx ga Pauru, na nümagü nüxü nangüxëëgüxücèx. <sup>4</sup> Rù yéma itaxĩãchi. Rù Chiprearü capaxũãrü tocüwaguama taxĩ, naxchaxwa ga buanecü, yerü towaama nabu. <sup>5</sup> Rù yéma Chiprewa tixãũ ga taxtü rù Chiríchiaanecütüwa tarüyicu. Rù yemacutügu taxĩ, rù Paũpíriaanewa tachopetü rù ñuxmata Díchiaanewa yexmane ga ãne ga Mirawa tangugü. <sup>6</sup> Rù yema capitáũ yexma nüxü nayangau ga wüxi ga wapuru ga Aleyãdríawa ne üxüne ga Itáriaanewa üxüne. Rù gumagu toxü nichoũxëë, rù tomaã inaxũãchi. <sup>7</sup> Natürü írarüwatama itiñaxwetaxü ga muxüma ga ngunexügu, rù guxchaãcüma Guíduarü toxmëxtawa tangugü. Natürü towaama nabuema ga buanecü, rù yemacèx capaxü ga Chamonaãrü toxmëxtawa tachopetü rù capaxü ga Crétaxü itachoeguãchi. <sup>8</sup> Rù guxchaãcüma nacutügu taxĩ ga yema capaxü, rù wüxi ga nachica ga Mexü ga Türegu ãegaxüwa tangugü. Rù ãne ga Dácheaarü ngaicamana nayexma. <sup>9</sup> Natürü marü poraãcü namagu tanuxcü ga na itaxĩxü, rù marü naxãücüma ga na itaxĩãmaxü yerü marü nawa nangu ga guma tauemacügü ga nagu nagáuanecü.

Rü yemacèx ga Pauru rü nayaxucuxê ga duïxügü, rü ñanagürü: <sup>10</sup> —Pa Chomücügüx, nüxü chacuèx i ngëxguma chi ixĩamagu, rü tá naxãücüma. Rü daa wapuru rü tá inayarütaxu namaã i guxüma i naãcu. Rü ngürüãchi i yixema rü tá ta tayue — ñanagürü. <sup>11</sup> Natürü yema churaragüarü capitãü rü yexeraãcü guma wapuruarü yoragaama naxĩnü, rü marinerugüarü capitãügaama naxĩnü, rü tama aixcüma Pauruga naxĩnü. <sup>12</sup> Natürü yema türe rü tama name ga yéma na tanangupetüxëëxü ga gáuanexü. Rü yemacèx wixguxüchi guxüma ga duïxügü nagu narüxĩnüë rü narümemaë nixĩ ga na itaxĩächixü ga yéma. Rü nanaxwèxegü ga chi Cueníchewa na tangugüxü na yéma tanangupetüxëëxü ga gáuanexü, yerü yema nixĩ ga wüxi ga Crétaarü türe ga mexü ga tama poraãcü buanecü ga taxü nawa nguxü.

*Taxtüarü ngãxütügu nüxü naxü ga buanecü ga tacü*

<sup>13</sup> Rü inanaxügü ga na meãma topëxewaama nabuxü ga buanecü, rü yemacèx ga nümagü ga marinerugü rü nüxü nacuèxgügu rü chi meã itangugü ga yema itaxĩxüwa. Rü yemacèx itaxĩächi, rü nacutüarü ngaicamagu taxĩ ga yema Crétaarü capaxü. <sup>14-15</sup> Rü natürü ngürüãchi yixcamaxüra rü wüxi ga buanecü ga taxüchicü ga capaxüarü tocüwawa ne üxcü ngãxütüwaama nanacue ga guma wapuru. Rü taxuacüma itixütaü nawaama ga buanecü. Rü yemacèx düxwa itayachaxãchi ga na tanatochinüxü, rü toxü ínicuetaü. <sup>16</sup> Rü wüxi ga capaxüãcü ga Caudagu ãegaxüarü tocüwawaama tachopetü ga ngextá tama poraãcü íyabuaxüwa.

Rü yéma poraãcü tapuracüe na guma wapurugu tanatúnagüxü ga norü ngue ga yatúchigüne. <sup>17</sup> Rü yexguma marü natúnagügüägu ga guma ngue, rü napanaxägü ga tanütaxümaã nayanëixgütüwe ga guma wapuru. Rü ñuxüchi nayawëgü ga yema naxchirutachinügü ga namaã yacuetaüxü ga noxrix, yerü namuë ga na Chírutearü naxnücüwa yanangaixtaügüxü. Rü yema buanecü toxü nicuetaümare. <sup>18</sup> Rü moxüãcü ga buanecü rü tama nangupetüéga, rü yemacèx inanaxügü ga na ínawoüãcuãxü. <sup>19</sup> Rü norü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü naxmëxmaãtama ínanawoü ga yema natüxügü ga guma wapuru, rü guxüma ga to ga norü yemaxügü. <sup>20</sup> Rü muxüma ga ngunexügu, rü tama nangox ga üèxcü rü èhtagü, rü tama nangupetüéga ga guma buanecü ga taxüchicü. Rü düxwa nagu tarüxñnüë ga marü tãütáma na tamaxëxü. <sup>21</sup> Rü yexguma marü muxüma ga ngunexü tingegügu ga tama na tachibüexü, rü yexguma guxüma ga yema duüxügütanüwa inachi ga Pauru, rü ñanagürü: —Narümemaë chi nixí, Pa Chomücügüx, ga chauga na pexñnüëxü, rü tãü chima na ixíächixü ga Crétawa, rü tãü chima ñuxmarüü tüxü naxüpetü i ñaã äücümaxü rü taxuxü chima i chixexü tüxü nangupetü. <sup>22</sup> — Natürü ¡petaãëgü! erü wapuruxica tá inayarütaxu, natürü i yixema rü taxúetáma tayue. <sup>23</sup> — Erü ngewëxarü chütaxügu ya Tupana ya nüxü chapuracücü ya chorü cori ixícü rü núma nanamu i wüxi i norü orearü uruü i daxüçüãx i chauxcèx ngóxü. <sup>24</sup> —Rü ñanagürü choxü:

“¡Tãxü i cumuüxü, Pa Paurux! Erü äëxgacü ya

Chécharupêxewa tá cingu, rü cugagu tá Tupana nanamaxêxêê i guxüma i ngêma cumücügü i cumaã ngêxma wapurugu ãxü”, ñanagürü choxü. <sup>25</sup> —Rü ngêmacèx, Pa Chomücügüx, jrü petaãégü! erü choma rü aixcüma Tupanaãxü chayaxõ, rü aixcüma tá nixĩ i ngêmaãcü tá nangupetüxü ngêxgumarüü i ngêma chomaã nüxü yaxuxü. <sup>26</sup> — Natürü wüxi i capaxüwa tá tayarücüxcuchitaügü —ñanagürü ga Pauru. <sup>27</sup> Rü yexguma taxre ga yüxü tingexgu ga na itaxixü, rü taxü ga taxtü ga Ariáticuwa tayexmagü, yerü ga buanecü rü núxĩca toxü nacuetaü. Rü ngãxücüügu nüxü nicuèxãchitanü ga yema marinerugü ga na dauxchitacutüwa tangugüchaüxü. <sup>28</sup> Rü ínanataegü ga norü ngugütamaxü rü 36 ga metru nixĩ ga norü mátama. Rü yexguma marü írarüwa yaxüguxüra itaxixgu rü wenaxãrü nanangugütamagü, rü 27 ga metru nixĩ ga norü mátama ga yexgumax. <sup>29</sup> Rü namuüê ga na nutamaã yanañataügüxü ga naxãnacüwa, rü yemacèx guma wapuruchinüwa ínanawoü ga ägümücü ga aüclagü ga achugünaxcèx ga napanaxãmaã ixãtuxüxü na yemaãcü iyachaxãchigüxêêãxücèx ga guma wapuru. Rü nayumüxégü ga paxa na yangunexücèx. <sup>30</sup> Natürü ga yema marinerugü rü nibuxmüchaü ga guma wapuruwa, rü yemacèx nanawãixégü ga guma wapuruarü ngue, rü ñanagürügü: —Ngêma wapurupêxearü aüclagü tá ítawoü na nataixücèx ya wapuru —ñanagürügüneta. <sup>31</sup> Natürü ga Pauru rü churaragüarü capitáümaã rü norü churaragümaã nüxü nixu rü ñanagürü: — Ngêxguma ñãã marinerugü rü täütama nuxã



wapurugu nachoxgu, rü guxãma i pema rü tá peyue —ñanagürü. <sup>32</sup> Rü yexguma ga yema churaragü rü nayadaecunügü ga guma ngue, rü inananguxëëgü. <sup>33</sup> Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Pauru nayaxucuxëgü ga guxüma na nachibüexücèx, rü ñanagürü: —Taxre i yüxü nixĩ i ñuxma na taguma aixrügumarüü pechibüexü, rü bai i tacü na pengõxü yerü poraãcü pexoegaãëgü. <sup>34</sup> Rü ñuxma rü pemaã nüxü chixu na pechibüexü na peporaexücèx, rü taxuüma pexü üpetüxücèx. Erü taxúetáma itayarütaxu rü bai i wüxi i peyaexüra inayarütaxu —ñanagürü. <sup>35</sup> Rü yexguma marü yema ñaxgu, rü nanayaxu ga wüxi ga pãü, rü Tupanana moxë naxã napëxewa ga guxüma. Rü inanabücu ga yema pãü, rü inanaxügü ga na nangõõxü. <sup>36</sup> Rü yexguma nataãëgü ga guxüma, rü nümagü rü ta nachibüe. <sup>37</sup> Rü 276 tixīgü ga guxãma ga toma ga guma wapurugu ìxë. <sup>38</sup> Rü yexguma marü nangãxëgu, rü ínanawoü ga yema trigu ga wapuru namaã ããcuxü na nangünagüãchixüraxücèx ga guma wapuru.

### *Inangu ga guma wapuru*

<sup>39</sup> Rü yexguma yangunegu, rü yema marinerugü tama nüxü nacuáane ga yéma. Natürü nüxü nadaugü ga wüxi ga axcuchixü ga naxnücüpechinüãxü, rü nagu narüxñnüë ga yéma na yanangaixëëgüãxü ga wapuru. <sup>40</sup> Rü yexguma nanadaü ga norü ngaxüxü ga aüclagü, rü yéma nanawogü. Rü nayawëgü ga norü toxchinüxüãrü nëixruügü, rü inananga ga yema napëxewa üxü ga naxchirutachinü ga namaã

iticuetaũxũ. Rũ itanaxügü ga nüxũ na tingaicaxũ ga yema naxnücüpechinü. <sup>41</sup> Natürü wüxi ga naxnücüarü nuxtamaxüwa tayarüngaixtaũ. Rũ yéma naxnücüwa nayarüwápêxe ga guma wapura rü marü tama yéma itaxĩachi. Rũ yoxni ga nachinüwa, rü yuape nayapuxẽẽ. <sup>42</sup> Rũ yema churaragü rü nagu narüxĩnũẽ ga na nadaiãxũ ga yema poxcuexũ na taxuũma iñaxüçèx ga yexguma naxãnacüwa nangugügu. <sup>43-44</sup> Natürü yema norü capitáũ ga churaragü, rü Pauruxũ namaxẽẽchaũ, rü yemacèx tama nanaxwèxe ga na nadaiãxũ ga yema poxcuexũ. Natürü nanamu na yema ixãnũxũ rü nüxĩra ínayuxgüxũ na naxãnacüwa nawëxgüxüçèx, rü yema togü rü mürapewagügu rü êxna yema wapurutüchigügu meã na ínachoũxüçèx. Rũ yemaãcü guxãma meãma naxãnacüwa tangugü.

## 28

### *Capaxũ ga Márta wa nayexma ga Pauru*

<sup>1</sup> Rũ yexguma meãma naxãnacüwa tangugügu ga guxãma rü yexguma nüxũ tacuèxgü na Márta na yĩxũ ga naega ga yema capaxũ. <sup>2</sup> Rũ yema yemacüãxgü ga duũxügu rü meãma toxũ nayauxgü ga guxãma. Rũ nanangixtagü ga wüxi ga üxü ga taxũne. Rũ toxçèx nacagü ga guxãma na yéma togü tanaixüğüxüçèx, yerü napu rü nagáuane. <sup>3</sup> Rũ Pauru nanadetaquẽxe ga ñuxre ga naĩchacüügu, rü üxüxetüwa nayawocu. Natürü yexguma yéma yawocuãgu, rü üxüarü naĩẽmaxüchaxwa inayago ga wüxi ga äxtape. Rũ Paurumẽxẽwa nayuxu, rü yéma nayarütuãchi.

4 Rū yexguma yema yémacüãxgü nüxü daugügu ga yema äxtape ga Paurumëxëwa na natuxü, rü nügümaã ñanagürügü: —Ñãã yatü rü maneca wüxi i máëtaxü nixĩ. Rū woo taxtüwa yuwa na yañaxü, natürü Tupana tama nanamaxëëchaü — ñanagürügü. 5 Natürü guma üxüxetügu nanamaxü ga yema äxtape, rü taxuüma nüxü naxüpetü ga Pauru. 6 Natürü guxüma ga yema duüxügü rü ínananguxëëgü rü ngoxi tá nachamé rü ëxna nayux. Rū marü nuxcüxürama ga yema nüxü na nadaunüxü rü taxuüma nüxü na üpetüxü, rü düxwa togu narüxĩnüë rü inanaxügüe ga na ñagüxü: —Maneca wüxi ya tupana nixĩ —ñagüxü. 7 Rū yema nachicaarü ngaicamana nayexma ga norü naãne ga yema capaxüärü äëxgacü ga Púbiru ga naega. Rū nüma meãma toxü nayaxu, rü yexma toxü napegüxëë ga tomaëxpüx ga ngunexü. Rū tomaã namecümaxüchi. 8 Rū guxema Púbiru nanatü rü ngürücarewa tayexma, yerü tixaxüne rü taduü. Rū yéma tümaxütawa nangu ga Pauru, rü tümamaã nayumüxë, rü tümaëtügu naxüxmëx, rü tüxü narümexëë. 9 Rū yexguma yemaxü nadaugügu, rü Paurucëx yéma naxĩ ta ga guxüma ga togü ga idaaweexü ga yema capaxücüãx, rü narümeë. 10 Rū nümagü rü muxüma toxna naxãmaregü. Rū yexguma itaxiãchigu, rü toxna nananagü ga guxüma ga tanaxwëxexü ga torü namawaü ga õna.

### *Dumawa nangu ga Pauru*

11 Rū tomaëxpüx ga tauemacü yéma capaxüwa tayexmagü. Rū ñuxüchi nagu tichoü ga wüxi

ga wapuru ga yema capaxüwa gáuanexü ngu-  
 petüxëxene. Rü Aleyãdríacüãx nixi ga guma wa-  
 puru. Rü napëxeraüwa nayexmagü ga taxre  
 ga norü tupanachicünëxãgü ga Catu rü Porugu  
 äegagüxü. <sup>12</sup> Rü Chiracúchaarü türewa tangugü, rü  
 tomaëxpüx ga ngunexü yéma tayexmagü. <sup>13</sup> Rü  
 yéma itaxiãchi, rü nacutüarü ngaicamagu taxí  
 ñuxmata Dequíuwa tangugü. Rü moxüãcü ínangu  
 ga wüxi ga buanecü ga itaxixüwaama bucü rü  
 toxü inicuetaü. Rü yemaãrü moxüãcüama rü Put-  
 eriwa tangugü. <sup>14-15</sup> Rü yexma nüxü tayangau ga  
 ñuxre ga duüxügü ga yaxõgüxü. Rü toxna naxu  
 na wüxi ga yüxü yexma naxütagu tarüchoxüçèx.  
 Rü marü wüxi ga yüxü ngupetügu rü itaxiãchi  
 na namagu Dumawa taxixüçèx. Rü marü toxü  
 nacuáchigagü ga yema yaxõgüxü ga Dumagugüxü.  
 Rü yema nama ga Ápiugu äegaxügu naxi na yexma  
 toxü yangaugüxüçèx. Rü ñuxre rü yema nachica  
 ga Tomaëxpüx ga Taxepataügu äegaxüwa toxü  
 nayarünguxëëgü Rü togü rü nachopetü ñuxmata  
 yema nachica ga Ápiuarü Ngüëchicagu äegaxüwa  
 nangugü. Rü yexguma Pauru nüxü dëuxgu ga  
 yema yaxõgüxü, rü Tupanana moxë naxã rü po-  
 raãcü nataãë. Rü yemaãcü Dumawa tangugü.  
<sup>16</sup> Rü yexguma Dumawa tangugügu rü wüxi ga  
 ïpatawa nananguxëëgü ga Pauru nüxica namaã ga  
 wüxi ga churara ga nüxna dauxü.

### *Dumawa nayexma ga Pauru*

<sup>17</sup> Rü tomaëxpüx ga ngunexü marü yéma  
 nayexmagu, rü Pauru naxcèx nangema ga yema  
 Yudíugüarü äëxgacügü ga Dumawa yexmagüxü.  
 Rü yexguma nangutaquëxegügu, rü ñanagürü

ga Pauru nüxü: —Choma, Pa Chaueneëgüx, rü taxuüma i chixexü chaxü namaã i tatanüxügü, rü bai i nuxcümaügüxü i tórü oxigücümagümaã. Natürü Yerucharéügu choxü niyauxgü ga tatanüxügü, rü Dumacüãx ga churaragüna choxü namugü. <sup>18</sup> Rü yexguma marü choxna nacagüegu ga Dumacüãxgü, rü choxü ningëxgüchaü, yerü taxuüma ga tacü ga chixexü chowa nadaugü na choxü yamëxgüxüçèx. <sup>19</sup> Natürü yema tatanüxügü ga Yudíugü rü nayamuëtanü na tama choxü yangëxgüxüçèx, rü yemacèx düxwa naxcèx íchaca na nümatama ya ãëxgacü ya Chécharu choxna çaxüçèx. Natürü tama tatanüxügüxü na íchaxuaxüxüçèx nixí ga yemacèx íchaçaxü. <sup>20</sup> Rü ngëmacèx nixí i pexcèx nuã changemaxü na pexü chadauxüçèx rü pemaã chidexaxüçèx. Pema nüxü pecuèx rü yixema i Yudíugü rü ítananguxëë i na ínanguxü ya Cristu. Rü yima Cristucèx nixí i choma i ñuxma i daa cadenamaã chináixü —ñanagürü. <sup>21</sup> Rü nümagü nanangãxügü, rü ñanagürügü: —Toma rü taxuüma i popera i Yudéawa ne muxü i cuchigagu ümatüxü tayauxgü. Rü ngëma taeneëgü i ngëma ne íxü rü núma ngugüxü rü bai i wüxi i nüxü ixuxü i tacü rü ore i chixexü i cuchiga. <sup>22</sup> Rü cuxütawa nüxü taxíñüëchaü rü ¿ñuxü ñacuxü i cumax? Erü nüxü tacuèxgü rü guxüwama i Yudíugü rü chixri nachiga nidexagü i ngëma ore i ngexwacaxüxü i Ngechuchuchiga —ñanagürügü. <sup>23</sup> Rü yexguma Paurumaã inaxunetagü ga wüxi ga ngunexü, rü napatawa naxí ga muxüma ga duüxügü. Rü Pauru namaã nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga ñuxãcü ãëxgacü na yíixü ya Tupana. Rü

pèxmama inanaxügü, rü ñuxmata nachütaxü rü nüxü nanangúchaüxêë ga yema duüxügü na Ngechuchuaxü yaxögüãxücèx. Rü yemacèx Moïché umatüxü ga mugüwa rü nuxcümaüügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü umatüxü ga orewa namaã nüxü nixu ga Ngechuchuchiga. <sup>24</sup> Rü nümaxü rü nayaxögü ga yema Pauru namaã nüxü ixuxü natürü ga togü rü tama nayaxögü. <sup>25</sup> Rü yexguma tama wüxigu naxĩnüëgu ga yema duüxügü, rü inanaxügü ga na íyaxixü. Rü yemacèx ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Meã perü oxigümaã nidexa ga Tupanaãë i Üünexü ga yexguma Ichaxíaxü yadexaxêëgu rü ñaxgu:

<sup>26</sup> “iRü ngema naxü, rü ngëma duüxügümaã nüxü yarüxu rü ñacurügü tá nüxü: ‘Rü woo nüxü pexĩnüëgu rü tãütáma aixcüma nüxü pecuèxgü. Rü woo nüxü perüdaunügu rü tãütáma aixcüma peyaxögü. <sup>27</sup> Rü ngëmaãcü pixígü i ñuxmax, erü tama choxü pecuáxchaü i pemax. Rü tama nüxü pexĩnüë i chorü ore erü tama nüxü pexĩnüëchaü. Rü tama nüxü peyaxögü i ngëma choma pexü nüxü chadauxêëxü erü tama nüxü peyaxögüchaü. Rü tama peãëwa chaugu perüxĩnüë erü tama nüxü perüxoechaü i pecüma i chixexügü rü tama chauxcèx pedaugüchaü na choma pexü chamaxêëxücèx!’ ”

ñanagürü ga Tupanaãë i Üünexü. <sup>28</sup> Rü ñanagürü ta ga Pauru: —Rü name nixĩ i pema rü ta nüxü pecuèx rü ñuxma rü marü inaxügü na ngëma tama Ýudíugü ixígüxütanüwa naxunagüxü i ñã Tu-

panaãrũ ore i tũxũ maxẽxẽẽxũ. Rũ nũmagũ tá nixĩ i aixcũma inaxĩnũẽxũ —ñanagũrũ. <sup>29</sup> Rũ yexguma Pauru yema ñaxgu, rũ ínixĩ ga yema Yudíugũ, rũ poraãcũ nũgũmaã íniporagatanũcũũ. <sup>30</sup> Rũ taxre ga taunecũ ga mecũ yéma nayexma ga Pauru nawa ga guma ã ga naxũtanũne ga nagu na napexũcèx. Rũ yéma meãma nanayaxuxũ ga guxũma ga duũxũgũ ga naxũtawa íyadaugũxũxũ. <sup>31</sup> Rũ nũxũ nixuchiga ga ñuxãcũ ãẽxgacũ na yĩixũ ga Tupana. Rũ taxúema nũxna tanachuxu na nangúexẽẽãxũ ga Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. Rũ taxúema naxcèx tanachixewe.

**Tupanaarü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya  
Cristuchiga  
New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

**Copyright Information**

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Ticuna

**© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.



Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6